

TEXTIEL EN KUNSTSTOFFEN IN WEST-VLAANDEREN

Februari 2014

INHOUD

INHOUD	2
1. INLEIDING	4
2. METHODIEK	5
3. LOONTREKKENDE TEWERKSTELLING.....	6
3.1. Loontrekkende tewerkstelling op 31 december 2011.....	6
3.2. Loontrekkende tewerkstelling naar subsectoren op 31 december 2011.....	8
3.3. Loontrekkende tewerkstelling naar grootteklasse op 31 december 2011.....	10
3.4. Evolutie van de loontrekkende tewerkstelling tussen 31 december 2007 en 31 december 2011	15
3.5. Evolutie van de loontrekkende tewerkstelling naar leeftijd tussen 31 december 2007 en 31 december 2011	17
3.6. Specialisatiegraad in 2011 en relatieve groei in de periode 2007-2011	19
3.7. Pendel bij loontrekkenden in 2010.....	21
4. ZELFSTANDIGEN	26
5. ARBEIDSMARKT EN OPLEIDING	27
5.1. Vacatures	27
5.2. Knelpuntberoepen en -vacatures	31
5.3. Opleiding.....	35
6. BEDRIJVEN	44
6.1. Demografie van de ondernemingen.....	44
6.2. Geografische spreiding	49
7. INDICATOREN VAN ECONOMISCHE ACTIVITEIT	57
7.1. Omzet.....	58
7.2. Export.....	60
7.3. Investerings	62
7.4. Toegevoegde waarde	63
8. SAMENVATTENDE TABELLEN	67
9. BESLUIT	71
10. BIJLAGETABELLEN.....	74
11. LITERATUUR.....	88

1. INLEIDING

West-Vlaanderen is de industriële regio van Vlaanderen bij uitstek. Het Nieuw Industrieel Beleid, dat door de Vlaamse Regering werd ontwikkeld, vindt in West-Vlaanderen dan ook een unieke voedingsbodemp.

Daartegenover staat dat West-Vlaanderen ook gekenmerkt wordt door een sterk KMO-landschap. Deze ondernemingen hebben andere behoeften dan de grote 'lead plants'. Bijkomend vergt de ruimere economische, clustergerichte ontwikkeling in dergelijk KMO-landschap een aangepaste aanpak.

Teneinde de opportuniteiten van het Nieuw Industrieel Beleid en de erin geconcipeerde Fabrieken voor de Toekomst in West-Vlaanderen vorm te geven, werd vanuit de Provincie en haar ontwikkelingsmaatschappij, de POM West-Vlaanderen, een specifiek concept van Fabriek voor de Toekomst ontwikkeld. Dit concept wordt toegepast op die clusters die op basis van bottom-up en top-down onderzoek als potentieerijk én minstens Vlaams relevant naar voor kwamen. Het betreft (1) nieuwe en intelligente materialen en producten/industrial design, (2) voeding en (3) cleantech – blue energy.

In deze studie maken we een verkennende analyse van de omvang van de West-Vlaamse textiel-, rubber- en kunststoffensector en situeren we deze sectoren binnen Vlaanderen. Deze analyse kadert in de ondersteuning van de werking van de eerste fabriek 'Innovatieve materialen'. Deze analyse sluit ook aan bij de analyse over de West-Vlaamse mechatronicasector, die we in de zomer van 2012 afrondden (<http://www.pomwvl.be/mechatronica-west-vlaanderen>).

Deze studie is een realisatie van de POM West-Vlaanderen, afdeling Data, Studie & Advies. Voor wat betreft de bottom-up benadering in de annex van deze studie konden we rekenen op de samenwerking met Federplast en Centexbel.

Deze studie is ook te consulteren op de website van de POM West-Vlaanderen: <http://pomwvl.be/textiel-en-kunststoffen-west-vlaanderen>.

2. METHODIEK

De textiel- en de kunststoffensector behoren tot de doelgroepsectoren van de fabriek 'Innovatieve materialen'. De analyse van deze sectoren kan volgens twee methodes.

De eerste methode – tevens de werkwijze in deze studie – is de **top-down** benadering. Aan de hand van de Nace-Bel-nomenclatuur 2008 wordt bepaald welke sectoren en subsectoren tot de textiel, rubber en kunststof behoren. We weerhielden volgende codes:

- Textiel:
 - 13.1 Bewerken en spinnen van textielvezels
 - 13.2 Weven van textiel
 - 13.3 Textielveredeling
 - 13.9 Vervaardiging van andere textielproducten
- Kleding:
 - 14.1 Vervaardiging van kleding, exclusief bontkleding
 - 14.2 Vervaardiging van artikelen van bont
 - 14.3 Vervaardiging van gebreide en gehaakte kleding
- Leer:
 - 15.1 Looien en bewerken van leer; vervaardiging van koffers, tassen, zadel- en tuigmakerswerk; bereiden en verven van bont
 - 15.2 Vervaardiging van schoeisel
- Rubber en kunststof:
 - 22.1 Vervaardiging van producten van rubber
 - 22.2 Vervaardiging van producten van kunststof

Voor een volledig overzicht van de opgenomen sectoren en subsectoren verwijzen we naar de bijlage.

Omwille van het verschillend karakter van de diverse subsectoren, hielden we de analyse van de sectoren indien mogelijk gescheiden.

We deden ook een analyse volgens een tweede methode, namelijk **bottom-up**. Aan de hand van informatie die we verkregen van Centexbel, het collectief onderzoekscentrum voor de Belgische textielnijverheid en Federplast, de Belgische Vereniging van Producenten van Kunststof- en Rubberartikelen bij Agoria en Essenscia, bakenden we de doelgroepbedrijven af. De resultaten van dit onderzoek, evenals de vergelijking van beide methodes, zullen het onderwerp zijn van een bijlage van deze studie, die afzonderlijk gepubliceerd zal worden.

3. LOONTREKKENDE TEWERKSTELLING

3.1. Loontrekkende tewerkstelling op 31 december 2011

Bij de opmaak van deze studie dateerden de meest actuele cijfers over de loontrekkende tewerkstelling van 31 december 2011.

Op 31 december 2011 telde West-Vlaanderen 11.106 loontrekkenden in de textielsector, dat is 61,3% van het Vlaamse totaal (tabel 3.1). Wat de kledingsector betreft, was West-Vlaanderen goed voor 1.164 jobs of 31,2% van het Vlaamse totaal. In absolute cijfers telde de West-Vlaamse rubber- en kunststoffensector 4.249 loontrekkenden. Hiermee is West-Vlaanderen goed voor 22,4% van het Vlaamse totaal. De tewerkstelling in de leernijverheid is beperkt. Omwille van de beperkte omvang van de West-Vlaamse kledingsector en vooral de leernijverheid nemen we deze sectoren niet systematisch op in de meer gedetailleerde analyses die verderop in deze studie aan bod komen.

Tabel 3.1: Loontrekkende tewerkstelling in de textiel-, kleding-, leer- en rubber- en kunststoffensector, West-Vlaamse regio's, West-Vlaanderen, Vlaamse provincies en Vlaams Gewest, 31 december 2011.

Regio's	Textiel	Kleding	Leer	Rubber en kunststof
Brugge	55	147	8	99
Midden-West-Vlaanderen	4.429	590	25	2.581
Oostende	70	1	22	52
Westhoek	751	40	11	195
Zuid-West-Vlaanderen	5.801	386	1	1.322
Antwerpen	396	428	27	3.441
Limburg	776	336	67	4.103
Oost-Vlaanderen	5.676	1.706	572	5.307
Vlaams-Brabant	156	92	16	1.877
West-Vlaanderen	11.106	1.164	67	4.249
Vlaams Gewest	18.110	3.726	749	18.977
België	20.480	4.773	1.001	23.340
Aandeel WV in VLG	61,3%	31,2%	8,9%	22,4%
Aandeel WV in BEL	54,2%	24,4%	6,7%	18,2%

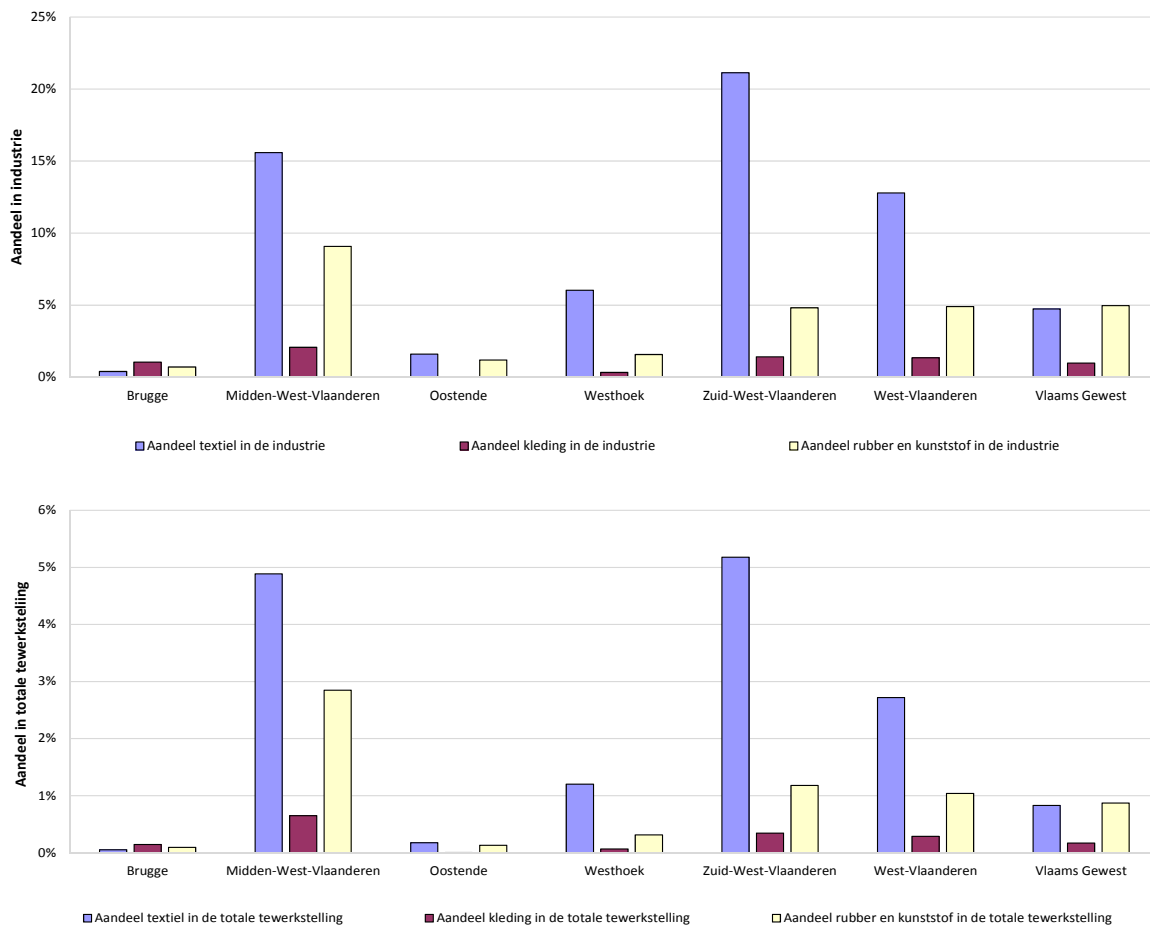
Bron: RSZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Binnen België concentreert de textiel-, kleding- en leernijverheid en de rubber- en kunststoffensector zich grotendeels in Vlaanderen. Het aandeel van West-Vlaanderen in het Vlaamse en Belgische totaal is voor deze sectoren dan ook vergelijkbaar. Het is duidelijk dat de textielsector zich binnen Vlaanderen hoofdzakelijk in West- en Oost-Vlaanderen bevindt. Ook in de rubber- en kunststoffensector zorgen deze twee provincies voor de grootste nominatieve tewerkstelling, al is het verschil met de andere provincies minder uitgesproken.

Binnen West-Vlaanderen is de textielsector en de rubber- en kunststoffensector een verhaal van Zuid- en Midden-West-Vlaanderen. Het verschil tussen beide regio's is dat Zuid-West-Vlaanderen op de eerste plaats komt wat de textielsector betreft en dat Midden-West-Vlaanderen op de eerste plaats komt wat de rubber- en kunststoffensector betreft.

Wanneer we kijken naar het belang van de textiel-, kleding- en rubber- en kunststoffensector binnen de industriële tewerkstelling, dan blijkt uit figuur 3.1 dat 12,8% van de industriële tewerkstelling in West-Vlaanderen kan worden toegeschreven aan de textielsector. De rubber- en kunststoffensector en de kledingsector zijn goed voor respectievelijk 4,9% en 1,3% van de industriële tewerkstelling in West-Vlaanderen. In het Vlaamse Gewest vertegenwoordigt de rubber- en kunststoffennijverheid iets meer loontrekkenden uit de industrie dan de textielsector (respectievelijk 5% ten opzichte van 4,7%). In de kledingsector kan 1% van de Vlaamse industriële tewerkstelling worden gesitueerd.

Figuur 3.1: Aandeel van loontrekkende tewerkstelling in de textiel-, kleding- en rubber- en kunststoffensector in de industrie en in de totale loontrekkende tewerkstelling van de regio's, West-Vlaanderen en het Vlaamse Gewest, 31 december 2011.

Bron: RSZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Het aandeel van de textiel-, kleding- en rubber- en kunststoffensector in de totale loontrekkende tewerkstelling ligt in West-Vlaanderen telkens hoger dan in Vlaanderen. Deze specialisatie van West-Vlaanderen ten opzichte van Vlaanderen voor deze sectoren blijkt ook uit de specialisatiegraden¹ in tabel 3.2. We verwijzen hiervoor ook naar tabel 10.2 in de bijlage.

Naast textiel, kleding en rubber en kunststof is Oost-Vlaanderen ook gespecialiseerd in leer. De specialisatie van Limburg in de rubber- en kunststoffensector is groter dan die van West- en Oost-Vlaanderen.

Tabel 3.2: Specialisatiegraden in de textiel-, kleding-, leer- en rubber- en kunststoffensector, West-Vlaamse regio's, West-Vlaanderen, Vlaamse provincies en Vlaams Gewest, 31 december 2011.

Regio's	Textiel	Kleding	Leer	Rubber en kunststof
Brugge	6	83	23	11
Midden-West-Vlaanderen	589	381	80	328
Oostende	21	1	161	15
Westhoek	145	37	51	36
Zuid-West-Vlaanderen	624	202	3	136
Antwerpen	7	38	12	59
Limburg	34	72	71	172
Oost-Vlaanderen	146	214	357	131
Vlaams-Brabant	5	15	13	59
West-Vlaanderen	328	167	48	120
Vlaams Gewest	100	100	100	100

Bron: RSZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

De West-Vlaamse specialisatie komt op conto van de regio's Midden- en Zuid-West-Vlaanderen. De Westhoek vertoont ook een specialisatie, zij het veel kleiner, in de textielnijverheid. Oostende doet dit voor de leernijverheid, maar eerder zagen we al dat deze specialisatie correspondeert met een minieme tewerkstelling.

3.2. Loontrekkende tewerkstelling naar subsectoren op 31 december 2011

1. Textielsector

Tabel 3.3 toont hoe de loontrekkende tewerkstelling in de textielsector verdeeld is over de verschillende subsectoren. Binnen West-Vlaanderen vertegenwoordigt de subsector 'vervaardiging van vloerkleden en tapijt' de helft (49,6%) van alle textielwerknemers; het 'weven van textiel' volgt op de tweede plaats met 20,1% van de textielwerknemers en de 'vervaardiging van overige geconfectioneerde artikelen van textiel, m.u.v. kleding' vervolledigt de top drie met 10,1% van de textielwerknemers in West-Vlaanderen.

¹ De specialisatiegraad van de West-Vlaamse textiel wordt berekend door het aandeel van de loontrekkende tewerkstelling in de West-Vlaamse textiel in de West-Vlaamse totale tewerkstelling te delen door het aandeel van de loontrekkende tewerkstelling in de Vlaamse textiel in de Vlaamse totale tewerkstelling. De berekening voor de andere sectoren of voor de subregio's is gelijkaardig.

Bekijken we het aandeel van West-Vlaanderen in Vlaanderen, dan blijkt dat de tewerkgestelden in de subsector 'vervaardiging van gebonden textielvlies en van artikelen van gebonden textielvlies, excl. kleding' nagenoeg uitsluitend actief zijn in West-Vlaanderen (98%). In de 'vervaardiging van vloerkleden van tapijt' is 71,9% van de werknemers in Vlaanderen aan de slag in West-Vlaanderen; bijna een kwart (24,6%) is tewerkgesteld in Oost-Vlaanderen. In de subsectoren 'bewerken en spinnen van textielvezels' en 'vervaardiging van beddengoed, tafellinnen en textielwaren voor huishoudelijk gebruik' kan respectievelijk 65,9% en 65% van de Vlaamse tewerkstelling in West-Vlaamse vestigingen worden gesitueerd. Bij het 'bewerken en spinnen van textielvezels' kan de tewerkstelling buiten West-Vlaanderen voornamelijk in Oost-Vlaanderen (16,6%) en Limburg (15,4%) worden gesitueerd. Bij de 'vervaardiging van beddengoed ...' volgt Oost-Vlaanderen duidelijk op de tweede plaats met 21,4% van de werknemers in deze subsector. Ook in de subsectoren 'vervaardiging van overige geconfectioneerde artikelen van textiel, m.u.v. kleding' (59,9%) en 'weven van textiel' (56,6%) is ruim de helft van alle werknemers in Vlaanderen actief in West-Vlaamse vestigingen. De tewerkstelling in de 'textielveredeling' is nagenoeg gelijk verdeeld tussen West- en Oost-Vlaanderen (48,8% ten opzichte van 46,7%).

Tabel 3.3: Loontrekkende tewerkstelling naar subsectoren in de textielsector, Vlaamse provincies en Vlaams Gewest, 31 december 2011.

Subsectoren	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant	West-Vlaanderen	Vlaams Gewest	Aandeel WV in VLG
Bewerken en spinnen van textielvezels (13.100)	16	114	123	0	489	742	65,9%
Weven van textiel (13.200)	0	0	1.664	53	2.237	3.954	56,6%
Textielveredeling (13.300)	27	8	447	8	467	957	48,8%
Verv. van gebreide en gehaakte stoffen (13.910)	0	0	14	0	0	14	0,0%
Verv. van beddengoed, tafellinnen en textielwaren voor huishoudelijk gebruik (13.921)	39	35	173	36	525	808	65,0%
Verv. van overige geconfectioneerde artikelen van textiel, m.u.v. kleding (13.929)	251	199	242	59	1.122	1.873	59,9%
Verv. van vloerkleden en tapijt (13.930)	0	262	1.888	0	5.514	7.664	71,9%
Verv. van koord, bindgaren, touw en netten (13.940)	0	0	130	0	41	171	24,0%
Verv. van gebonden textielvlies en van artikelen van gebonden textielvlies, excl. kleding (13.950)	0	0	5	0	243	248	98,0%
Verv. van ander technisch en industrieel textiel (13.960)	42	155	936	0	466	1.599	29,1%
Verv. van andere textielproducten, n.e.g. (13.990)	21	3	54	0	2	80	2,5%
TEXTIELSECTOR	396	776	5.676	156	11.106	18.110	61,3%

Bron: RSZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

2. Rubber- en kunststoffensector

Analoog met voorgaande tabel toont tabel 3.4 de verdeling van de loontrekkende tewerkstelling in de rubber- en kunststoffensector over de verschillende subsectoren. Binnen West-Vlaanderen is de 'vervaardiging van kunststofartikelen voor de bouw' duidelijk de grootste subsector met 43% van alle werknemers in de rubber- en kunststoffensector. De subsectoren 'vervaardiging van andere producten van kunststof' en 'vervaardiging van platen, vellen, buizen en profielen van kunststof' vervolledigen de top drie met respectievelijk 19,3% en 17,7%.

In tegenstelling tot de textielsector is er in de rubber- en kunststoffensector slechts één subsector waarbij ruim de helft van de in Vlaanderen tewerkgestelden actief is in West-Vlaanderen. Dit is het geval voor de ‘vervaardiging van kunststofartikelen voor de bouw’ waar ruim twee derde (67,2%) van de werknemers in Vlaanderen tewerkgesteld is in West-Vlaamse vestigingen. Van alle werknemers in de ‘vervaardiging van platen, vellen, buizen en profielen van kunststof’ is ruim een kwart (27,6%) actief in West-Vlaanderen; ruim de helft van de werknemers in deze subsector is tewerkgesteld in Oost-Vlaanderen. West-Vlaanderen telt net geen kwart (24,3%) van de Vlaamse tewerkgestelden in de subsector ‘vervaardiging van binnen- en buitenbanden van rubber; loopvlakvernieuwing’; Limburg vertegenwoordigt 54,3% van de werknemers in deze subsector, weliswaar toe te schrijven aan één vestiging.

Tabel 3.4: Loontrekkende tewerkstelling naar subsectoren in de rubber- en kunststoffensector, Vlaamse provincies en Vlaams Gewest, 31 december 2011.

Subsectoren	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant	West-Vlaanderen	Vlaams Gewest	Aandeel WVL in VLG
Verv. van binnen- en buitenbanden van rubber; loopvlakvernieuwing (22.110)	59	163	4	1	73	300	24,3%
Verv. van andere producten van rubber (22.190)	141	629	555	32	222	1.579	14,1%
Verv. van platen, vellen, buizen en profielen van kunststof (22.210)	209	197	1.421	152	754	2.733	27,6%
Verv. van verpakkingsmateriaal van kunststof (22.220)	673	1.461	1.378	679	554	4.745	11,7%
Verv. van kunststofartikelen voor de bouw (22.230)	445	189	194	62	1.827	2.717	67,2%
Verv. van andere producten van kunststof (22.290)	1.914	1.464	1.755	951	819	6.903	11,9%
RUBBER- EN KUNSTSTOFFENSECTOR	3.441	4.103	5.307	1.877	4.249	18.977	22,4%

Bron: RSZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

3.3. Loontrekkende tewerkstelling naar grootteklasse op 31 december 2011

In wat volgt bekijken we of de loontrekkende tewerkstelling in de West-Vlaamse textielsector enerzijds en de rubber- en kunststoffensector anderzijds zich situeert in grote, dan wel kleine vestigingen en of er grote verschillen zijn naargelang de regio (zie tabellen 3.5 tot en met 3.7). De kleding- en leernijverheid laten we in deze analyse buiten beschouwing omwille van de kleine omvang van deze sectoren.

1. Textielsector

De tewerkstelling in de West-Vlaamse textielsector situeert zich voor 43,5% in vestigingen met meer dan 200 werknemers. Die grote vestigingen bevinden zich uitsluitend in Midden- en Zuid-West-Vlaanderen. Het verschil tussen Midden- en Zuid-West-Vlaanderen is dat in Midden-West-Vlaanderen de grote vestigingen ook voor het merendeel van de regionale tewerkstelling in de textielsector zorgen, namelijk 61,6%. In Zuid-West-Vlaanderen is dat slechts 36,4% en hebben de KMO's de overhand met 63,6% van de loontrekkende tewerkstelling in de regionale textielsector. Dit wordt ook duidelijk in tabel 3.7. In Brugge en Oostende is er uitsluitend tewerkstelling in kleine textielvestigingen, in de Westhoek ook in enkele middelgrote vestigingen.

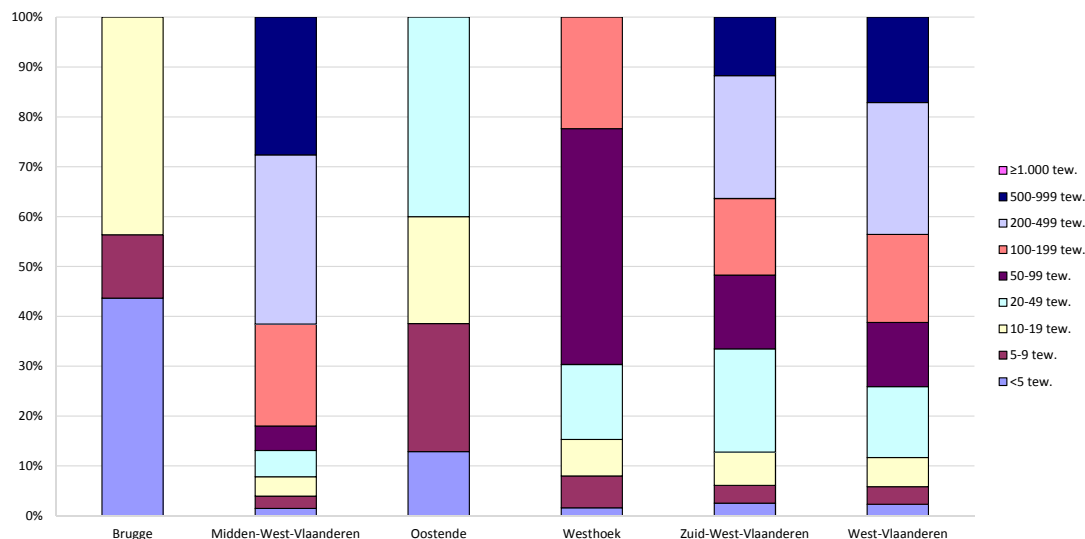
Tabel 3.5: Verdeling van het aantal vestigingen en de loontrekkende tewerkstelling in de textielsector (exclusief kleding en leer) naar grootteklasse in de West-Vlaamse regio's, West-Vlaanderen en het Vlaamse Gewest, 31 december 2011.

Regio's	Aantal vestigingen				Loontrekkende tewerkstelling			
	< 50 tew	50 à 200 tew	≥ 200 tew	Totaal	< 50 tew	50 à 200 tew	≥ 200 tew	Totaal
Brugge	13	0	0	13	55	0	0	55
Midden-West-Vlaanderen	69	10	7	86	580	1.122	2.727	4.429
Oostende	10	0	0	10	70	0	0	70
Westhoek	20	6	0	26	228	523	0	751
Zuid-West-Vlaanderen	158	20	6	184	1.942	1.750	2.109	5.801
Antwerpen	47	1	0	48	322	74	0	396
Limburg	42	3	1	46	316	244	216	776
Oost-Vlaanderen	123	24	8	155	1.245	2.026	2.405	5.676
Vlaams-Brabant	17	1	0	18	103	53	0	156
West-Vlaanderen	270	36	13	319	2.875	3.395	4.836	11.106
Vlaams Gewest	499	65	22	586	4.861	5.792	7.457	18.110

Bron: RSZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

De verschillen naar grootte van de vestigingen tussen de regio's worden nog duidelijker in figuur 3.2, waar de loontrekkende tewerkstelling over negen grootteklassen wordt verdeeld. Geen enkele West-Vlaamse textielvestiging telt meer dan 1.000 werknemers. In Midden-West-Vlaanderen situeert ruim een kwart van de werknemers in de textielsector zich in vestigingen met 500 tot 999 werknemers; in Zuid-West-Vlaanderen is dit het geval voor 11,7% van de werknemers in de textielsector. In Brugge is 43,6% van de werknemers tewerkgesteld in een vestiging met minder dan vijf werknemers; een even groot percentage is actief in een vestiging met 10 tot 19 werknemers.

Figuur 3.2: Verdeling van de loontrekkende tewerkstelling naar grootteklasse in de textielsector (exclusief kleding en leer), West-Vlaamse regio's en West-Vlaanderen, 31 december 2011.

Bron: RSZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Wanneer we naar de Vlaamse provincies kijken, zien we dat de grote textielvestigingen zich bijna uitsluitend in Oost- en West-Vlaanderen bevinden. In de andere provincies zijn er hoofdzakelijk kleine vestigingen met minder dan 50 tewerkgestelden.

2. Rubber- en kunststoffensector

Tabel 3.6 geeft dezelfde cijfers weer als tabel 3.5, maar dan voor de rubber- en kunststoffensector.

In de West-Vlaamse kunststoffensector is er minder sprake van een overwicht van de grote vestigingen. Ze zijn goed voor ongeveer een kwart van de loontrekkende tewerkstelling. In Vlaanderen als geheel maakt de tewerkstelling in grote kunststofvestigingen veel meer uit, namelijk 39,4%. Net zoals we vaststelden bij de textielsector zijn er binnen West-Vlaanderen enkel grote vestigingen in Midden- en Zuid-West-Vlaanderen en enkel kleine vestigingen in Brugge en Oostende. In de Westhoek is er één middelgrote vestiging.

Binnen Vlaanderen zijn er in elke provincie grote vestigingen, wat de meer evenredige verdeling van de loontrekkende tewerkstelling over de provincies kan verklaren. In Limburg en Vlaams-Brabant hebben de grote vestigingen zelfs de overhand, in de andere provincies zijn dat de middelgrote vestigingen. Dit wordt ook duidelijk in tabel 3.7.

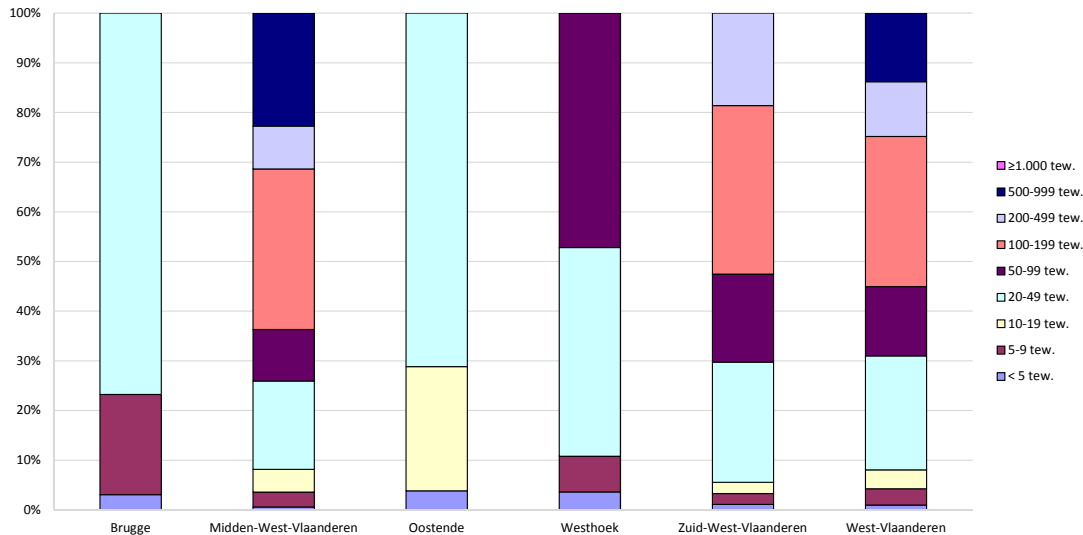
Tabel 3.6: Verdeling van het aantal vestigingen en de loontrekkende tewerkstelling in de rubber- en kunststoffensector naar grootteklasse in de West-Vlaamse regio's, West-Vlaanderen en het Vlaamse Gewest, 31 december 2011.

Regio's	Aantal vestigingen				Loontrekkende tewerkstelling			
	< 50 tew	50 à 200 tew	≥200 tew	Totaal	< 50 tew	50 à 200 tew	≥ 200 tew	Totaal
Brugge	6	0	0	6	99	0	0	99
Midden-West-Vlaanderen	38	10	2	50	669	1.102	810	2.581
Oostende	3	0	0	3	52	0	0	52
Westhoek	7	1	0	8	103	92	0	195
Zuid-West-Vlaanderen	24	6	1	31	393	683	246	1.322
Antwerpen	72	15	3	90	1.036	1.492	913	3.441
Limburg	57	14	6	77	614	1.148	2.341	4.103
Oost-Vlaanderen	74	21	5	100	1.074	2.148	2.085	5.307
Vlaams-Brabant	37	5	2	44	390	410	1.077	1.877
West-Vlaanderen	78	17	3	98	1.316	1.877	1.056	4.249
Vlaams Gewest	318	72	19	409	4.430	7.075	7.472	18.977

Bron: RSZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

De verschillen naar grootte van de vestigingen tussen de regio's tonen we in figuur 3.3. Ook in de rubber- en kunststoffensector telt geen enkele West-Vlaamse vestiging meer dan 1.000 werknemers. Midden-West-Vlaanderen is de enige regio met een vestiging in de rubber- en kunststoffensector die 500 tot 999 werknemers telt. Deze vestiging vertegenwoordigt 22,7% van de werknemers in de kunststoffensector in de regio. Bijna de helft (47,2%) van alle werknemers in de kunststoffensector in de Westhoek is tewerkgesteld in een vestiging met 50 tot 99 werknemers. In Brugge en Oostende is respectievelijk 76,8% en 71,2% van de werknemers in de kunststoffensector actief in een vestiging met 20 tot 49 werknemers. In tegenstelling tot de textielsector, is het aandeel werknemers in de rubber- en kunststoffensector in vestigingen met minder dan vijf werknemers beperkt in deze regio's.

Figuur 3.3: Verdeling van de loontrekkende tewerkstelling naar grootteklasse in de rubber- en kunststoffensector, West-Vlaamse regio's en West-Vlaanderen, 31 december 2011.

Bron: RSZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Tabel 3.7: Verdeling van de loontrekkende tewerkstelling in de textielsector en de rubber- en kunststoffensector volgens grootte van de vestiging in de West-Vlaamse regio's, West-Vlaanderen en het Vlaamse Gewest, 31 december 2011.

Regio's	Textiel (nace-bel 13)			Rubber en kunststof (nace-bel 22)		
	< 50 tew	50 à 200 tew	≥ 200 tew	< 50 tew	50 à 200 tew	≥ 200 tew
Brugge	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%
Midden-West-Vlaanderen	13,1%	25,3%	61,6%	25,9%	42,7%	31,4%
Oostende	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%
Westhoek	30,4%	69,6%	0,0%	52,8%	47,2%	0,0%
Zuid-West-Vlaanderen	33,5%	30,2%	36,4%	29,7%	51,7%	18,6%
Antwerpen	81,3%	18,7%	0,0%	30,1%	43,4%	26,5%
Limburg	40,7%	31,4%	27,8%	15,0%	28,0%	57,1%
Oost-Vlaanderen	21,9%	35,7%	42,4%	20,2%	40,5%	39,3%
Vlaams-Brabant	66,0%	34,0%	0,0%	20,8%	21,8%	57,4%
West-Vlaanderen	25,9%	30,6%	43,5%	31,0%	44,2%	24,9%
Vlaams Gewest	26,8%	32,0%	41,2%	23,3%	37,3%	39,4%

Bron: RSZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

3.4. Evolutie van de loontrekkende tewerkstelling tussen 31 december 2007 en 31 december 2011

Voor onze analyse gebruikten we de Nace-Bel-nomenclatuur van 2008. Door de verschillen met de vorige nomenclatuur (2003) is er een trendbreuk in 2007 waardoor we geen tijdreeksen konden maken die 2007 overbruggen. Bij de analyses en evoluties nemen we daarom 2007 als beginjaar.

In de periode 2007-2011 gingen in West-Vlaanderen 3.642 jobs verloren in de textielsector en 382 jobs in de kledingsector. In Vlaanderen gingen in beide sectoren samen 8.411 jobs verloren. De afname in absolute cijfers in beide sectoren samen, komt in West-Vlaanderen overeen met een relatieve daling met 24,7%, bijna een kwart dus. Doordat in West-Vlaanderen in relatieve termen iets minder jobs verloren gingen dan in Vlaanderen als geheel (-29,3%), steeg hierdoor in de geanalyseerde periode het aandeel van West-Vlaanderen in de Vlaamse textiel- en kledingsector van 53,9% naar 56,2%. We verwijzen hier ook naar tabel 10.3 in de bijlage.

Uit tabel 3.8 blijkt dat er in de West-Vlaamse rubber- en kunststoffensector ook een afname was van de tewerkstelling, maar die bleef veel beperkter, namelijk -3,4%. De afname was in West-Vlaanderen ook minder groot dan in Vlaanderen als geheel. De grootste relatieve afname situeerde zich in Vlaams-Brabant.

Tabel 3.8: Evolutie van de loontrekkende tewerkstelling in de textiel-, kleding-, leer- en rubber- en kunststoffensector, West-Vlaamse regio's, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 31 december 2007-2011.

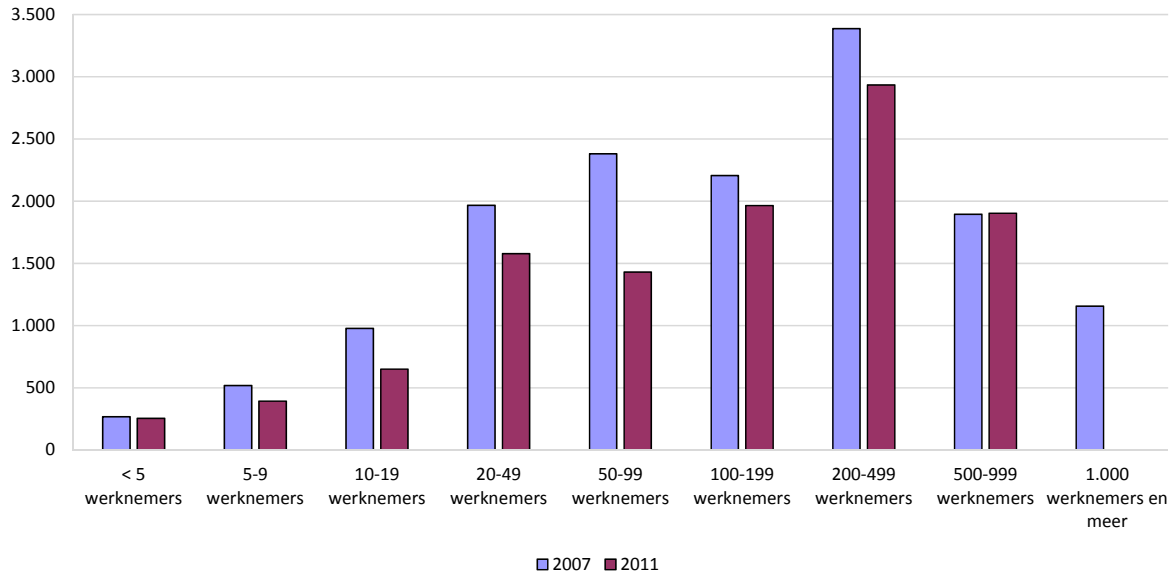
Regio's	Textiel	Kleding	Leer	Rubber en kunststof
Brugge	-77,9%	-12,5%	-27,3%	-19,5%
Midden-West-Vlaanderen	-15,7%	-16,0%	-19,4%	-3,5%
Oostende	-57,1%	-85,7%	-4,3%	+13,0%
Westhoek	-25,0%	-39,4%	-35,3%	-24,4%
Zuid-West-Vlaanderen	-28,2%	-36,0%	+0,0%	+2,0%
Antwerpen	-7,7%	-23,8%	-3,6%	-6,9%
Limburg	-48,2%	-26,8%	-32,3%	-1,1%
Oost-Vlaanderen	-31,4%	-26,4%	-30,2%	-6,7%
Vlaams-Brabant	-43,5%	-29,8%	+6,7%	-18,0%
West-Vlaanderen	-24,7%	-24,7%	-19,3%	-3,4%
Vlaams Gewest	-28,2%	-25,7%	-28,3%	-6,2%

Bron: RSZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

1. Textielsector

Wanneer we de evolutie van de loontrekkende tewerkstelling in de textielsector meer in detail bekijken, blijkt dat bij de grote textielvestigingen (200 of meer werknemers) in West-Vlaanderen de afname van de tewerkstelling in nominale termen het grootst was (-1.599 werknemers). Bij de middelgrote vestigingen (50 tot 199 werknemers) verdwenen 1.191 jobs en bij de kleine vestigingen (minder dan 50 werknemers) daalde de tewerkstelling in de textielsector tussen 2007 en 2011 met 852 personen. Figuur 3.4 illustreert dit.

Figuur 3.4: Evolutie van de loontrekkende tewerkstelling in de textielsector naar grootteklasse, West-Vlaanderen, 31 december 2007-2011.

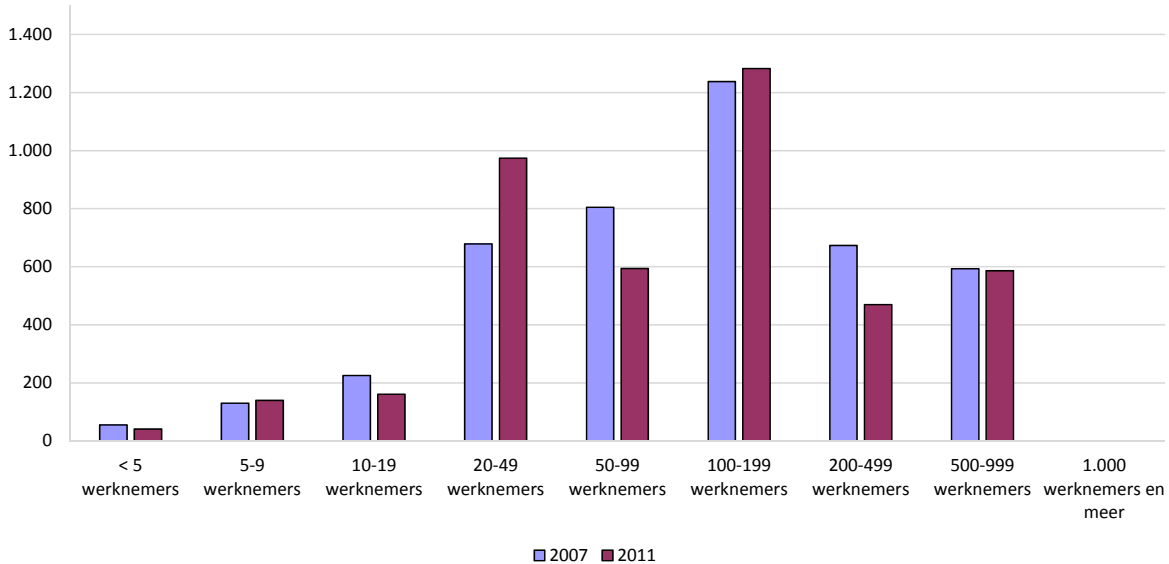

Bron: RSZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

2. Rubber- en kunststoffensector

Bij de rubber- en kunststoffensector kon de afname van de tewerkstelling in de periode 2007-2011 in nominale termen in de eerste plaats worden toegeschreven aan de grote textielvestigingen (200 of meer werknemers); in deze vestigingen daalde de tewerkstelling met 210 personen. Figuur 3.5 toont dat dit vooral te wijten is aan een sterke afname van de tewerkstelling in vestigingen met 200 tot 499 werknemers. Ook bij middelgrote vestigingen (50 tot 199 werknemers) was er tussen 2007 en 2011 een afname van het aantal tewerkgestelden (-166 werknemers). Bij de kleine vestigingen (minder dan 50 werknemers) was er daarentegen een sterke toename van de tewerkstelling (+227 werknemers). Deze toename kan voornamelijk worden toegeschreven aan de vestigingen die 20 tot 49 werknemers tellen.

Figuur 3.5: Evolutie van de loontrekkende tewerkstelling in de rubber- en kunststoffensector naar grootteklasse, West-Vlaanderen, 31 december 2007-2011.

Bron: RSZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

3.5. Evolutie van de loontrekkende tewerkstelling naar leeftijd tussen 31 december 2007 en 31 december 2011

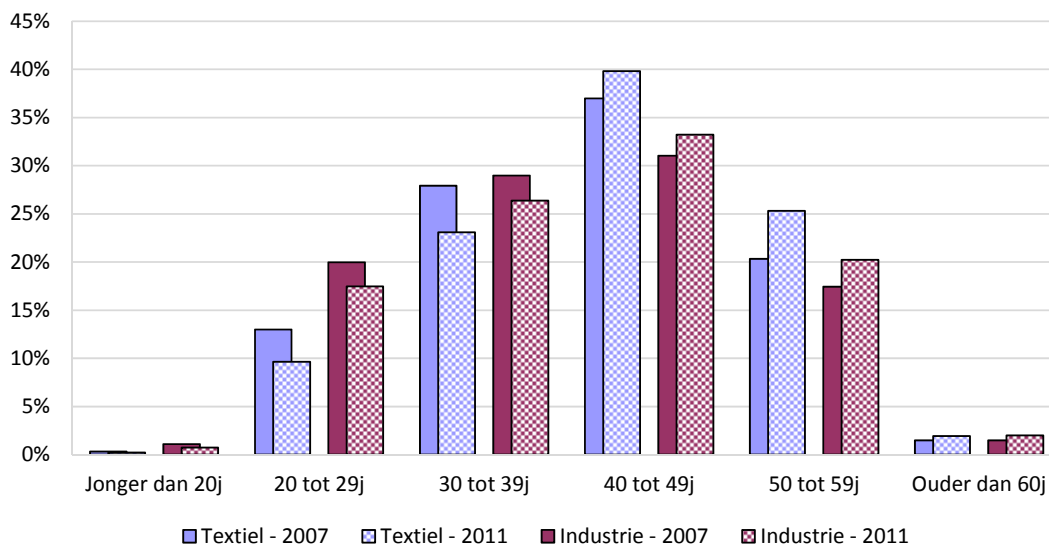
In wat volgt staan we ook nog even stil bij de recente leeftijdsopbouw van de loontrekkende tewerkstelling in de textielsector en in de rubber- en kunststoffensector.

Figuur 3.6 toont de leeftijdsopbouw van de loontrekkenden in de textielsector (exclusief de kleding- en leernijverheid). De figuur laat toe te bekijken hoe de leeftijdsopbouw evolueerde tussen 2007 en 2011. Ook kan aan de hand van de figuur de vergelijking gemaakt worden tussen de situatie en de evolutie in de textielsector en in de West-Vlaamse industrie in het algemeen. Figuur 3.7 doet hetzelfde voor de West-Vlaamse rubber- en kunststoffensector.

1. Textielsector

Zowel in de West-Vlaamse textielsector als in de industrie in het algemeen, is het een algemene trend dat de leeftijdsopbouw van de loontrekkenden veroudert. Het aandeel van de loontrekkenden jonger dan 40 jaar werd aanzienlijk kleiner ten gunste van de leeftijdsgroepen van 40 jaar en ouder. De leeftijdsopbouw in de West-Vlaamse textielsector is wel aanzienlijk ouder dan in de West-Vlaamse industrie. Zo valt uit de figuur af te leiden dat bijvoorbeeld het aandeel van de loontrekkenden jonger dan 30 jaar in de West-Vlaamse industrie in 2011 nog altijd hoger was dan het aandeel van dezelfde leeftijdsgroep in de West-Vlaamse textielsector in 2007. Aan de andere zijde van de leeftijdsopbouw had de leeftijdsgroep van 50 tot 59 jaar in 2007 in de textielsector al een aandeel dat in de globale industrie pas in 2011 werd bereikt. Het aandeel van de 60-plussers is zowel in de textielsector als in de globale industrie bijzonder klein, zeker in vergelijking met de leeftijdsgroep van 50 tot 59 jaar.

Figuur 3.6: Evolutie van de leeftijdsopbouw van de loontrekkende tewerkstelling in de textielsector en de industrie, West-Vlaanderen, 31 december 2007 en 31 december 2011.

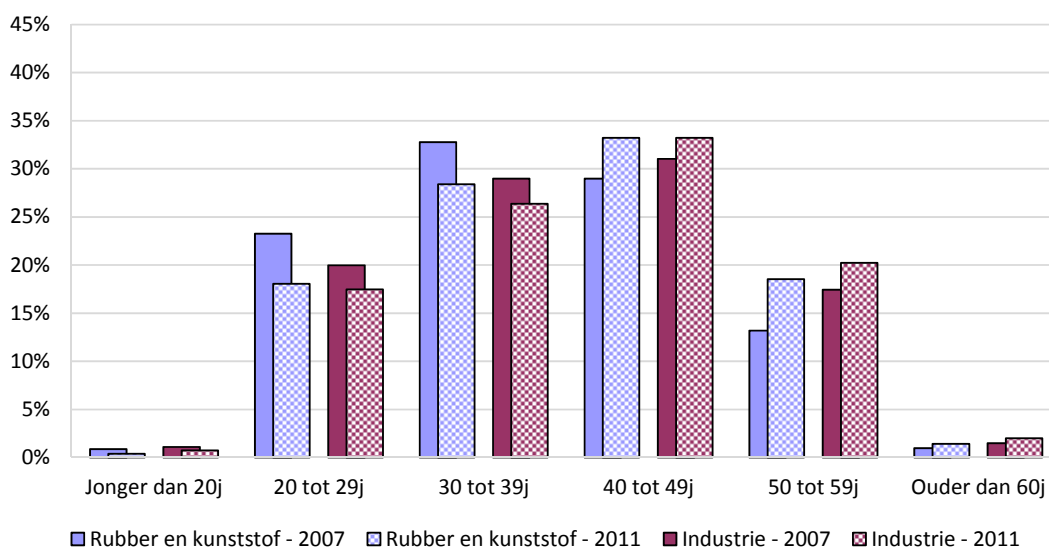

Bron: RSZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

2. Rubber- en kunststoffensector

Ook in de West-Vlaamse rubber- en kunststoffensector vindt de trend tot vergrijzing plaats. Groot verschil met de textielsector is dat de leeftijdsopbouw van de loontrekkende tewerkstelling in de West-Vlaamse rubber- en kunststoffensector jonger is dan die van de West-Vlaamse industrie.

Figuur 3.7: Evolutie van de leeftijdsopbouw van de loontrekkende tewerkstelling in de rubber- en kunststoffensector en de industrie, West-Vlaanderen, 31 december 2007 en 31 december 2011.

Bron: RSZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

3.6. Specialisatiegraad in 2011 en relatieve groei in de periode 2007-2011

1. Textielsector

Wanneer we de specialisatiegraad en de relatieve groei van de tewerkstelling in de textielsector en de subsectoren ervan combineren, kunnen we vier groepen van sectoren onderscheiden: sterke, verbeterende, zwakke en achterblijvende sectoren. We beschouwen hier de relatieve groei in de periode 2007-2011 en de specialisatiegraad² in 2011. Het resultaat is terug te vinden in figuur 3.8.

Sterke sectoren zijn de sectoren waarin West-Vlaanderen gespecialiseerd is ten opzichte van het Vlaamse Gewest en waarvan de tewerkstelling groeit. We vinden deze sectoren in het kwadrant rechtsboven op figuur 3.8. In dit sterke kwadrant vinden we de deelsector 'vervaardiging van beddengoed, tafellinen en textielwaren voor huishoudelijk gebruik' terug. Deze deelsector heeft een specialisatiegraad van iets meer dan 100% en kende een relatief sterke toename van de tewerkstelling in de periode 2007-2011.

Verbeterende sectoren vinden we linksboven op de figuur. Het zijn sectoren waarin West-Vlaanderen niet gespecialiseerd is (in vergelijking met het Vlaamse Gewest), maar die toch een groei van de tewerkstelling kennen. Geen enkele deelsector van de textielsector bevindt zich in de beschouwde periode in dit kwadrant.

Zwakke sectoren combineren een tewerkstellingsafname met een specialisatiegraad kleiner dan honderd. Ze situeren zich linksonder. Hier vinden we een heel aantal subsectoren zoals 'vervaardiging van koord, bindgaren, touw en netten', 'textielveredeling', 'weven van textiel', 'vervaardiging van ander technisch en industrieel textiel', 'vervaardiging van overige geconfectioneerde artikelen van textiel m.u.v. kleding' en 'vervaardiging van andere textielproducten n.e.g.'.

Tot slot definiëren we de **achterblijvende** sectoren. Het zijn sectoren waarin de regio gespecialiseerd is, maar die een achteruitgang van de tewerkstelling kennen. Hierin bevinden zich drie subsectoren, met name het 'bewerken en spinnen van textielvezels', 'vervaardiging van vloerkleden en tapijt' en 'vervaardiging van gebonden textielvlies en van artikelen van gebonden textielvlies excl. kleding'. De textielsector als geheel bevindt zich uiterst rechts op de figuur (de specialisatiegraad bedraagt bijna 300%) en onder de lijn die de nulgroei weergeeft (afname met ruim 20%). Ook de totale industrie bevindt zich in dit kwadrant, maar met een kleinere specialisatie en een minder grote afname in de beschouwde periode.

² De specialisatiegraad van de deelsectoren wordt hier bepaald ten opzichte van de totale tewerkstelling in de textielsector en niet ten opzichte van de totale tewerkstelling. Indien we de specialisatiegraad ten opzichte van de totale tewerkstelling zouden bekijken, zou deze voor elk van de deelsectoren van de textielsectoren ruim boven 100% liggen.

Figuur 3.8: Specialisatiegraad (2011) en relatieve groei (2007-2011) in de deelsectoren van de textielsector, West-Vlaanderen.

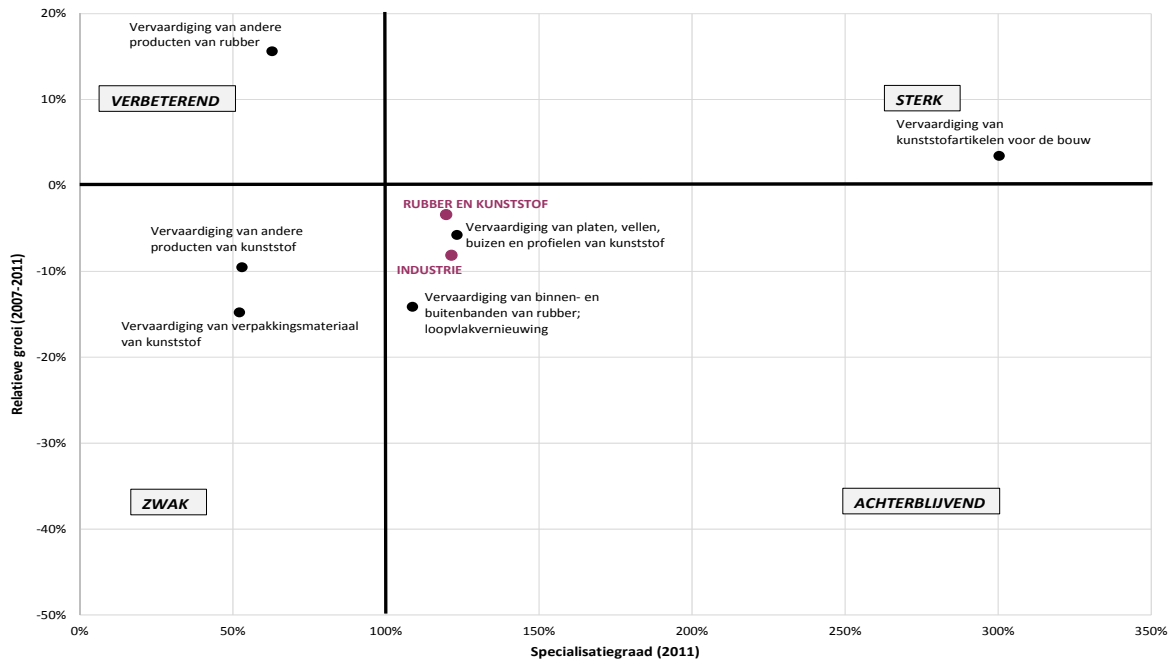
Bron: RSZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

2. Rubber- en kunststoffensector

Doen we dezelfde oefening voor de rubber- en kunststoffensector dan krijgen we als resultaat figuur 3.9.

De West-Vlaamse rubber- en kunststoffennijverheid bevindt zich in het achterblijvende kwadrant. West-Vlaanderen vertoont een specialisatie ten opzichte van het Vlaamse Gewest in de sector, maar de tewerkstelling nam licht af in de beschouwde periode. Ook de 'vervaardiging van platen, vellen, buizen en profielen van kunststof' en 'vervaardiging van binnen- en buitenbanden van rubber; loopvlakvernieuwing' bevinden zich in dit kwadrant. De subsector 'vervaardiging van kunststofartikelen voor de bouw' bevindt zich als enige in het sterke kwadrant met een uitermate hoge specialisatie en een toename van de tewerkstelling in de periode 2007-2011. De sector 'vervaardiging van andere producten van rubber' behoort tot de verbeterende subsector. West-Vlaanderen vertoont (nog) geen specialisatie in de sector maar de tewerkstelling nam er wel toe tussen 2007 en 2011. De sectoren waarin West-Vlaanderen geen specialisatie vertoont en waar de tewerkstelling ook daalde in de beschouwde periode zijn de 'vervaardiging van andere producten van kunststof' en 'vervaardiging van verpakkingsmateriaal van kunststof'. Deze subsectoren bevinden zich in het zwakke kwadrant.

Figuur 3.9: Specialisatiegraad (2011) en relatieve groei (2007-2011) in de deelsectoren van de rubber- en kunststoffensector, West-Vlaanderen.

Bron: RSZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

3.7. Pendel bij loontrekkenden in 2010

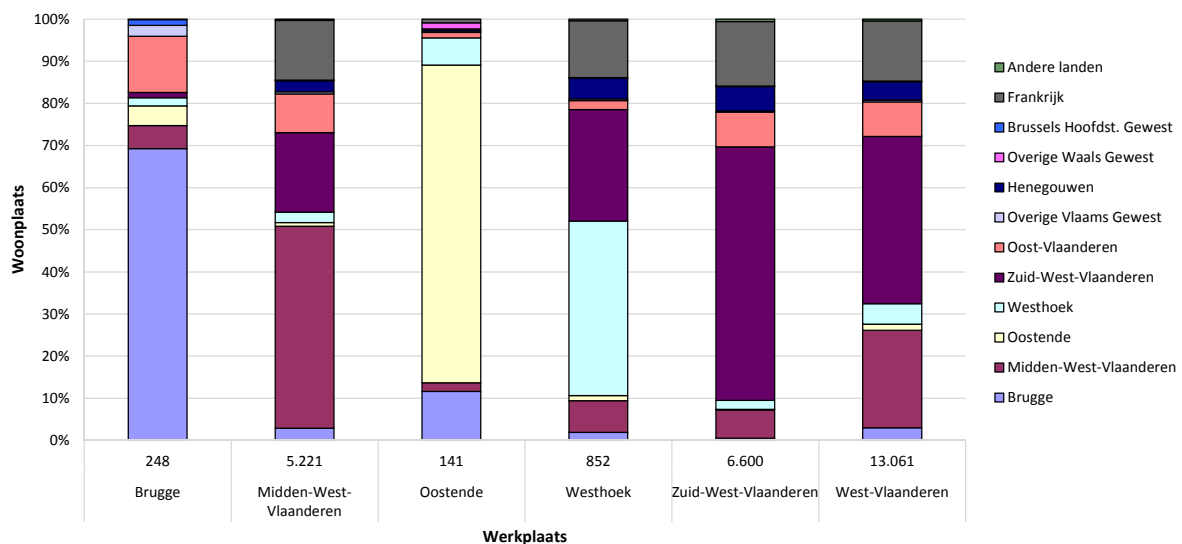
In wat volgt analyseren we de pendel van de loontrekkenden in de textiel- en rubber- en kunststoffensector en dit aan de hand van gegevens over zowel hun woon- als hun werkplaats. In tegenstelling tot bij de voorgaande analyses van loontrekkenden vertrekken we hiervoor niet van de RSZ-statistieken, maar van de statistieken van de Vlaamse Arbeidsrekening (VAR). In de VAR-statistieken en bijgevolg onze analyse omvat de textielsector ook de kleding- en leernijverheid.

1. Textielsector

Van de 13.061 loontrekkenden die in West-Vlaanderen actief zijn in de textielsector, woont 39,7% in Zuid-West-Vlaanderen en 23,2% in Midden-West-Vlaanderen (figuur 3.10). Van alle werknemers in de West-Vlaamse textielsector is 27,9% woonachtig buiten West-Vlaanderen. Hiervan woont ruim de helft (51,2%) in Frankrijk; 29,5% is woonachtig in Oost-Vlaanderen en 15,6% in Henegouwen. Of, anders gezegd, van het totale aantal werknemers in de textielsector in West-Vlaanderen is 14,3% afkomstig uit Frankrijk, 8,2% uit Oost-Vlaanderen en 4,3% uit Henegouwen.

Voor ruim drie vierde (75,4%) van alle werknemers die in de textielsector in Oostende actief zijn, is de werkregio dezelfde als de woonregio. Na de eigen regio komen de werknemers in de Oostendse textielsector vooral uit Brugge (11,6%). Ook voor Brugge (69,3%) en Zuid-West-Vlaanderen (60,2%) geldt dat de regio van tewerkstelling voor de meerderheid van alle textielwerknemers dezelfde is als de woonregio. In Brugge komen de textielwerknemers na de eigen regio vooral uit Oost-Vlaanderen (13,3%). In Zuid-West-Vlaanderen komen de werknemers in de textielsector na de eigen regio vooral uit Frankrijk (15,3%). Daarnaast is 8,2% van de werknemers woonachtig in Oost-Vlaanderen, 6,7% in Midden-West-Vlaanderen en 5,8% in Henegouwen. In de Westhoek en Midden-West-Vlaanderen is daarentegen meer dan de helft van de werknemers in de textielsector woonachtig buiten deze regio's. Slechts 41,4% van de textielwerknemers in de Westhoek woont ook in deze regio; ruim een vierde (26,5%) is woonachtig in Zuid-West-Vlaanderen; 13,5% woont in Frankrijk en 4,9% in Henegouwen. In Midden-West-Vlaanderen is 18,9% van de textielwerknemers woonachtig in Zuid-West-Vlaanderen, 14,1% in Frankrijk en 9,2% in Oost-Vlaanderen.

Figuur 3.10: Inkomende pendel bij loontrekkenden (15 jaar of ouder) in de textielnijverheid (inclusief kleding en leer), West-Vlaamse regio's en West-Vlaanderen, 2010.

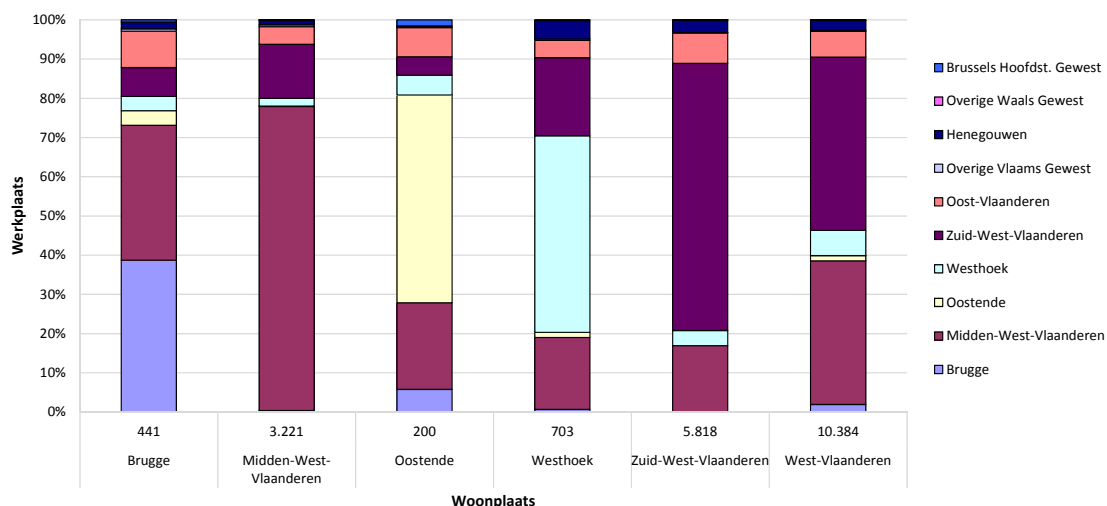

Bron: Vlaamse Arbeidsrekening, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Van de 10.384 werknemers in de textielsector die in West-Vlaanderen wonen, is 44,2% actief in Zuid-West-Vlaanderen en 36,6% in Midden-West-Vlaanderen. In 2010 ging 9,5% van de textielwerknemers die in West-Vlaanderen wonen buiten West-Vlaanderen werken. Hiervan pendelde 69,5% naar Oost-Vlaanderen en 27,1% naar Henegouwen. Of, anders gezegd, van het totale aantal werknemers in de textielsector dat in West-Vlaanderen woont, is 6,6% actief in Oost-Vlaanderen en 2,6% in Henegouwen. Er zijn geen werknemers woonachtig in West-Vlaanderen die in het buitenland in de textielsector actief zijn (figuur 3.11).

Voor alle West-Vlaamse regio's, behalve Brugge, geldt dat de woonregio bij de meerderheid van de textielwerknemers dezelfde is als de regio van tewerkstelling. In Brugge werkt slechts 38,7% van de textielwerknemers die er wonen. Een bijna even groot percentage textielwerknemers (34,4%) is tewerkgesteld in Midden-West-Vlaanderen. Vanuit Brugge pendelen respectievelijk 9,3% en 7,3% van de textielwerknemers naar Oost-Vlaanderen en Zuid-West-Vlaanderen. Van alle loontrekkenden in de textielsector die in Midden-West-Vlaanderen wonen, is maar liefst 77,5% actief in de eigen woonregio; 13,8% gaat werken in Zuid-West-Vlaanderen. Voor de textielwerknemers uit Oostende staat Midden-West-Vlaanderen na de eigen regio op de tweede plaats (22,1%). Van alle textielwerknemers die in de Westhoek wonen, werkt net de helft (50,1%) in de Westhoek zelf. Respectievelijk 19,9% en 18,4% van de textielwerknemers uit de Westhoek pendelt naar Zuid- en Midden-West-Vlaanderen. Opvallend is ook dat 4,7% van de werknemers uit de Westhoek die actief zijn in de textielsector tewerkgesteld is in Henegouwen. Van alle textielwerknemers in Zuid-West-Vlaanderen tenslotte gaat 16,9% werken in Midden-West-Vlaanderen en 7,8% in Oost-Vlaanderen.

Figuur 3.11: Uitgaande pendel bij loontrekkenden (15 - 64 jaar) in de textielnijverheid (inclusief kleding en leer), West-Vlaamse regio's en West-Vlaanderen, 2010.

Bron: Vlaamse Arbeidsrekening, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

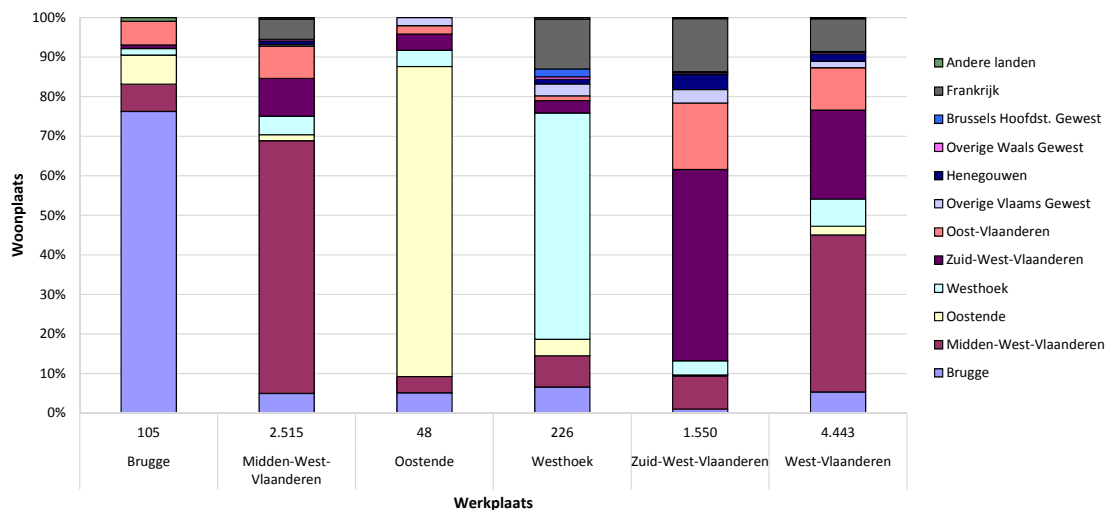
2. Rubber- en kunststoffensector

In figuur 3.12 en figuur 3.13 bekijken we de inkomende en uitgaande pendel bij loontrekkenden in de rubber- en kunststoffensector.

Van de 4.443 loontrekkenden die in 2010 actief waren in de West-Vlaamse rubber- en kunststoffennijverheid, woonde 39,7% in Midden-West-Vlaanderen en 22,5% in Zuid-West-Vlaanderen. Van alle werknemers in deze sector in West-Vlaanderen was 23,4% woonachtig buiten West-Vlaanderen. Hiervan was 45,8% afkomstig uit Oost-Vlaanderen en 35,3% uit Frankrijk. Of, anders gezegd, van alle werknemers in de rubber- en kunststoffennijverheid in West-Vlaanderen is 10,7% afkomstig uit Oost-Vlaanderen en 8,2% uit Frankrijk.

In Oostende en Brugge is voor ruim drie vierde van de werknemers in de rubber- en kunststoffen-nijverheid de werkregio dezelfde als de woonregio. Zuid-West-Vlaanderen is de enige regio waar meer dan de helft van de werknemers die er actief is in deze sector, woonachtig is buiten de regio. Een groot aantal werknemers in de Zuid-West-Vlaamse kunststoffennijverheid is afkomstig uit Oost-Vlaanderen (16,8%), Frankrijk (13,4%) en Midden-West-Vlaanderen (8,4%) en Henegouwen (3,8%). Ook in de Westhoek is een groot deel van de werknemers in de kunststoffennijverheid woonachtig in Frankrijk (12,5%). In Oostende en Brugge is respectievelijk slechts 4,2% en 6,9% woonachtig buiten West-Vlaanderen, wat opvallend minder is dan in de andere West-Vlaamse regio's. In Midden-West-Vlaanderen zijn na de eigen regio de meeste werknemers in de kunststoffennijverheid woonachtig in Zuid-West-Vlaanderen (9,6%) en Oost-Vlaanderen (8,1%).

Figuur 3.12: Inkomende pendel bij loontrekkenden (15 jaar of ouder) in de rubber- en kunststoffensector, West-Vlaamse regio's en West-Vlaanderen, 2010.

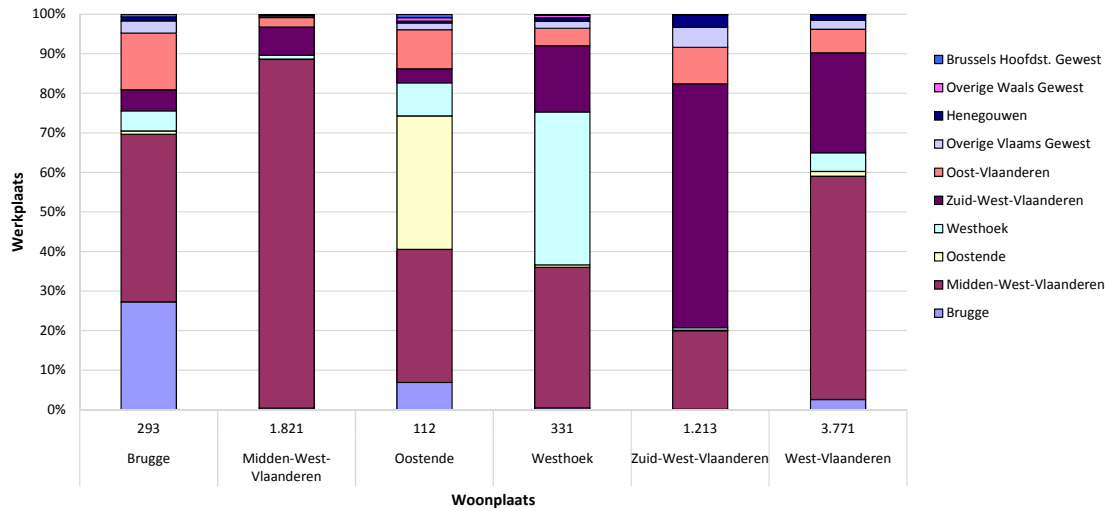

Bron: Vlaamse Arbeidsrekening, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Van de 3.771 werknemers in de rubber- en kunststoffennijverheid die in 2010 in West-Vlaanderen woonden, was ruim de helft (56,4%) actief in Midden-West-Vlaanderen; 25,3% was tewerkgesteld in Zuid-West-Vlaanderen. Van alle werknemers in deze sector die in West-Vlaanderen wonen gaat 9,8% werken buiten West-Vlaanderen. Hiervan is 60,1% actief in Oost-Vlaanderen, 23,2% in de overige Vlaamse provincies en 13,5% in Henegouwen. Of, anders gezegd, van het totale aantal werknemers in de rubber- en kunststoffensector dat in West-Vlaanderen woont is 5,9% actief in Oost-Vlaanderen, 2,3% in de overige Vlaamse provincies en 1,3% in Henegouwen.

Voor de werknemers in de kunststoffennijverheid die in Midden- en Zuid-West-Vlaanderen wonen is de woonregio ook voor respectievelijk 88,2% en 61,7% van de werknemers de regio van tewerkstelling. In Brugge, Oostende en de Westhoek zijn respectievelijk slechts 27,3%, 33,8% en 38,7% van de werknemers in de sector actief in de eigen regio. Van alle loontrekkenden in de kunststoffennijverheid die in Brugge wonen, pendelt 42,4% naar Midden-West-Vlaanderen. De provincie Oost-Vlaanderen staat op de derde plaats: 14,3% van werknemers die in de regio Brugge wonen is er tewerkgesteld. In Oostende en de Westhoek gaat respectievelijk 33,7% en 35,6% van de werknemers werken in de rubber- en kunststoffennijverheid in Midden-West-Vlaanderen. Van alle werknemers in de kunststoffennijverheid in Zuid-West-Vlaanderen gaat 19,9% werken in Midden-West-Vlaanderen; 9,2% pendelt naar Oost-Vlaanderen.

Figuur 3.13: Uitgaande pendel bij loontrekkenden (15 - 64 jaar) in de rubber- en kunststoffensector, West-Vlaamse regio's en West-Vlaanderen, 2010.

Bron: Vlaamse Arbeidsrekening, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

4. ZELFSTANDIGEN

In hoofdstuk 3 kwam de loontrekkende tewerkstelling in de textiel-, kleding-, leer- en rubber- en kunststoffensector aan bod. Hoofdstuk 4 belicht de zelfstandigen in voornoemde sectoren. In tabel 4.1 valt al onmiddellijk op dat zich nagenoeg geen zelfstandigen situeren in de rubber- en kunststoffensector. Ook de leersector telt weinig zelfstandigen.

In de West-Vlaamse textielsector werkten eind 2011 bijna 400 zelfstandigen en helpers. Dit aantal stemt overeen met 42,1% van het Vlaamse aantal, wat het overwicht van West-Vlaanderen inzake zelfstandigen minder groot maakt dan inzake loontrekkenden in de sector. Het grootste aandeel zelfstandigen in de West-Vlaamse textielsector situeert zich in Zuid-West-Vlaanderen, gevolgd door Midden-West-Vlaanderen. De andere regio's volgen op verre afstand.

Wellicht omwille van de aard van de activiteiten die onder de kledingsector ressorteren, zijn er heel wat zelfstandigen die in deze sector werken (zelfstandige kleermakers, retoucheurs ...). Eind 2011 waren er dat in West-Vlaanderen 421 of 33,1% van het Vlaamse aantal. De spreiding over de regio's en over de provincies is gelijkjer dan in de textielsector. De grootste aantallen vinden we echter ook hier in Zuid- en Midden-West-Vlaanderen.

Tabel 4.1: Zelfstandigen (exclusief zelfstandigen in bijberoep) en helpers in de textiel-, kleding-, leer- en rubber- en kunststoffensector, West-Vlaamse regio's, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 31 december 2011.

Regio's	Textiel	Kleding	Leer	Rubber en kunststof
Brugge	46	95	4	1
Midden-West-Vlaanderen	104	109	24	1
Oostende	23	33	3	0
Westhoek	42	72	4	3
Zuid-West-Vlaanderen	182	112	18	2
Antwerpen	149	254	29	1
Limburg	92	124	25	0
Oost-Vlaanderen	218	314	56	3
Vlaams-Brabant	86	159	24	1
West-Vlaanderen	397	421	53	7
Vlaams Gewest	942	1.272	187	12

Bron: RSVZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Tussen 2007 en 2011 waren er belangrijke afnames van het aantal zelfstandigen in de textiel-, kleding-, en leersector. In de respectievelijke sectoren spreken we in West-Vlaanderen van afnames met 27,3%, 34,7% en 31,2%. In de rubber- en kunststoffensector bleef het aantal zelfstandigen tussen 2007 en 2011 onveranderd.

5. ARBEIDSMARKT EN OPLEIDING

5.1. Vacatures

Werkgevers zijn voortdurend op zoek naar bijkomend personeel, zowel voor het invullen van nieuwe banen in de sector als ter vervanging van werknemers die tijdelijk of definitief hun job hebben verlaten. Ze gebruiken hiervoor verschillende wervingskanalen: uitzendkantoren, advertenties, internet, informele contacten, VDAB ... Onderstaande analyse heeft enkel betrekking op de werkaanbiedingen ingediend bij de VDAB. Het is belangrijk om op te merken dat deze maar een deel uitmaken van het totale aantal werkaanbiedingen voor de hier geanalyseerde sectoren.

1. Aantal ontvangen vacatures in 2012

In 2012 zorgde de textielsector voor slechts 4,4% van de ontvangen werkaanbiedingen bij de VDAB voor industriële sectoren in West-Vlaanderen (zie tabel 5.1). Dit is bijzonder laag als je weet dat alleen de textielsector in West-Vlaanderen eind 2011 goed was voor 12,8% van de West-Vlaamse industriële tewerkstelling (zie figuur 3.1). Dit versterkt het vermoeden dat de textielwerkgevers nog steeds en ook meer dan andere sectoren andere kanalen aanspreken dan de VDAB voor het aanwerven van personeel³.

Uit een COBOT-studie uit 2004 bleek bijvoorbeeld al dat slechts 43% van de West-Vlaamse textielbedrijven met werkaanbiedingen een beroep deed op de VDAB voor het invullen van die werkaanbieding. Andere wervingskanalen zoals uitzendkantoren (75%), personeel dat in het bedrijf werkt (69%), advertenties (53%) en spontane sollicitaties (49%) haalden grotere aandelen.

Eenzelfde redenering kan gemaakt worden ten opzichte van de Vlaamse cijfers. De West-Vlaamse textielsector was in 2012 goed voor 49% van de ontvangen werkaanbiedingen binnen Vlaanderen voor de sector. De West-Vlaamse textielnijverheid zorgde echter eind 2011 voor 61,3% (zie tabel 3.1) van de Vlaamse loontrekkende tewerkstelling in deze sector. Hieruit zou je dus kunnen besluiten dat de West-Vlaamse textielbedrijven - in de veronderstelling dat de aanwervingsbehoefte in West-Vlaanderen en Vlaanderen even groot is - meer dan de Vlaamse textielbedrijven beroep doen op andere kanalen dan de VDAB voor het aantrekken van personeel.

Uit tabel 5.1 blijkt verder dat de rubber- en kunststoffensector in West-Vlaanderen in 2012 instond voor slechts 1,3% van de ontvangen vacatures bij de VDAB voor alle industriële sectoren. Ook dit is vrij laag in vergelijking met het aandeel van de rubber- en kunststoffensector in de industriële tewerkstelling (4,9%). De West-Vlaamse rubber- en kunststoffensector is goed voor 12,1% van de bij de VDAB ontvangen vacatures in Vlaanderen voor de sector. Het aandeel van de tewerkstelling in de West-Vlaamse rubber- en kunststoffensector in Vlaanderen ligt met 22,4% een stuk hoger dan het aandeel inzake ontvangen vacatures in deze sector.

³ Anoniem (2004). Een blik achter de bedrijfsmuren van de Vlaamse textielbedrijven: een onderzoek naar arbeidsmarktknelpunten bij 132 textielbedrijven in Oost- en West-Vlaanderen in 2002. Cobot en Cobot-Bedienden: Sint-Denijs-Westrem. 144 p.

Tabel 5.1: Positionering van de West-Vlaamse textiel- en rubber- en kunststoffensector in het Vlaamse Gewest, aantal ontvangen werkaanbiedingen, 2012.

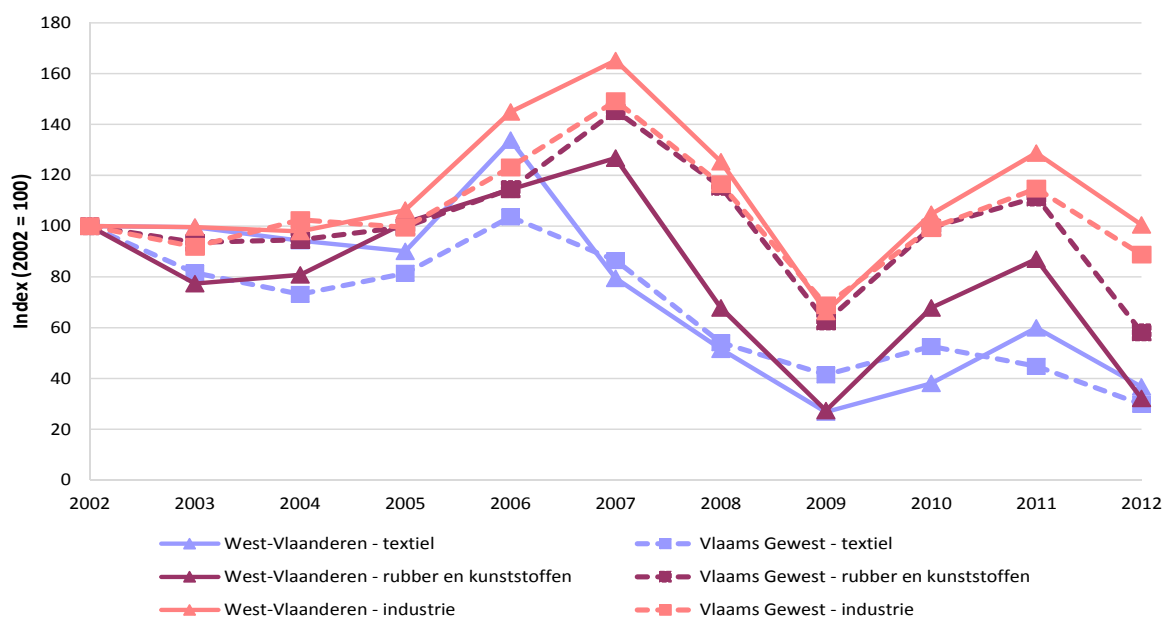
	West-Vlaanderen	Vlaams Gewest	Aandeel WVL in VLG
Textiel	166	339	49,0%
Textiel, kleding en schoeisel	219	513	42,7%
Rubber en kunststoffen	47	387	12,1%
Chemie en rubber en kunststoffen	159	1.348	11,8%
Industrie	3.753	15.259	24,6%
Aandeel textiel in industrie	4,4%	2,2%	
Aandeel rubber en kunststoffen in industrie	1,3%	2,5%	

Bron: VDAB-Arvastat, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

2. Evolutie van het aantal ontvangen vacatures tussen 2002 en 2012

Bekijken we de evolutie van het aantal ontvangen werkaanbiedingen bij de VDAB in een periode van tien jaar (2002-2012), dan blijkt dat het aantal ontvangen werkaanbiedingen voor de textielsector een sterk dalende trend kende tussen 2006 en 2009. Over de volledige periode 2002-2012 was er meer dan een halvering van het aantal ontvangen werkaanbiedingen. Opvallend is dat in de textielsector het aantal vacatures al begon te dalen vanaf 2006 en dat dit in de rubber- en kunststoffensector en in de totale industrie pas vanaf 2007 was. In de rubber- en kunststoffensector was er tussen 2007 en 2009 een sterke terugval inzake het aantal ontvangen werkaanbiedingen. Na een toename van het aantal vacatures in 2010 en 2011 volgde opnieuw een terugval tot op het niveau van 2009. Ook in de industrie was er tussen 2007 en 2009 sprake van aanzienlijke afnames, maar tegen 2012 herstelde het aantal ontvangen werkaanbiedingen zich op het niveau van tien jaar eerder, wat in de textiel en de rubber- en kunststoffensector niet het geval was.

Figuur 5.1: Evolutie van de ontvangen werkaanbiedingen in de textiel- en rubber- en kunststoffensector en in de industrie, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2002-2012.

Bron: VDAB-Arvastat, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

3. Aantal ontvangen vacatures naar kenmerk van de werkaanbieding

In wat volgt analyseren we ook enkele kenmerken van de werkaanbiedingen, met name het vereiste studieniveau en de vereiste ervaring. In tegenstelling tot de statistiek van het totale aantal ontvangen werkaanbiedingen kon de VDAB de statistieken naar ervaring en studieniveau niet opsplitsen naar subsector. Daarom analyseren we hier de overkoepelende sectoren 'textiel, kleding en schoeisel' en 'chemie, rubber en kunststoffen'.

a. Vereist diploma

Uit tabel 5.2 blijkt dat voor de uitgebreide textielsector de meerderheid van de aangeboden vacatures vacatures zijn waarbij geen diplomavereisten gesteld zijn. Het aandeel van de vacatures zonder vereist diploma is er ook groter dan binnen de industrie in haar geheel.

Tabel 5.2: Verdeling van het aantal ontvangen werkaanbiedingen naar vereist diploma in de sector 'textiel, kleding en schoeisel', West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2012.

Vereist diploma	West-Vlaanderen		Vlaams Gewest	
	Textiel, kleding en schoeisel	Industrie	Textiel, kleding en schoeisel	Industrie
Geen	57,5%	48,2%	57,9%	41,3%
2 ^{de} graad secundair	5,5%	3,4%	4,5%	3,3%
3 ^{de} /4 ^{de} graad secundair	16,0%	25,9%	20,3%	30,7%
Hoger onderwijs	21,0%	22,5%	17,3%	24,8%
Totaal	100%	100%	100%	100%
	(219)	(3.753)	(513)	(15.259)

Bron: VDAB-Arvastat, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

De chemie, rubber en kunststoffensector blijkt dan weer een sector te zijn waar de diplomavereisten hoger liggen dan in de industrie in het algemeen (zie tabel 5.3). Hier geldt slechts voor minder dan één derde van de aangeboden vacatures dat er geen diploma vereist is. Daartegenover staat dat in West-Vlaanderen voor meer dan één derde van de vacatures minstens een diploma hoger onderwijs gevraagd wordt en in Vlaanderen zelfs meer dan 40%, wat een veel hoger aandeel is dan in de West-Vlaamse en Vlaamse industrie in het algemeen (tussen de 20 en 25%).

Tabel 5.3: Verdeling van het aantal ontvangen werkaanbiedingen naar vereist diploma in de sector 'chemie, rubber en kunststoffen', West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2012.

Vereist diploma	West-Vlaanderen		Vlaams Gewest	
	Chemie, rubber en kunststof	Industrie	Chemie, rubber en kunststof	Industrie
Geen	29,6%	48,2%	28,0%	41,3%
2 ^{de} graad secundair	6,9%	3,4%	3,2%	3,3%
3 ^{de} /4 ^{de} graad secundair	28,3%	25,9%	28,3%	30,7%
Hoger onderwijs	35,2%	22,5%	40,5%	24,8%
Totaal	100%	100%	100%	100%
	(159)	(3.753)	(1.348)	(15.259)

Bron: VDAB-Arvastat, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

b. Vereiste ervaring

De tabel met de verdeling van het aantal vacatures naar vereiste ervaring (tabel 5.4) leert ons dan weer dat voor slechts 37% van de aangeboden vacatures in de West-Vlaamse textiel, kleding en schoeiselnijverheid geen ervaring vereist is. Dit komt overeen met het aandeel van vacatures zonder vereiste ervaring in de West-Vlaamse industrie, maar ligt lager dan de aandelen van de vacatures zonder vereiste ervaring in de Vlaamse textiel of de Vlaamse industrie. Voor de sector 'chemie, rubber en kunststoffen' maken we een gelijkaardige vaststelling (zie tabel 5.5).

Het is merkwaardig dat er ondanks het hoge aandeel vacatures zonder diplomaveren in de sector 'textiel, kleding en schoeisel' het aandeel van de vacatures waarbij geen ervaring vereist is voor dezelfde sector relatief klein is. In de analyse die de GOM West-Vlaanderen uitvoerde in juni 2005 met betrekking tot de vacatures van 2004, bleken de cijfers over de vacatures naar vereist diploma en vereiste ervaring meer in overeenstemming met elkaar te zijn⁴.

Tabel 5.4: Verdeling van het aantal ontvangen werkaanbiedingen naar vereiste ervaring in de sector 'textiel, kleding en schoeisel', West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2012.

Vereiste ervaring	West-Vlaanderen		Vlaams Gewest	
	Textiel, kleding en schoeisel	Industrie	Textiel, kleding en schoeisel	Industrie
Geen ervaring	37,0%	37,0%	42,7%	42,2%
Enige ervaring	30,1%	35,1%	25,9%	27,2%
Met ervaring	32,9%	27,8%	31,4%	30,6%
Totaal	100%	100%	100%	100%
	(219)	(3.753)	(513)	(15.259)

Bron: VDAB-Arvastat, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Tabel 5.5: Verdeling van het aantal ontvangen werkaanbiedingen naar vereiste ervaring in de sector 'chemie, rubber en kunststoffen', West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2012.

Vereiste ervaring	West-Vlaanderen		Vlaams Gewest	
	Chemie, rubber en kunststof	Industrie	Chemie, rubber en kunststof	Industrie
Geen ervaring	38,4%	37,0%	45,9%	42,2%
Enige ervaring	26,4%	35,1%	25,6%	27,2%
Met ervaring	35,2%	27,8%	28,5%	30,6%
Totaal	100%	100%	100%	100%
	(159)	(3.753)	(1.348)	(15.259)

Bron: VDAB-Arvastat, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

⁴ In 2004 bleek voor 67,1% van de ontvangen werkaanbiedingen voor de West-Vlaamse textielsector geen diploma vereist te zijn en voor 63,1% van de ontvangen werkaanbiedingen geen ervaring.

5.2. Knelpuntberoepen en -vacatures

De VDAB stelt jaarlijks een lijst op met 'knelpuntberoepen'. Deze worden gedefinieerd als beroepen waarvoor de vacatures doorgaans moeilijker ingevuld geraken. De VDAB bepaalt knelpuntberoepen - op Vlaams niveau - aan de hand van verschillende statistische criteria (minimaal aantal vacatures, laag vervullingspercentage, lange loop- of plaatsingstijd) en de voorlegging aan een groep arbeidsmarktspecialisten.

Elke provincie kan aan deze 'algemene lijst' eventueel nog provinciale knelpunten toevoegen. West-Vlaanderen heeft voor 2012 geen beroepen toegevoegd.

Voor het jaar 2012 rapporteerde de VDAB voor Vlaanderen een lijst van 285 knelpuntberoepen. Het knelpuntkarakter van een beroep kan veroorzaakt worden door een kwantitatief tekort aan arbeidskrachten, door een kwalitatief tekort aan arbeidskrachten (er zijn voldoende werkzoekenden, maar er is een tekort aan vakbekwame mensen, aan mensen met ervaring of met bijkomende specifieke kennis of met bepaalde eigenschappen) en/of door de arbeidsomstandigheden.

Niet alle vacatures voor knelpuntberoepen worden even moeilijk ingevuld. Een vacature voor een knelpuntberoep is niet hetzelfde als een knelpuntvacature. In samenwerking met het steunpunt WSE heeft de VDAB een getrapte definitie ontwikkeld om het reële knelpuntkarakter van de Vlaamse arbeidsmarkt te monitoren.

Op de eerste trap staan de zogenaamde 'knelpuntvacatures'. Dit zijn vacatures voor knelpuntberoepen - beheerd door VDAB - met een looptijd van meer dan 90 dagen.

Een trap hoger vinden we de kritieke knelpuntvacatures. Dit zijn vacatures voor knelpuntberoepen - beheerd door VDAB - met een looptijd van meer dan 180 dagen.

Voor de interpretatie van de analyse van de (kritieke) knelpuntvacatures herinneren we aan de eerder gemaakte opmerking dat het maar om een deel van het totale aantal werkaanbiedingen voor de hier geanalyseerde sectoren gaat aangezien we weten dat slechts een deel van de bedrijven beroep doet op de VDAB voor hun werkaanbiedingen.

In wat volgt gaan we na welke beroepen met een directe of indirecte link met de textielsector en/of de rubber- en kunststoffensector in 2012 voorkwamen in de lijst. Tevens bekijken we de aard van het knelpuntberoep en wat het aandeel knelpuntvacatures was voor deze knelpuntberoepen. We vergelijken ook de situatie in West-Vlaanderen met die in Vlaanderen.

Uit tabel 5.6 blijkt dat we in 2012 op Vlaams niveau 30 knelpuntberoepen detecteerden die te linken zijn met de textiel-, kleding- en rubber- en kunststoffensector. Zes van de 30 beroepen hebben we cursief geplaatst. Dit zijn beroepen die niet exclusief gevraagd worden in de door ons geanalyseerde sectoren. De textiel- en kledinggerelateerde knelpuntberoepen hebben, op één uitzondering na ('garneerder – stoffeerder'), een kwalitatief knelpuntkarakter. De rubber- en kunststofgerelateerde knelpuntberoepen hebben allemaal een kwantitatief knelpuntkarakter.

In 2012 ontving de VDAB voor de knelpuntberoepen exclusief voor de hier geanalyseerde sectoren (24 beroepen dus) 106 vacatures voor West-Vlaanderen en 353 voor Vlaanderen. Respectievelijk 44 en 177 vacatures waren in gedeeld beheer. In West-Vlaanderen waren 14 vacatures (31,8%) van de 44 vacatures in gedeeld beheer knelpuntvacatures, 8 waren kritieke knelpuntvacatures (18,2%). Voor Vlaanderen als geheel waren er 49 van de 177 vacatures in gedeeld beheer knelpuntvacatures (27,7%) en 24 vacatures waren kritieke knelpuntvacatures (13,6%).

In 2012 ontving de VDAB voor de knelpuntberoepen in de totale economie 12.585 vacatures voor West-Vlaanderen en 63.508 voor Vlaanderen. Van deze vacatures kan in West-Vlaanderen 34,2% als knelpuntvacature en 14,3% als kritieke knelpuntvacature worden beschouwd. In het Vlaamse Gewest is 34% van de ontvangen vacatures voor knelpuntberoepen een knelpuntvacature en 14,4% een kritieke knelpuntvacature.

Omwille van de kleine absolute aantallen van het aantal ontvangen vacatures door de VDAB in de textiel-, kleding- en rubber- en kunststoffensector, moeten we wel wijzen op enige voorzichtigheid bij het interpreteren van de relatieve cijfers. Enkele vacatures meer of minder kunnen de relatieve percentages sterk doen wijzigen.

Met deze voorzichtigheid in gedachten, durven we toch stellen dat de aandelen van (kritieke) knelpuntvacatures in de textiel-, kleding-, rubber- en kunststoffensector in West-Vlaanderen en Vlaanderen kleiner zijn dan in de totale economie. Enkel voor de kritieke knelpuntvacatures in West-Vlaanderen in de geanalyseerde sectoren is dit niet het geval.

Voor de volledigheid geven we in tabel 5.7 ook een opsomming van de beroepen met een al of niet exclusieve link met de textiel- en/of rubber- en kunststoffensector zonder knelpuntkarakter in 2012⁵. Volgens onze analyse ging het om 41 beroepen. Voor die beroepen ontving de VDAB in 2012 voor West-Vlaanderen 120 vacatures en voor Vlaanderen 421 vacatures.

⁵ Hier analyseren we de beroepen met knelpuntkarakter voor het jaar 2012. Het knelpuntkarakter kan jaar tot jaar verschillen.

Tabel 5.6: Knelpuntberoepen, oorzaak en (kritieke) knelpuntvacatures in de textiel-, kleding-, en rubber- en kunststoffensector, West-Vlaanderen, 2012.

Beroep	Knelpunt + oorzaak (a)	West-Vlaanderen				Vlaams Gewest			
		Ontvangen (gedeeld + zelfbeheer)	Ontvangen (gedeeld beheer)	Aantal knelpuntvacatures (b)	Aantal kritieke knelpuntvacatures (b)	Ontvangen (gedeeld + zelfbeheer)	Ontvangen (gedeeld beheer)	Aantal knelpuntvacatures (b)	Aantal kritieke knelpuntvacatures (b)
00239 Ingenieur mechanica	1	67	21	17	16	534	79	50	38
00260 Ingenieur scheikunde	1	19	0	0	0	312	27	11	4
00265 Ingenieur kunststoffen	1	8	2	0	0	30	2	0	0
08905 Technicus mechanica	1	72	23	12	9	413	123	60	21
08939 Technicus kunststoffen	1	1	0	0	0	15	2	1	1
08940 Technicus industriële scheikunde	1	10	2	1	0	125	23	9	1
70300 Tufter	2	4	1	1	0	6	2	1	0
70306 Warper	2	0	0	0	0	2	2	0	0
70314 Aanknoper-aandraaier-boomoplegger	2	1	1	0	0	8	4	1	0
70325 Wever op platgetouw	2	2	1	0	0	5	3	0	0
70335 Wever op jacquardweefmachines	2	6	2	1	1	8	2	1	1
70350 Wever van handgeknoopte en kunsttapijten	2	0	0	0	0	4	4	0	0
70356 Tapijtwever dubbelstuk	2	5	2	2	0	6	2	2	0
70360 Fluweelwever met ijzerscheuten	2	2	0	0	0	2	0	0	0
70362 Bobijnopzetter fluweel- en tapijtgetouwen	2	9	4	2	1	13	6	3	1
70380 Regelaar van weefgetouwen	2	2	0	0	0	5	0	0	0
70382 Stopster-piquereester	2	0	0	0	0	1	0	0	0
70389 Tapijtenafwerker	2	3	2	2	1	7	2	2	1
70390 Arbeider in de weverij	2	4	1	0	0	13	4	1	0
70464 Breier op rondbreimachine	2	1	0	0	0	1	0	0	0
71405 Garneerder – stoffeerder	1	6	1	0	0	35	22	8	2
71505 Patroonmaker (zware en lichte confectie)	2	2	2	0	0	9	6	0	0
71645 Stikster – confectiekleding	2	7	3	0	0	23	14	3	1
71675 Modellenstikster confectie	2	5	3	1	0	12	12	5	3
71680 Stikster - geen kleding	2	15	6	2	2	63	45	11	9
71685 Stikster woningdecoratie	2	10	10	3	3	24	21	5	4
83970 Chemievakman – controlekamer	1	2	0	0	0	23	3	0	0
83975 Chemievakman – productie	1	20	6	6	0	287	126	74	6
85320 Plastiekvormmachinebediener - injectie	1	1	0	0	0	7	2	0	0
85325 Plastiekextrusiemachinebediener	1	12	3	0	0	54	20	5	1

(a) Kwantitatief knelpunt (1), kwalitatief knelpunt (2) of knelpunt door ongunstige arbeidsomstandigheden (3).

(b) Ontvangen vacatures: normaal economisch circuit zonder uitzendopdrachten. Voor het berekenen van de knelpuntvacatures kan men enkel gebruik maken van de vacatures in gedeeld beheer aangezien de VDAB enkel van deze vacatures weet hoe ze afgehandeld werden.

Bron: VDAB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Tabel 5.7: Beroepen zonder knelpuntkarakter en aantal ontvangen vacatures in de textiel-, kleding-, rubber- en kunststoffensector, West-Vlaanderen en Vlaanderen, 2012.

Beroep	Ontvangen vacatures (gedeeld + zelfbeheer)	
	West-Vlaanderen	Vlaams Gewest
00294 Ingenieur textiel	3	10
08160 Tekenaar textiel, mode en decoratie	3	19
08932 Technicus spinkunde	2	2
08933 Technicus textielveredeling	4	11
08934 Technicus breigoed	0	1
08936 Technicus kleding - confectie	0	3
08937 Technicus weefkunde	1	6
70204 Rotorspinner (open-end)	0	2
70219 Spinner van kunst- en synthetische vezels	2	2
70225 Twijnder	3	3
70230 Bobijnster van spoelen of bobijnen	3	4
70290 Arbeider in de spinnerij	3	3
70610 Textielverver	3	6
70640 Weefselscheerder	1	1
70654 Appreteerder-volbad	2	3
70656 Appreteerder-eenzijdig	0	1
70672 Afweger bereider (kleurstof-appretproducten)	2	3
70673 Laborante textiel	1	4
70675 Textielbedrukker	3	8
70690 Helper in de textielproductie	8	38
71010 Productieverantwoordelijke confectie	1	2
71105 Kleermaker - kleermaakster maatwerk	0	7
71107 Retoucheuse kleding (pompwerker)	1	25
71190 Helper kleermaker - retoucheur	2	5
71511 Intekenaar - confectie	2	4
71515 Snijder confectie	5	29
71538 Snijder van andere artikelen - confectie	0	3
71590 Helper-patroontekenaars en snijders - confectie	2	4
71641 Stikster - overlock	2	5
71656 Triplockster breigoed	0	2
71686 Stikster met automatische machine	7	11
71690 Hulp in de confectie - kleding	1	6
71905 Dekzeilmaker	4	16
71990 Vervaardiger van confectie-artikelen (geen kleding)	1	2
75316 Onderhoudsmecanici van textielmachines	2	3
83990 Helper chemievakman	24	57
85210 Rubberpersbediener	0	23
85290 Helper rubberbewerker	0	3
85332 Plastiekgieter - manueel	1	6
85350 Polyesterbewerker	10	34
85390 Helper kunststofarbeider	11	44

Bron: VDAB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

5.3. Opleiding

Werkgevers zijn voor het invullen van hun vacatures sterk afhankelijk van het aanbod op de arbeidsmarkt. Voor bepaalde sectoren is de studierichting die werkzoekenden hebben gevolgd vaak van doorslaggevend belang. In dit hoofdstuk bekijken we de evolutie van het aantal studenten in textiel- en rubber- en kunststoffengebonden opleidingen in zowel het secundair, het volwassenen- als het hoger onderwijs.

1. Secundair onderwijs

Hieronder wordt de evolutie van het aantal leerlingen secundair onderwijs in textiel- en rubber- en kunststoffengerelateerde studierichtingen geanalyseerd. Voor een uitgebreid overzicht verwijzen we naar bijlagentabel 10.4 en 10.5.

a. Textielsector

Tabel 5.8 toont de evolutie van het aantal West-Vlaamse leerlingen secundair onderwijs dat een textielopleiding volgt. In zeven jaar tijd daalde het aantal West-Vlaamse leerlingen in een textielrichting met 71,7%. In het schooljaar 2011-2012 kon nog in drie secundaire onderwijsinstellingen in West-Vlaanderen een textielopleiding worden gevolgd, namelijk het PTI in Kortrijk (40 leerlingen), het VTI in Waregem (negen leerlingen) en het VIBSO in Waregem (drie leerlingen). Bij het PTI volgde 45% van alle textielleerlingen de richting 'Textiel- en designtechnieken'. In het VTI Waregem telde de richting 'Textielproductietechnieken' het grootste aantal leerlingen (66,7% of zes leerlingen). In het VIBSO kon enkel nog de richting 'hulpwever' worden gevolgd. Het BuSO – De Kouter in Kortrijk telt sinds het schooljaar 2006-2007 geen leerlingen textiel meer; in het VTI in Kortrijk is dit het geval vanaf het schooljaar 2007-2008. In het CDO Kortrijk kan sinds het schooljaar 2009-2010 geen textielopleiding meer worden gevolgd. Het VTI Waregem blijft in het eerste jaar naast mechanica, elektriciteit en hout ook textiel aanbieden in het vak 'Technische activiteiten'. In het tweede jaar en het derde en vierde jaar Mechanica-Elektriciteit, Elektriciteit-Metaal, Mechanische en Electro-technieken, Elektrische installaties en Basismechanica krijgen leerlingen twee uur per week meet-, regel- en (de)monteervaardigheden aangereikt op de bestaande textielinfratstructuur. In de derde graad zal geen textielopleiding meer worden ingericht. De leerlingen die reeds in een textielopleiding zitten, zullen hun opleiding kunnen afmaken. Vanaf 2014 biedt het VTI Waregem de secundair-na-secundair-opleiding 'Productie- en procestechneken' aan. Hierin worden voeding, hout en textiel zowel theoretisch als via werkplekleren benaderd. Het PTI Kortrijk heeft textielopleidingen in zowel BSO als TSO. De opleiding in het BSO zal behouden blijven, maar binnen het TSO zal vanaf het schooljaar 2014-2015 de textielopleiding grondig hervormd worden.

Tabel 5.8: Aantal West-Vlaamse leerlingen secundair onderwijs in de textiel, schooljaar 2004-2005 - schooljaar 2011-2012.

Onderwijsinstelling - Studierichting	'04- '05	'05- '06	'06- '07	'07- '08	'08- '09	'09- '10	'10- '11	'11- '12
<i>BuSO - De Kouter (Kortrijk)</i>	7	4	0	0	0	0	0	0
- Textiel	7	4	0	0	0	0	0	0
<i>Centrum Deeltijds Onderwijs (CDO, Kortrijk)</i>	0	0	0	2	2	0	0	0
- Co-operator textielmachines	0	0	0	1	1	0	0	0
- Operator textielmachines	0	0	0	1	1	0	0	0
<i>Provinciaal Technisch Instituut (PTI, Kortrijk)</i>	100	77	62	53	46	51	47	40
- Modulair stelsel (a)	24	27	19	16	0	0	0	0
- Jacquardwever (a)	0	0	0	0	7	3	3	1
- Platwever (a)	0	0	0	0	2	1	4	2
- Stopper/randafwerker (a)	0	0	0	0	2	3	2	2
- Tapijt-/fluweelwever (a)	0	0	0	0	3	5	3	2
- Tufter (a)	0	0	0	0	3	4	1	4
- Instellen van textielmachines	5	0	0	0	0	0	0	0
- Textiel	10	9	6	4	4	6	6	3
- Textielontwerptechnieken (b)	36	22	10	0	0	0	0	0
- Textiel- en designtechnieken (b)	0	0	12	19	19	21	19	18
- Textielveredelingsstechnieken (c)	6	4	1	0	0	0	0	0
- Textiel- en chemische technieken (c)	0	0	5	6	3	5	2	1
- Textielproductietechnieken	9	4	3	4	1	1	1	2
- Textieltechnieken	10	11	6	4	2	2	6	5
<i>Vrij Instituut voor BSO (VIBSO, Waregem)</i>	19	17	7	7	7	6	6	3
- Hulpwever	16	17	7	7	7	6	6	3
- Textiel	3	0	0	0	0	0	0	0
<i>Vrij Technisch Instituut (VTI, Kortrijk)</i>	4	3	6	0	0	0	0	0
- Co-operator textielmachines	4	1	6	0	0	0	0	0
- Operator textielmachines	0	2	0	0	0	0	0	0
<i>Vrij Technisch Instituut (VTI, Waregem)</i>	54	41	40	32	26	19	14	9
- Instellen van textielmachines	6	5	5	3	2	2	3	1
- Textiel (d)	35	23	21	19	15	7	2	1
- Textielproductietechnieken	5	4	8	5	3	4	4	6
- Textieltechnieken (d)	8	9	6	5	6	6	5	1
Totaal	184	142	115	94	81	76	67	52

(a) Het modulair stelsel kan worden uitgesplitst in de modules 'Jacquardwever', 'Platwever', 'Stopper/randafwerker', 'Tapijt-/fluweelwever' en 'Tufter'. In een modulair systeem kunnen certificaten worden behaald per module. Pas na het behalen van een certificaat voor één module kan worden overgestapt naar de volgende module. Vanaf het schooljaar 2012-2013 wordt het modulair stelsel niet meer aangeboden in het PTI en wordt opnieuw overgestapt naar een lineair systeem waarbij pas een diploma kan worden behaald na het beëindigen van het 6de jaar secundair.

(b) Vanaf het schooljaar 2007-2008 werd de richting 'Textielontwerptechnieken' vervangen door de richting 'Textiel- en designtechnieken'. Door de afbouw van de richting 'Textielontwerptechnieken' en de opstart per graad van de richting 'Textiel- en designtechnieken' is er een overlapping in het schooljaar 2006-2007.

(c) Vanaf het schooljaar 2007-2008 werd de richting 'Textiel en veredelingsstechnieken' vervangen door de richting 'Textiel- en chemische technieken'. Door de afbouw van de richting 'Textiel en veredelingsstechnieken' en de opstart per graad van de richting 'Textiel- en chemische technieken' is er een overlapping in het schooljaar 2006-2007.

(d) Vanaf het schooljaar 2010-2011 werd een heroriëntering van de textielopleiding doorgevoerd waarbij achtereenvolgens het tweede, derde en vierde leerjaar 'Textieltechnieken' en 'Textiel' niet meer werden aangeboden.

Bron: Vlaamse Overheid, Departement Onderwijs en Vorming, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

b. Rubber- en kunststoffensector

De evolutie van het aantal West-Vlaamse leerlingen secundair onderwijs in rubber- en kunststoffen-gerelateerde studierichtingen wordt weergegeven in tabel 5.9.

In het schooljaar 2011-2012 volgden 780 West-Vlaamse leerlingen secundair onderwijs een rubber- en kunststoffengerelateerde opleiding. In vergelijking met het schooljaar 2004-2005 bleef het aantal leerlingen in deze richtingen op hetzelfde niveau (+0,9%). In het schooljaar 2009-2010 werd wel een piek bereikt van 832 West-Vlaamse leerlingen.

De overgrote meerderheid van de leerlingen volgde in het schooljaar 2011-2012 de richting 'Techniek-wetenschappen' (85,5%); 42 leerlingen (of 5,4%) volgden de richting 'Chemie' en de richtingen 'Apotheekassistent' en 'Farmaceutisch-technisch assistent' telden telkens 32 leerlingen (beiden 4,1%). De richting 'Kunststofverwerking', ingericht aan het Koninklijk Technisch Atheneum II Heule, telt sinds het schooljaar 2007-2008 geen leerlingen meer. De richting 'Kunststofvormgevingstechnieken', die gevolgd kan worden aan EDUGO campus Glorieux Oostakker, telde in de schooljaren 2010-2011 en 2011-2012 telkens één West-Vlaamse leerling. In het VTI Roeselare volgde in het schooljaar 2011-2012 één leerling de richting 'Kunststofbewerker'.

Tabel 5.9: Aantal West-Vlaamse leerlingen secundair onderwijs in rubber- en kunststoffen-gerelateerde studierichtingen, schooljaar 2004-2005 - schooljaar 2011-2012.

Studierichting	'04- '05	'05- '06	'06- '07	'07- '08	'08- '09	'09- '10	'10- '11	'11- '12
Apotheekassistent	4	15	9	23	26	38	39	32
Chemie	50	59	50	54	59	44	41	42
Chemische procestechnieken	0	0	0	0	0	0	2	5
Drogisterij-cosmetica (a)	1	0	0	0	0	0	0	0
Farmaceutisch-technisch assistent	36	33	24	28	32	40	34	32
Productie- en procestechnologie chemie	0	0	0	0	3	3	1	0
Techniek-wetenschappen	679	685	728	723	684	707	697	667
Kunststofverwerking	3	7	6	1	0	0	0	0
Kunststofvormgevingstechnieken	0	0	0	0	0	0	1	1
Kunststofbewerker	0	0	0	0	0	0	0	1
Totaal	773	799	817	829	804	832	815	780

(a) De richting 'drogisterij-cosmetica' wordt momenteel niet (meer) georganiseerd.

Bron: Vlaamse Overheid, Departement Onderwijs en Vorming, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

2. Volwassenenonderwijs

Volwassenen die in West-Vlaanderen een textielopleiding willen volgen, kunnen dit momenteel enkel nog in het Provinciaal Centrum voor Volwassenenonderwijs (PCVO) West-Vlaanderen.

In het **PCVO** kon een graaatsdiploma behaald worden voor de opleidingen 'Chemie en textiel', 'Design en textiel', 'Textielproductietechnieken' en 'Montage van textielmachines'. In het schooljaar 2013-2014 worden enkel nog de opleidingen 'Design en textiel' en 'Textielproductietechnieken' aangeboden (tabel 5.10). Net als in het secundair onderwijs wordt de dalende interesse in textielopleidingen ook duidelijk in het volwassenenonderwijs. Het aantal lesuren-cursist is in het PCVO tussen het schooljaar 2008-2009 en het schooljaar 2013-2014 gedaald met maar liefst 93,3%. Het aantal lesuren-cursist liep in deze periode bijna in continu dalende lijn, met uitzondering van het schooljaar 2011-2012 toen er een lichte toename was als gevolg van een toename van het aantal lesuren-cursist in de opleiding 'Design en textiel'. Van de 560 lesuren-cursist in textielopleidingen in het schooljaar 2013-2014 kunnen er 400 (of 71,4%) toegeschreven worden aan de opleiding 'Design en textiel'.

Tabel 5.10: Aantal lesuren-cursist in textiel in het PCVO, schooljaar 2008-2009 - schooljaar 2013-2014.

Opleiding (a)	'08-'09	'09-'10	'10-'11	'11-'12	'12-'13	'13-'14
Chemie en textiel	520	40	0	0	0	0
Design en textiel	6.260	5.500	2.980	4.400	2.140	400
Textielproductietechnieken	1.020	1.340	1.960	1.060	780	160
Montage van textielmachines	600	600	360	480	0	0
Totaal	8.400	7.480	5.300	5.940	2.920	560

(a) De tabel wordt uitgedrukt in lesuren-cursist. Dit betekent bijvoorbeeld dat wanneer tien cursisten een module volgen van 40 lestijden, dit overeenkomt met $10 \times 40 = 400$ lesuren-cursist.

Bron: PCVO West-Vlaanderen, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

In het verleden konden volwassenen terecht in het **CVO Waregem** voor een opleiding 'regelaar fluweel- en tapijtmachines'. Vanaf het schooljaar 2008-2009 werd de opleiding echter niet meer ingericht. De dalende interesse in een textielopleiding wordt ook in tabel 5.11 zichtbaar. In vier jaar tijd daalde het aantal cursisten van tien naar drie.

Tabel 5.11: Aantal cursisten in textiel in het CVO Waregem, schooljaar 2004-2005 - schooljaar 2007-2008.

Opleiding	'04-'05	'05-'06	'06-'07	'07-'08
Regelaar fluweel- en tapijtmachines	10	5	5	3

Bron: CVO Waregem, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Het **VDAB-competentiecentrum textiel** in Wevelgem werd op 1 maart 2013 stopgezet. De VDAB organiseert geen textielspecifieke opleidingen meer voor werknemers en werkzoekenden. In samenspraak met de textielindustrie en Fedustria/Cobot worden de mogelijkheden onderzocht om van het VTI Waregem een opleidingscentrum textiel te maken.

3. Hoger onderwijs

Na het secundair onderwijs kunnen studenten ook in het hoger onderwijs terecht voor een textiel- of rubber- en kunststoffengerelateerde opleiding. Voor een uitgebreid overzicht verwijzen we naar bijlagetabel 10.5.

a. Textielsector

Tabel 5.12 toont het aantal hogeschool- en universiteitsstudenten, ingedeeld naar woonplaats, dat in het academiejaar 2011-2012 is ingeschreven in een textielrichting. Studenten die een textielopleiding in het hoger onderwijs willen volgen, kunnen dit uitsluitend in Gent, hetzij aan de Hogeschool Gent of aan de Universiteit Gent.

In het academiejaar 2011-2012 volgden 169 Vlaamse studenten een textielopleiding in het hoger onderwijs. Bijna de helft (49,7%) van de hogeschool- en universiteitsstudenten textiel woont in Oost-Vlaanderen. Respectievelijk 21,3% en 15,4% van de studenten textiel is woonachtig in West-Vlaanderen en Antwerpen.

Slechts vier van de 169 Vlaamse textielstudenten volgden een universitaire opleiding ('textiel engineering'). Bij de hogeschoolstudenten textiel volgde ruim drie op de vier (78,8%) de professioneel gerichte bachelor 'modetechnologie'. In de richtingen 'textieltechnologie' en de academisch gerichte bachelor 'industriële wetenschappen – textieltechnologie' waren in het academiejaar 2011-2012 respectievelijk 12,1% en 7,9% van de hogeschoolstudenten textiel ingeschreven. Twee hogeschoolstudenten (of 1,2%) volgden de masteropleiding 'industriële wetenschappen – textieltechnologie'.

Bij de West-Vlaamse studenten hoger onderwijs die een textielopleiding volgen was er slechts één ingeschreven in de universitaire richting 'textile engineering'. Van de 35 West-Vlaamse hogeschoolstudenten textiel waren er 28 ingeschreven in de opleiding 'modetechnologie' en zeven in de professioneel gerichte bacheloropleiding 'textieltechnologie'.

Tabel 5.12: Aantal studenten hoger onderwijs in textielrichtingen, ingedeeld naar woonplaats, academiejaar 2011-2012.

Opleiding	Soort (a)	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant	West-Vlaanderen	Vlaams Gewest
HOGESCHOOL		25	4	82	19	35	165
Textieltechnologie	PB	0	0	13	0	7	20
Industriële wetenschappen - textieltechnologie	AB	2	0	11	0	0	13
	M	0	0	1	1	0	2
Modetechnologie	PB	23	4	57	18	28	130
UNIVERSITEIT		1	0	2	0	1	4
Textile engineering	M	1	0	2	0	1	4
TOTAAL		26	4	84	19	36	169

(a) PB = Professioneel gerichte bachelor, AB = Academisch gerichte bachelor, M = Master.

Bron: Vlaamse Overheid, Agentschap voor Hoger Onderwijs en Volwassenenonderwijs, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Bekijken we de evolutie van het aantal studenten textiel in het hoger onderwijs in tabel 5.13, dan blijkt dat het aantal Vlaamse textielstudenten in vijf jaar tijd met 61% steeg. Deze toename kan volledig worden toegeschreven aan een stijging van het aantal hogeschoolstudenten dat een textielopleiding volgt. Het aantal universiteitsstudenten dat de opleiding 'textile engineering' volgde kende tussen de academiejaren 2007-2008 en 2011-2012 wel een lichte toename, maar uiteindelijk lag het aantal studenten dat deze opleiding volgde in het academiejaar 2011-2012 even hoog als in het academiejaar 2007-2008. Binnen de textielopleidingen die aan de Hogeschool Gent kunnen worden gevolgd, kende vooral de opleiding 'modetechnologie' een sterke toename van het aantal studenten (+64,6%). Ook de opleidingen 'textieltechnologie' en 'industriële wetenschappen – textieltechnologie' (zowel academisch gerichte bachelor als master) telden in het academiejaar 2011-2012 meer studenten dan in het academiejaar 2007-2008.

Ook het aantal West-Vlaamse studenten hoger onderwijs dat een textielopleiding volgde steeg tussen de academiejaren 2007-2008 en 2011-2012, al bleef de relatieve toename (+24,1%) een stuk beperkter dan bij de Vlaamse textielstudenten. Met uitzondering van het academiejaar 2007-2008 volgde telkens één West-Vlaamse student de universitaire opleiding 'textile engineering'. Bij de West-Vlaamse hogeschoolstudenten was er enkel in de opleiding 'modetechnologie' een toename (+64,7%) van het aantal studenten tussen de academiejaren 2007-2008 en 2011-2012.

Tabel 5.13: Evolutie van het aantal studenten hoger onderwijs in textielrichtingen, ingedeeld naar woonplaats, academiejaar 2007-2008 - academiejaar 2011-2012.

Opleiding	Soort (a)	West-Vlaanderen					Vlaams Gewest				
		'07- '08	'08- '09	'09- '10	'10- '11	'11- '12	'07- '08	'08- '09	'09- '10	'10- '11	'11- '12
HOGESCHOOL		29	39	50	43	35	101	119	151	172	165
Textieltechnologie	PB	9	11	13	11	7	13	19	23	21	20
Ind. wet. - textieltechnologie	AB	3	3	1	1	0	9	7	5	14	13
	M	0	0	2	0	0	0	1	3	1	2
Modetechnologie	PB	17	25	34	31	28	79	92	120	136	130
UNIVERSITEIT		0	1	1	1	1	4	9	7	6	4
Textile engineering	M	0	1	1	1	1	4	9	7	6	4
TOTAAL		29	40	51	44	36	105	128	158	178	169

(a) PB = Professioneel gerichte bachelor, AB = Academisch gerichte bachelor, M = Master.

Bron: Vlaamse Overheid, Agentschap voor Hoger Onderwijs en Volwassenenonderwijs, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

b. Rubber- en kunststoffensector

In tabel 5.14 worden de opleidingen uit het hoger onderwijs opgelijst die gelinkt kunnen worden aan de rubber- en kunststoffensector.

In het academiejaar 2011-2012 volgden 3.094 Vlaamse studenten een rubber- en kunststoffen-gerelateerde studierichting in het hoger onderwijs. Van deze studenten woont 33,9% in Antwerpen, 23,8% in Oost-Vlaanderen en 19,1% in West-Vlaanderen. In Vlaams-Brabant en Limburg wonen respectievelijk slechts 13,2% en 10% van de Vlaamse studenten die een rubber- en kunststoffen-gerelateerde studierichting volgden. Twee derde van de studenten die kozen voor een rubber- en kunststoffengerelateerde studierichting studeerden aan een hogeschool; 33,7% volgde een universitaire opleiding. Bij de hogeschoolstudenten was bijna 60% ingeschreven in de professioneel gerichte bachelor 'chemie'. Respectievelijk 28% en 11,6% van de Vlaamse hogeschoolstudenten was ingeschreven in de academisch gerichte bachelor en de master 'industriële wetenschappen – chemie'. Bij de universitaire rubber- en kunststoffengerelateerde studierichtingen was bijna de helft (46,6%) van de Vlaamse studenten ingeschreven in de academisch gerichte bachelor 'chemie'. Daarnaast volgde 20,5% de masteropleiding 'chemie'. De masteropleiding 'ingenieurswetenschappen – chemische technologie' telde 12,5% van alle Vlaamse universiteitsstudenten in rubber- en kunststoffengerelateerde studierichtingen.

Van de 2.050 Vlaamse studenten die kozen voor een hogeschoolopleiding, was 18,7% woonachtig in West-Vlaanderen. Ruim de helft (51,8%) van deze West-Vlaamse studenten was ingeschreven in de professioneel gerichte bachelor 'chemie'. Daarnaast volgde 36,7% de academisch gerichte bachelor en 9,6% de master 'industriële wetenschappen – chemie'. Acht studenten volgden de masteropleiding 'industriële wetenschappen – kunststofverwerking'; hiervan woonden er zeven in West-Vlaanderen. Het feit dat deze studierichting enkel in de Katholieke Hogeschool Brugge-Oostende kan worden gevolgd, speelt hierbij een belangrijke rol. Van de 208 West-Vlaamse universiteitsstudenten in een rubber- en kunststoffengerelateerde studierichting was 62,5% ingeschreven in de academisch gerichte bachelor 'chemie', wat een hoog aandeel is in vergelijking met de andere Vlaamse provincies. Daarnaast volgde 13% van de West-Vlaamse universiteitsstudenten een master 'chemie'.

Tabel 5.14: Aantal studenten hoger onderwijs in rubber- en kunststoffengerelateerde richtingen, ingedeeld naar woonplaats, academiejaar 2011-2012.

Opleiding	Soort (a)	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant	West-Vlaanderen	Vlaams Gewest
HOGESCHOOL		794	172	494	206	384	2.050
Industriële wetenschappen - kunststofverwerking	M	1	0	0	0	7	8
Industriële wetenschappen - verpakkingstechnologie	AB	0	2	0	1	0	3
	M	1	4	0	1	0	6
Chemie	PB	435	126	303	160	199	1.223
Industriële wetenschappen - chemie	AB	240	20	152	20	141	573
	M	117	20	39	24	37	237
UNIVERSITEIT		255	138	241	202	208	1.044
Ing.wet. - chemische technologie en materiaalkunde	AB	12	1	47	6	19	85
Ing.wet. - chemische technologie	M	53	17	24	23	13	130
Ing.wet. - materiaalkunde	M	14	9	13	5	17	58
Materials engineering	M	1	0	0	55	0	56
Ing.wet. - chemie en materialen	M	3	0	0	9	2	14
Chemie	AB	100	80	103	74	130	487
	M	72	31	54	30	27	214
TOTAAL		1.049	310	735	408	592	3.094

(a) PB = Professioneel gerichte bachelor, AB = Academisch gerichte bachelor, M = Master.

Bron: Vlaamse Overheid, Agentschap voor Hoger Onderwijs en Volwassenenonderwijs, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Tabel 5.15 toont dat het aantal Vlaamse studenten in rubber- en kunststoffengerelateerde studierichtingen tussen het academiejaar 2007-2008 en 2011-2012 steeg met 29,3%. De absolute en relatieve toename was groter bij de universiteitsstudenten (+352 studenten of +50,9%) dan bij de hogeschoolstudenten (+349 studenten of +20,5%). De sterke toename bij de universiteitsstudenten kan vooral worden toegeschreven aan de vervijfvoudiging van het aantal studenten dat de masteropleiding 'chemie' volgt (+171 personen). De academisch gerichte bachelor 'chemie' telde 84 studenten meer (+20,8%) in het academiejaar 2011-2012 dan in het academiejaar 2007-2008. De masteropleiding 'materials engineering' telde drie studenten in het academiejaar 2007-2008; in het academiejaar 2011-2012 was hun aantal gestegen tot 56. Bij de hogeschoolstudenten waren er sterke toenames bij de professioneel gerichte bachelor 'chemie' (+406 studenten of +49,7%) en de masteropleiding 'industriële wetenschappen – chemie' (+124 studenten of +109,7%). Het aantal studenten dat de academisch gerichte bacheloropleiding 'industriële wetenschappen – chemie' volgde, kende daarentegen een afname (-152 studenten of -21%).

Het aantal West-Vlaamse studenten hoger onderwijs in een rubber- en kunststoffengerelateerde studierichting steeg in dezelfde periode sterker (+43,3%) dan gemiddeld in Vlaanderen. Het aantal universiteitsstudenten steeg relatief het sterkst (+63,8% of +81 personen), maar in absolute termen was de toename van het aantal hogeschoolstudenten het grootst (+34,3% of +98 personen). Net als in Vlaanderen is vooral de richting 'chemie', zowel de academisch gerichte bachelor als de master, verantwoordelijk voor de toename van het aantal universiteitsstudenten in rubber- en kunststoffengerelateerde studierichtingen. De masteropleiding 'materials engineering', die in Vlaanderen een sterke toename kende van het aantal inschrijvingen, wordt niet gevolgd door West-Vlaamse studenten. Bij de hogeschoolstudenten zien we ook een toename van het aantal studenten in de professioneel gerichte bachelor chemie en de masteropleiding 'industriële wetenschappen – chemie', maar in tegenstelling tot bij de Vlaamse studenten was er bij de West-Vlaamse studenten geen terugval in het aantal inschrijvingen in de academisch gerichte bachelor 'industriële wetenschappen – chemie'.

Tabel 5.15: Evolutie van het aantal studenten hoger onderwijs in rubber- en kunststoffengerelateerde richtingen, ingedeeld naar woonplaats, academiejaar 2007-2008 - academiejaar 2011-2012.

Opleiding	Soort (a)	West-Vlaanderen					Vlaams Gewest				
		'07- '08	'08- '09	'09- '10	'10- '11	'11- '12	'07- '08	'08- '09	'09- '10	'10- '11	'11- '12
HOGESCHOOL		286	346	353	378	384	1.701	1.956	2.137	2.249	2.050
Ind.wet. - kunststofverwerking	AB	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0
	M	9	7	5	7	7	13	7	6	7	8
Ind.wet. – verpakkingstechnol.	AB	0	0	0	0	0	7	7	3	5	3
	M	0	0	0	0	0	5	4	1	0	6
Chemie	PB	117	153	159	180	199	817	946	1.053	1.139	1.223
Ind.wet. - chemie	AB	143	159	165	156	141	725	854	926	895	573
	M	16	27	24	35	37	113	138	148	203	237
Ind. sc. - chemical engineering	AB	0	0	0	0	0	20	0	0	0	0
UNIVERSITEIT		127	161	175	168	208	692	961	1.042	922	1.044
Ing.wet. - chemische technol. en materiaalkunde	AB	7	16	18	16	19	36	58	67	61	85
Ing.wet. - chemische technol.	AB	6	4	2	0	0	105	104	95	0	0
	M	13	20	13	11	13	63	142	144	136	130
Ing.wet. - materiaalkunde	AB	1	6	7	0	0	20	34	26	0	0
	M	3	5	5	10	17	14	33	41	53	58
Materials engineering	M	0	0	0	0	0	3	10	36	55	56
Ing.wet. - chemie en materialen	M	0	0	2	2	2	5	10	12	11	14
Chemie	AB	90	92	101	99	130	403	439	477	437	487
	M	7	18	27	30	27	43	131	144	169	214
TOTAAL		413	507	528	546	592	2.393	2.917	3.179	3.171	3.094

(a) PB = Professioneel gerichte bachelor, AB = Academisch gerichte bachelor, M = Master.

Bron: Vlaamse Overheid, Agentschap voor Hoger Onderwijs en Volwassenenonderwijs, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

6. BEDRIJVEN

6.1. Demografie van de ondernemingen

1. Methodiek

Vooraleer de analyse van de cijfers te bespreken, beschrijven we kort de gehanteerde bron en methodiek.

De statistiek van het aantal actieve btw-plichtige ondernemingen evenals oprichtingen ('inschrijvingen') en uittredingen ('schrappingen'), is afkomstig van de FOD Economie, Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie (ADSEI). De statistiek is gebaseerd op administratieve gegevens, wat noopt tot omzichtigheid bij de interpretatie van de cijfers. Een deel van het waargenomen verloop heeft een administratieve oorsprong en beantwoordt niet noodzakelijk aan een economische realiteit. We denken hierbij bijvoorbeeld aan de omvorming van een onderneming van "natuurlijke persoon" naar "rechtspersoon". In de statistiek wordt dit tweemaal geregistreerd, namelijk als een schrapping (van de natuurlijke persoon) en een inschrijving (als rechtspersoon). Daarnaast kunnen bepaalde tendensen de weerspiegeling zijn van administratieve wijzigingen, bijvoorbeeld wanneer beroepsactiviteiten aan de btw-plicht worden onderworpen of worden geschrapt als btw-plichtige. Daarnaast kunnen wettelijke of administratieve wijzigingen in de registratie van ondernemingen of in de btw-verplichtingen een invloed hebben op de tijdreeksen. In 2012 werden bijvoorbeeld notarissen btw-plichtig.

Als we ervan uitgaan dat deze administratieve wijzigingen zich in elke sector voordoen en in elke regio dezelfde impact hebben, is de relatieve vergelijking tussen sectoren en regio's perfect mogelijk. Enkel de grootteordes van de starters en de stopzettingen en faillissementen of evoluties in de tijdreeksen moeten met enige voorzichtigheid bekeken worden.

Belangrijke opmerking is bovendien dat de registratie van het aantal btw-plichtige ondernemingen gebeurt volgens het adres van de hoofdzetel. In die zin verschilt de analyse van de eerdere analyse van de loontrekkende tewerkstelling, die gebeurde volgens de adres(sen) van de vestiging van de onderneming. Een onderneming kan bijvoorbeeld meerdere vestigingen hebben, maar het is ook mogelijk dat ondernemingen hun zetel en vestiging(en) in een verschillende provincie of binnen de provincie in een verschillende regio hebben en bijgevolg in beide statistieken bij een verschillende provincie of regio worden geteld.

Het aantal starters wordt in de statistiek gedefinieerd als de som van het aantal inschrijvingen van nieuwe btw-plichtigen en het aantal wederonderwerpingen van btw-plichtige ondernemingen. Niet-btw-plichtige ondernemingen worden niet opgenomen (zoals sommige handelsvennootschappen of non-profitorganisaties).

Het aantal uittredingen wordt gedefinieerd als het aantal btw-plichtigen dat als niet-actief wordt bestempeld omwille van stopzettingen of faillissementen.

Omwille van de kleine absolute aantallen starters en uitredingen in de textielsector en de rubber- en kunststoffensector, bekijken we hier niet de cijfers van één bepaald jaar, maar het totale aantal starters en stopzetters over de periode 2008-2012 en de gemiddelde startersratio⁶ en uitredingsratio in deze periode. De kledingnijverheid en de leernijverheid laten we in dat deel van de analyse buiten beschouwing omdat zowel de absolute omvang van deze sectoren als de bewegingen binnen de sector te klein zijn – ook in relatieve termen – om hier robuuste uitspraken over te doen.

2. Actieve ondernemingen

Tabel 6.1 toont dat West-Vlaanderen 578 actieve ondernemingen telde in 2012 in de textielsector en 153 in de rubber- en kunststoffensector. Daarmee heeft West-Vlaanderen aandelen binnen Vlaanderen van respectievelijk 47,5% en 23,6%. Ter vergelijking: de aandelen van West-Vlaanderen in Vlaanderen wat betreft de loontrekkende tewerkstelling in beide sectoren waren op 31 december 2011 respectievelijk 61,3% en 22,4%. Hieruit zou je kunnen concluderen dat de loontrekkers in de textielsector in grotere ondernemingen tewerkgesteld zijn in West-Vlaanderen in vergelijking met Vlaanderen en de loontrekkers in de rubber- en kunststoffensector in (iets) kleinere ondernemingen in West-Vlaanderen in vergelijking met Vlaanderen.

Tabel 6.1: Aantal actieve ondernemingen in de textiel-, kleding-, leer- en rubber- en kunststoffensector, West-Vlaamse regio's, Vlaamse provincies en Vlaams Gewest, 2012.

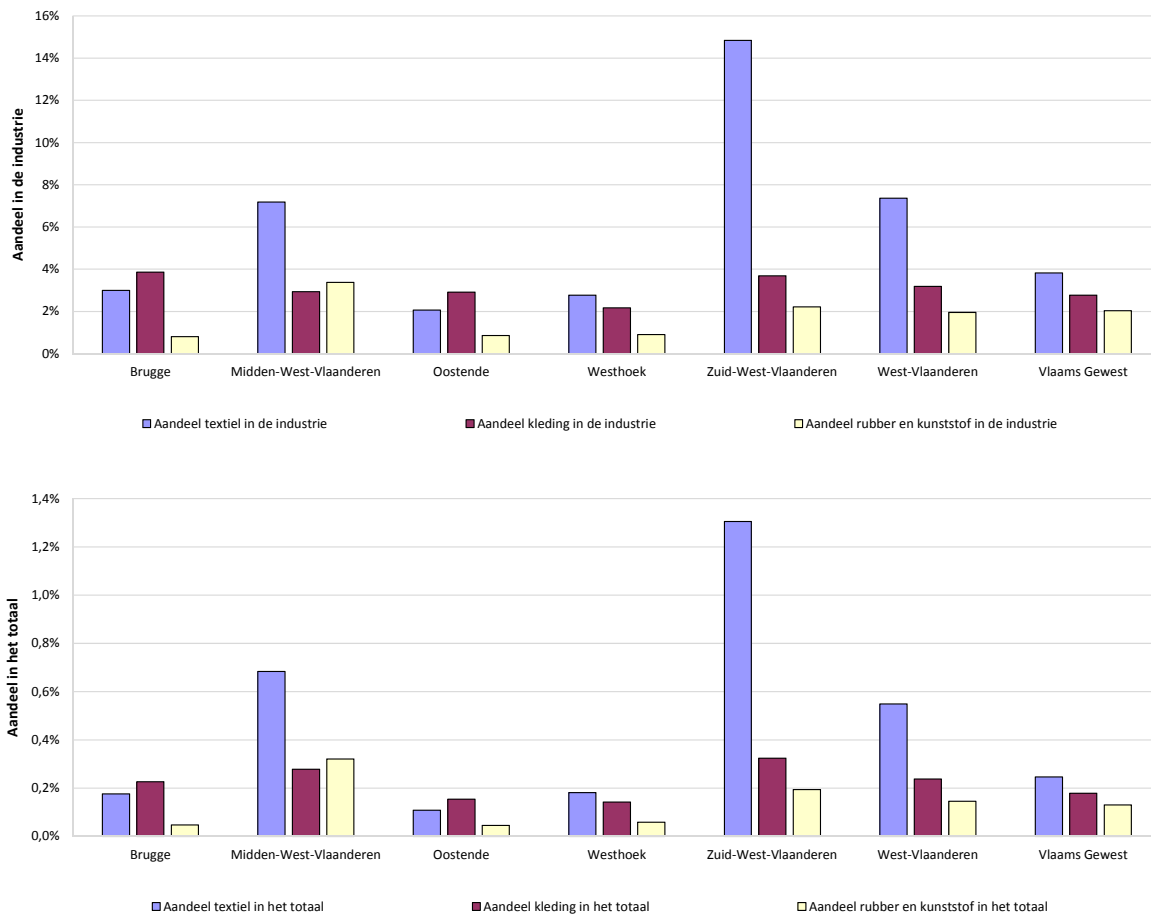
Regio's	Textiel	Kleding	Leer	Rubber en kunststof	Industrie	Totaal
Brugge	45	58	4	12	1.504	25.582
Midden-West-Vlaanderen	162	66	10	76	2.255	23.704
Oostende	12	17	4	5	584	11.029
Westhoek	37	29	6	12	1.338	20.325
Zuid-West-Vlaanderen	322	80	3	48	2.169	24.680
Antwerpen	142	177	22	158	7.995	134.134
Limburg	125	91	15	127	4.596	63.635
Oost-Vlaanderen	307	271	31	130	7.602	113.018
Vlaams-Brabant	66	94	15	79	3.819	78.129
West-Vlaanderen	578	250	27	153	7.850	105.320
Vlaams Gewest	1.218	883	110	647	31.862	494.236
België	1.617	1.507	187	953	49.822	815.367
Aandeel WV in VLG	47,5%	28,3%	24,5%	23,6%	24,6%	21,3%
Aandeel WV in BEL	35,7%	16,6%	14,4%	16,1%	15,8%	12,9%

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

⁶ Berekend als het gemiddeld aantal starters in verhouding tot het gemiddeld aantal actieve ondernemingen. De gemiddelde uitredingsratio werd op analoge wijze berekend.

Figuur 6.1 toont een uitgesproken aanwezigheid van actieve textielondernemingen binnen de economie van de regio's Zuid- en Midden-West-Vlaanderen, wat correspondeert met onze eerdere analyses op basis van andere indicatoren. De kledingnijverheid is meer gelijkmatig aanwezig in de diverse regio's, net zoals de ondernemingen in de rubber- en kunststoffen. Deze laatste groep is wel iets sterker vertegenwoordigd binnen de economie van Brugge en Zuid-West-Vlaanderen.

Figuur 6.1: Aandeel van het aantal actieve ondernemingen in de textiel-, kleding- en rubber- en kunststoffensector in de industrie en in het totale aantal actieve ondernemingen van de regio's, West-Vlaanderen en het Vlaamse Gewest, 2012.

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

In tabel 6.2 zien we hoe het aantal actieve ondernemingen evolueerde in de regio's en in de Vlaamse provincies tussen 2008 en 2012 in de textiel-, kleding- en rubber- en kunststoffennijverheid.

Over de periode 2008-2012 daalde het aantal actieve ondernemingen in West-Vlaanderen met 15% in de textielsector en met 6,4% in de kledingsector. Het aantal actieve ondernemingen in beide sectoren daalde minder dan de loontrekkende tewerkstelling in dezelfde periode (eind 2007 tot en met eind 2011). In de rubber- en kunststoffensector was er een toename van het aantal actieve ondernemingen met 2,7% tegenover een kleine daling van de loontrekkende tewerkstelling. Combinatie van beide indicatoren leidt tot de vaststelling dat de gemiddelde grootte van de ondernemingen – in termen van loontrekkende tewerkstelling – kleiner werd en dit zowel in de textiel-, kleding- als in de rubber- en kunststoffensector.

In de West-Vlaamse industrie daalde het aantal actieve ondernemingen in de periode 2008-2012 met 0,7%. De textiel- en de kledingsector werden dus geconfronteerd met een grotere afname.

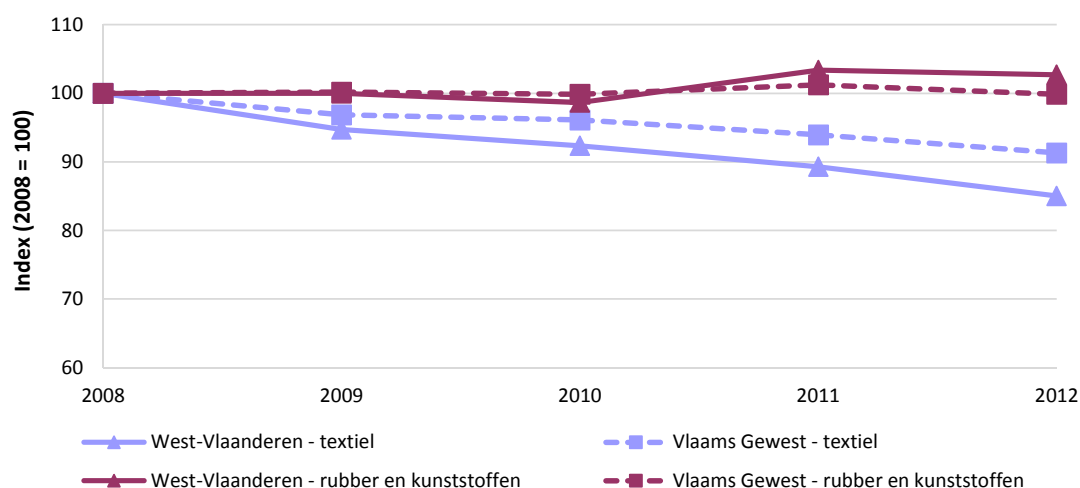
Tabel 6.2: Evolutie van het aantal actieve ondernemingen in de textiel-, kleding- en rubber- en kunststoffensector, West-Vlaamse regio's, Vlaamse provincies en Vlaams Gewest, 2008-2012.

Regio's	Textiel	Kleding	Rubber en kunststof	Industrie	Totaal
Brugge	+4,7%	+20,8%	-14,3%	+3,8%	+6,5%
Midden-West-Vlaanderen	-3,0%	-19,5%	+8,6%	-1,2%	+6,3%
Oostende	-20,0%	+0,0%	+25,0%	-2,3%	+4,5%
Westhoek	-9,8%	-3,3%	+9,1%	+4,0%	+5,8%
Zuid-West-Vlaanderen	-22,2%	-11,1%	-4,0%	-5,2%	+6,5%
Antwerpen	+6,8%	+1,7%	+0,0%	+1,2%	+9,6%
Limburg	+6,8%	-9,0%	-5,2%	+7,4%	+9,9%
Oost-Vlaanderen	-11,3%	-7,2%	-5,8%	+2,8%	+7,3%
Vlaams-Brabant	+13,8%	+1,1%	+14,5%	+4,1%	+8,3%
West-Vlaanderen	-15,0%	-6,4%	+2,7%	-0,7%	+6,1%
Vlaams Gewest	-8,7%	-4,6%	-0,2%	+2,3%	+8,1%
België	-9,0%	-5,6%	-3,4%	+1,2%	+7,9%

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 6.2 vergelijkt voor de twee grootste sectoren nog de evolutie in West-Vlaanderen met het Vlaamse Gewest, uitgedrukt als een index. Uit de figuur blijkt dat ook in vergelijking met Vlaamse cijfers het aantal actieve ondernemingen in de West-Vlaamse textiel meer afnam. De evolutie van het aantal actieve ondernemingen in de rubber- en kunststoffensector was gunstiger in West-Vlaanderen (+2,7%) dan in Vlaanderen (-0,2%).

Figuur 6.2: Evolutie van het aantal actieve ondernemingen in de textiel- en rubber- en kunststoffensector; West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2008-2012.

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

3. Starters- en uittredingsratio

In de periode 2008-2012 waren er in West-Vlaanderen 65 starters in de textielsector (tabel 6.3). Dit leidt tot een gemiddelde startersratio⁷ van 2,1% in dezelfde periode. In vergelijking met de industrie (5%) en de totale West-Vlaamse economie (7,4%) is deze startersratio bijzonder laag. Hetzelfde geldt voor de startersratio van de West-Vlaamse rubber- en kunststoffensector (3,6%, wat correspondeert met 27 starters), al is de startersratio in deze sector wel hoger dan in de textielsector. In vergelijking met Vlaanderen is de startersratio in de geanalyseerde sectoren, evenals in de industrie en in de totale economie lager in West-Vlaanderen.

Tabel 6.3: Totaal aantal starters en gemiddelde startersratio in de textiel- en rubber- en kunststoffensector, Vlaamse provincies en Vlaams Gewest, 2008-2012.

Provincies	Textiel		Rubber en kunststof		Industrie		Totaal	
	Starters	Starters-ratio	Starters	Starters-ratio	Starters	Starters-ratio	Starters	Starters-ratio
Antwerpen	42	6,1%	44	5,6%	2.552	6,5%	58.482	9,1%
Limburg	42	6,9%	22	3,3%	1.597	7,2%	27.094	8,9%
Oost-Vlaanderen	67	4,1%	15	2,2%	2.397	6,4%	44.848	8,2%
Vlaams-Brabant	29	9,9%	25	6,7%	1.210	6,5%	31.460	8,4%
West-Vlaanderen	65	2,1%	27	3,6%	1.962	5,0%	37.765	7,4%
Vlaams Gewest	245	3,8%	133	4,1%	9.718	6,2%	199.649	8,4%
België	383	4,5%	191	3,9%	15.319	6,2%	350.271	9,0%
Aandeel WV in VLG	26,5%		20,3%		20,2%		18,9%	
Aandeel WV in BEL	17,0%		14,1%		12,8%		10,8%	

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Tegenover een lagere startersratio in West-Vlaanderen dan in Vlaanderen in de geanalyseerde sectoren, in de industrie en in de totale economie, staat evenwel ook een lagere uittredingsratio⁸ (tabel 6.4). In de textielsector zijn de verschillen niet groot: 5,3% in West-Vlaanderen tegenover 5,5% in Vlaanderen. In de rubber- en kunststoffensector, in de industrie en in de totale economie ligt de West-Vlaamse uittredingsratio wel duidelijk onder de Vlaamse ratio. Zeker voor de rubber- en kunststoffensector en voor de industrie is het verschil aanzienlijk.

Waar eerder bleek dat de startersratio in de textiel- en in de rubber- en kunststoffensector lager was dan in de industrie, stellen we nu het omgekeerde vast wat betreft de uittredingsratio. De uittredingsratio is in de textiel- en in de rubber- en kunststoffensector hoger dan in de industrie. De ratio's zijn wel lager dan in de totale economie.

⁷ Gemiddeld aantal oprichtingen in verhouding tot het gemiddeld aantal actieve ondernemingen.

⁸ Gemiddeld aantal stopzettingen en faillissementen in verhouding tot het gemiddeld aantal actieve ondernemingen.

Tabel 6.4: Totaal aantal uittredingen en gemiddelde uittredingsratio in de textiel- en rubber- en kunststoffensector, Vlaamse provincies en Vlaams Gewest, 2008-2012.

Provincies	Textiel		Rubber en kunststof		Industrie		Totaal	
	Uittredingen	Uittredingsratio	Uittredingen	Uittredingsratio	Uittredingen	Uittredingsratio	Uittredingen	Uittredingsratio
Antwerpen	43	6,2%	53	6,7%	2.278	5,8%	43.147	6,7%
Limburg	22	3,6%	34	5,2%	1.117	5,0%	19.540	6,4%
Oost-Vlaanderen	97	5,9%	39	5,8%	1.979	5,3%	34.787	6,4%
Vlaams-Brabant	24	8,2%	29	7,7%	1.027	5,5%	23.996	6,4%
West-Vlaanderen	165	5,3%	29	3,9%	1.323	3,4%	30.209	5,9%
Vlaams Gewest	351	5,5%	184	5,7%	7.724	4,9%	151.679	6,4%
België	510	6,0%	290	6,0%	14.248	5,8%	274.475	7,0%
Aandeel WVl in VLG	47,0%		15,8%		17,1%		19,9%	
Aandeel WVl in BEL	32,4%		10,0%		9,3%		11,0%	

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

6.2. Geografische spreiding

In wat voorafging kon u al lezen hoe het totale aantal vestigingen, de loontrekkende tewerkstelling en het aantal zelfstandigen in de textiel-, kleding-, leer- en rubber- en kunststoffensector verspreid zijn over de West-Vlaamse regio's. In wat volgt tonen we de geografische spreiding van de textiel- en kledingsector en de rubber- en kunststoffensector in West-Vlaanderen op kaart.

1. Textiel- en kledingsector

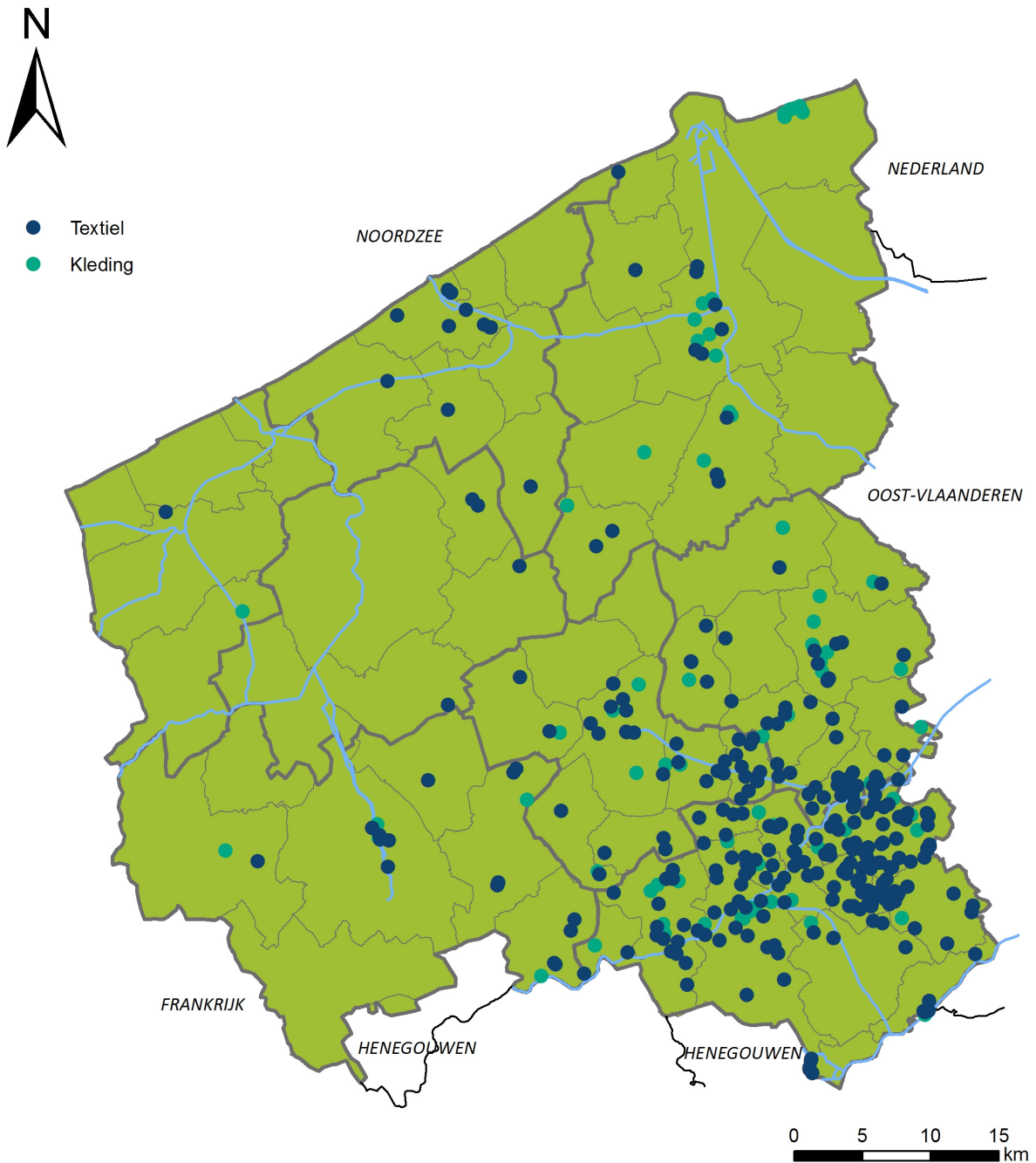
Kaart 6.1 toont de geografische spreiding van de vestigingen in de textiel- en kledingsector in West-Vlaanderen. Hieruit blijkt duidelijk een concentratie van deze vestigingen in Zuid- en Midden-West-Vlaanderen.

Uit tabel 6.5 blijkt dat er in West-Vlaanderen 27 vestigingen zijn in de textielsector die *meer dan 100 werknemers* tellen. Hiervan kunnen er in zowel Zuid- als Midden-West-Vlaanderen telkens 13 worden gesitueerd; één vestiging is actief in de Westhoek. In de top tien van de grootste vestigingen in de textielsector vinden we zes Zuid-West-Vlaamse en vier Midden-West-Vlaamse textielvestigingen. Opvallend is dat deze vier Midden-West-Vlaamse textielvestigingen allemaal in de top vijf staan, namelijk: twee vestigingen van Balta Industries (Wielsbeke), Balta Industries Divisie I.T.C. (Tielt) en B.I.G. Floorcoverings (Wielsbeke). De enige Zuid-West-Vlaamse textielvestiging binnen de top vijf is Balta Industries (Avelgem). Lano (Harelbeke), Concordia (Waregem), Balta Weaving (Waregem), IVC (Avelgem) en Mc Three Carpets (Waregem) vervolledigen de top tien van de grootste textielvestigingen in West-Vlaanderen.

In tabel 6.6 worden de West-Vlaamse vestigingen in de kledingsector met *meer dan 20 werknemers* opgelijst. Eind 2011 ging het in totaal om 16 kledingvestigingen. Hiervan kunnen er acht in Midden-West-Vlaanderen, zes in Zuid-West-Vlaanderen en twee in Brugge worden gesitueerd. Net als in de textielsector kunnen de vijf grootste vestigingen in de kledingsector ook in Midden-West-Vlaanderen worden gesitueerd, namelijk: Sioen (Ardoonie), Seyntex (Tielt), Declercq & Declercq (Ardoonie) en Lava (Wielsbeke). Tyber (Menen) is de enige niet-Midden-West-Vlaamse kledingvestiging in de top vijf. Staan verder nog in de top tien van de grootste West-Vlaamse vestigingen in de kledingsector: Kunstateliers Slabbinck (Brugge), Confectiebedrijven Elanco (Tielt), Wesco (Zwevegem), Decotex (Oostkamp) en Tonickx (Waregem).

In de bijlage van dit rapport vindt u bijkomend een overzichtstabel voor West-Vlaanderen met de rangschikking van de 100 grootste textiel- en kledingvestigingen in West-Vlaanderen volgens loontrekkende tewerkstelling.

Kaart 6.1: Geografische spreiding van de vestigingen in de textiel- en kledingsector, West-Vlaanderen, 31 december 2011.

Bron: Kubus Provincie West-Vlaanderen o.b.v. RSZ en RSZPPO, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Tabel 6.5: Vestigingen in de textielsector met 100 of meer werknemers, West-Vlaanderen, 31 december 2011.

	Naam	Gemeente	Activiteit	Grootteklasse
1	Balta Industries	Wielsbeke	Vloerkleden en tapijt	500-999 tew.
2	Balta Industries	Avelgem	Vloerkleden en tapijt	500-999 tew.
3	Balta Industries Divisie I.T.C	Tielt	Vloerkleden en tapijt	500-999 tew.
4	Balta Industries	Wielsbeke	Vloerkleden en tapijt	200-499 tew.
5	B.I.G. Floorcoverings	Wielsbeke	Vloerkleden en tapijt	200-499 tew.
6	Lano	Harelbeke	Vloerkleden en tapijt	200-499 tew.
7	Concordia	Waregem	Weven van textiel	200-499 tew.
8	Balta Weaving	Waregem	Vloerkleden en tapijt	200-499 tew.
9	IVC	Avelgem	Vloerkleden en tapijt	200-499 tew.
10	Mc Three Carpets	Waregem	Vloerkleden en tapijt	200-499 tew.
11	Libeltex	Meulebeke	Gebonden textielvlies en artikelen van gebonden textielvlies, excl. kleding	200-499 tew.
12	Orotex Belgium	Oostrozebeke	Vloerkleden en tapijt	200-499 tew.
13	Grandeco Wallfashion Group - Belgium	Tielt	Wandbekleding	200-499 tew.
14	Libeco - Lagae	Meulebeke	Weven van textiel	100-199 tew.
15	Weverij Jules Clarysse	Pittem	Beddengoed, tafellinnen en textielwaren voor huishoudelijk gebruik	100-199 tew.
16	Roger Vanden Berghe	Waregem	Vloerkleden en tapijt	100-199 tew.
17	De Witte-Lietaer Industries	Wervik	Weven van textiel	100-199 tew.
18	Monks International	Wielsbeke	Weven van textiel	100-199 tew.
19	Sioen Industries	Ardoeie	Technisch en industrieel textiel	100-199 tew.
20	Bekaert Textiles	Waregem	Weven van textiel	100-199 tew.
21	Ideal Floorcoverings Wielsbeke	Wielsbeke	Vloerkleden en tapijt	100-199 tew.
22	Flanders Weavers	Waregem	Vloerkleden en tapijt	100-199 tew.
23	Lano	Harelbeke	Vloerkleden en tapijt	100-199 tew.
24	Thule	Menen	Koffers, hoezen en tassen	100-199 tew.
25	Mercuryflooring	Waregem	Vloerkleden en tapijt	100-199 tew.
26	Masureel Wevelgem	Wevelgem	Textielveredeling	100-199 tew.
27	Ter Molst International	Oostrozebeke	Weven van textiel	100-199 tew.

Bron: Kubus Provincie West-Vlaanderen o.b.v. RSZ en RSZPPO, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Tabel 6.6: Vestigingen in de kledingsector met 20 of meer werknemers, West-Vlaanderen, 31 december 2011.

	Naam	Gemeente	Activiteit	Grootteklasse
1	Sioen	Ardoeie	Werkkleding	100-199 tew.
2	Seyntex	Tielt	Werkkleding	100-199 tew.
3	Tyber	Menen	Artikelen van bont	50-99 tew.
4	Declercq & Declercq	Ardoeie	Herenbroeken en petten	50-99 tew.
5	Lava	Wielsbeke	Matrashoezen	50-99 tew.
6	Kunstateliers Slabbinck	Brugge	Werkkleding	50-99 tew.
7	Confectiebedrijven Elanco	Tielt	Uniformhemden en -bloezen	20-49 tew.
8	Wesco	Zwevegem	Vrijetijdskleding	20-49 tew.
9	Decotex	Oostkamp	Ceremonie- en bruidskledij	20-49 tew.
10	Tonickx	Waregem	Damesmode	20-49 tew.
11	Oni Onik	Staden	Bruids- en avondkledij	20-49 tew.
12	Confectiebedrijf Celesta	Wevelgem	Kinderkleding, bad- en sportkleding, dassen en sjaltjes, hemden	20-49 tew.
13	Anckaert Confectie	Waregem	Kinderkleding	20-49 tew.
14	Bonneterie De Geest Breigoederenfabriek	Wevelgem	Gebreide en gehaakte kousen en sokken	20-49 tew.
15	Bewico	Ruiselede	Dames- en herenkledij	20-49 tew.
16	Fernand De Spiegelaere	Roeselare	Lingerie, badmode en corseterie	20-49 tew.

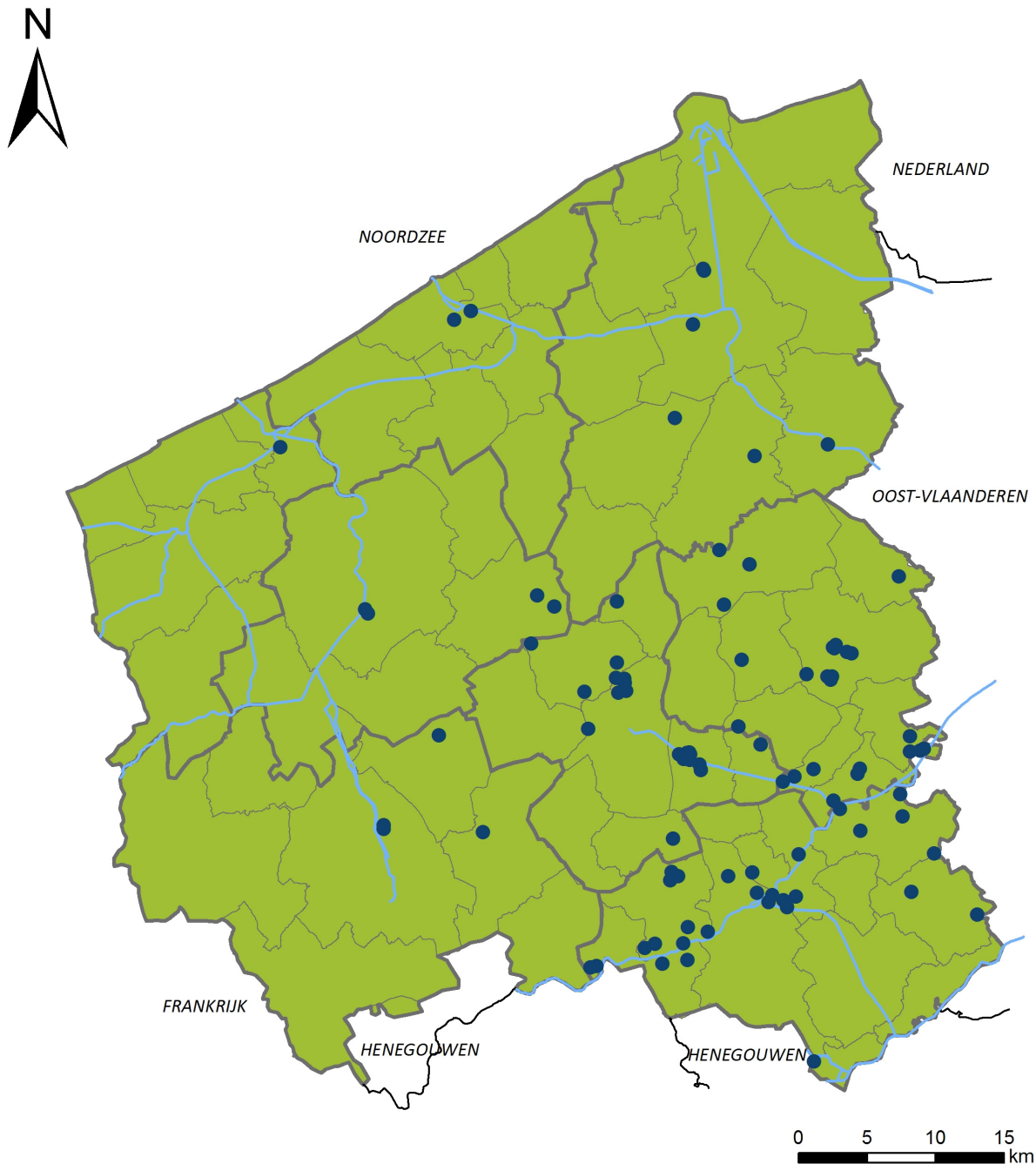
Bron: Kubus Provincie West-Vlaanderen o.b.v. RSZ en RSZPPO, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

2. Rubber- en kunststoffensector

Kaart 6.2 toont de geografische spreiding van de West-Vlaamse vestigingen in de rubber- en kunststoffensector. Ook hier kunnen de meeste vestigingen in deze sector in Midden- en Zuid-West-Vlaanderen worden gesitueerd.

Uit tabel 6.7 blijkt dat West-Vlaanderen 19 vestigingen telt in de rubber- en kunststoffensector met *meer dan 50 werknemers*. Hiervan zijn er 12 actief in Midden-West-Vlaanderen, zes in Zuid-West-Vlaanderen en één in de Westhoek. Bij de tien grootste rubber- en kunststofvestigingen vinden we zeven vestigingen in Midden-West-Vlaanderen en drie in Zuid-West-Vlaanderen, namelijk: Deceuninck (Hooglede), Abriso (Anzegem), Quadrant App Belgium (Tielt), Unilin Systems (Waregem), Vitalo Industries (Meulebeke), Wymar International (Dentergem), Recticel (Wevelgem), Quadrant CMS – Erta (Tielt), Axxis (Tielt) en Winsol Actuell (Izegem).

Kaart 6.2: Geografische spreiding van de vestigingen in de rubber- en kunststoffensector, West-Vlaanderen, 31 december 2011.

Bron: Kubus Provincie West-Vlaanderen o.b.v. RSZ en RSZPPO, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Tabel 6.7: Vestigingen in de rubber- en kunststoffensector met 50 of meer werknemers, West-Vlaanderen, 31 december 2011.

	Naam	Gemeente	Activiteit	Grootteklasse
1	Deceuninck	Hooglede	Kunststofartikelen voor de bouw	500-999 tew.
2	Abriso	Anzegem	Verpakkingsmateriaal van kunststof	200-499 tew.
3	Quadrant Epp Belgium	Tielt	Platen, vellen, buizen en profielen van kunststof	200-499 tew.
4	Unilin Systems	Waregem	Kunststofartikelen voor de bouw	100-199 tew.
5	Vitalo Industries	Meulebeke	Plastic folie en verpakkingen	100-199 tew.
6	Wymar International	Dentergem	Kunststofartikelen voor de bouw	100-199 tew.
7	Recticel	Wevelgem	Platen, vellen, buizen en profielen van kunststof	100-199 tew.
8	Quadrant CMS - Erta	Tielt	Platen, vellen, buizen en profielen van kunststof	100-199 tew.
9	Axxis	Tielt	Platen, vellen, buizen en profielen van kunststof	100-199 tew.
10	Winsol Actuell	Izegem	Kunststofartikelen voor de bouw	100-199 tew.
11	Allibert Hovac	Dentergem	Huishoudartikelen van kunststof	100-199 tew.
12	I.P.B. In Extenso Industrial Plastics Belgium	Waregem	Kunststofartikelen voor de bouw	100-199 tew.
13	A.G. Plastics	Harelbeke	Kunststofartikelen voor de bouw	50-99 tew.
14	Innova Packaging Systems	Ieper	Verpakkingsmateriaal van kunststof	50-99 tew.
15	Anziplast Tavernier	Izegem	Spuitsgietonderdelen	50-99 tew.
16	Injextru Plastics	Tielt	Platen, vellen, buizen en profielen van kunststof	50-99 tew.
17	Medibeg	Wevelgem	Technische rubberartikelen	50-99 tew.
18	Vitalo Plastics	Meulebeke	Verpakkingsmateriaal van kunststof	50-99 tew.
19	BPI Formipac	Roeselare	Verpakkingsmateriaal van kunststof	50-99 tew.

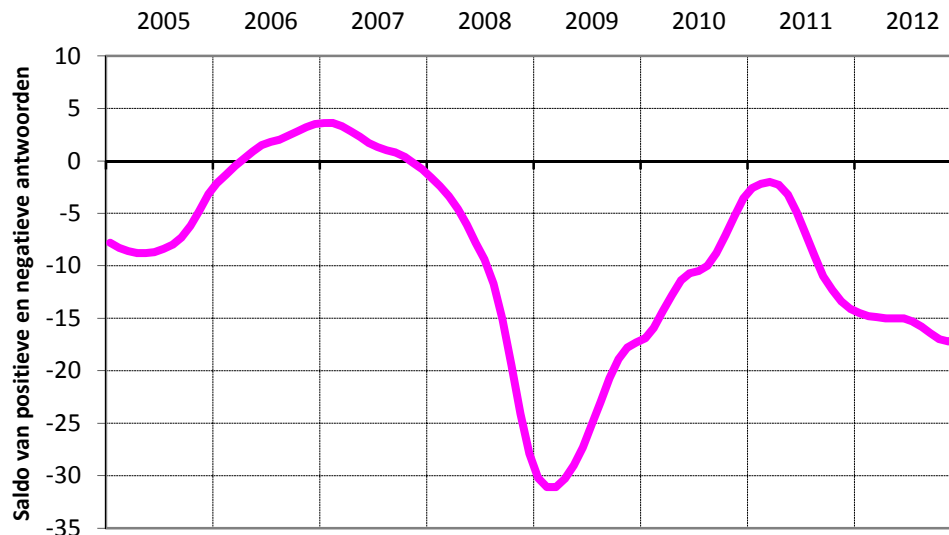
Bron: Kubus Provincie West-Vlaanderen o.b.v. RSZ en RSZPPO, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

7. INDICATOREN VAN ECONOMISCHE ACTIVITEIT

In wat volgt belichten we de omzet- en exportcijfers en de investeringen van de sectoren uit onze analyse. We analyseerden de periode 2005-2012.

Vooraleer meer in detail op deze analyse in te gaan, is het belangrijk dat we de conjuncturele context van die periode vermelden. Omzet-, export- en investeringscijfers zijn immers een belangrijke indicator voor de economische groei en sterk gerelateerd aan het verloop van de conjunctuur. Vanaf midden 2005 tot eind 2006 werd de West-Vlaamse economie en bij uitbreiding de Vlaamse en Europese economie, gekenmerkt door een opgaande conjunctuur, vervolgens in de periode 2007-2008 was er een sterk neergaande conjunctuur, in de periode 2009-2010 een opgaande en 2011-2012 opnieuw een neergaande. Dit wordt geïllustreerd aan de hand van figuur 7.1.

Figuur 7.1: Synthetische conjunctuurcurve voor West-Vlaanderen, 2005-2012.

Bron: NBB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

7.1. Omzet

Zoals gezegd zijn de omzetcijfers een belangrijke indicator voor de (sub)regionale economische prestaties van de sector. De omzetstatistiek wordt door de FOD Economie (ADSEI) samengesteld op basis van de btw-aangiften per onderneming en ingedeeld op basis van de hoofdactiviteit volgens de Nace-Bel-classificatie van 2008. Bij de overschakeling naar de nieuwe Nace-Bel-nomenclatuur werd met terugwerkende kracht (tot 2005) een nieuwe tijdreeks gemaakt. Aangezien de oude nomenclatuur danig verschilt van de nieuwe Nace-Bel-classificatie is het niet mogelijk om tijdreeksen te maken die 2005 overbruggen. Bij de analyses en evoluties nemen we daarom 2005 als beginjaar. Doordat de btw-aangifte per onderneming en niet per vestiging gebeurt, heeft de statistiek betrekking op alle ondernemingen met maatschappelijke zetel in een regio en niet noodzakelijk op alle ondernemingsvestigingen in die regio. Omwille van een te klein aantal waarnemingen is geen info beschikbaar voor de secties 'winning van delfstoffen (B)', 'productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht (D)' en 'distributie van water; afval- en afvalwaterbeheer en sanering (E)'. Hierdoor is de sector 'industrie (in enge zin) (C)' beperkter dan in voorgaande analyses (B+C+D+E)⁹. Deze beperkingen zijn ook van toepassing op de verder geanalyseerde export- en investeringscijfers.

Uit tabel 7.1 blijkt dat in de West-Vlaamse textielsector tussen 2005 en 2012 de omzet met gemiddeld 2,5% per jaar daalde. De rubber- en kunststoffensector wist de omzet met gemiddeld 1,3% per jaar te verhogen. In vergelijking met het Vlaamse Gewest was de daling in de West-Vlaamse textielsector iets groter en de stijging in de West-Vlaamse rubber- en kunststoffensector kleiner. In zowel West-Vlaanderen als het Vlaamse Gewest was de gemiddelde jaarlijkse omzetgroei in de industrie groter dan in de textiel- en de rubber- en kunststoffensector. Hierdoor daalde in beide regio's het omzetaandeel van de textiel- en de rubber- en kunststoffensector in de industrie. Desondanks ligt het omzetaandeel van zowel de textielsector als de rubber- en kunststoffensector in de industrie in West-Vlaanderen ook in 2012 een stuk hoger dan in Vlaanderen.

De West-Vlaamse textielsector blijft echter goed voor meer dan de helft van de omzet die door de Vlaamse textielsector wordt gegenereerd. De West-Vlaamse rubber- en kunststoffensector is goed voor een kwart van de Vlaamse omzet van de sector. Het aandeel van West-Vlaanderen in Vlaanderen inzake omzet in de industrie daalde in de periode 2005-2012 licht tot 15,5%.

⁹ De secties B, D en E zijn samen goed voor 4,9% van de totale loontrekkende tewerkstelling binnen de industrie (B+C+D+E).

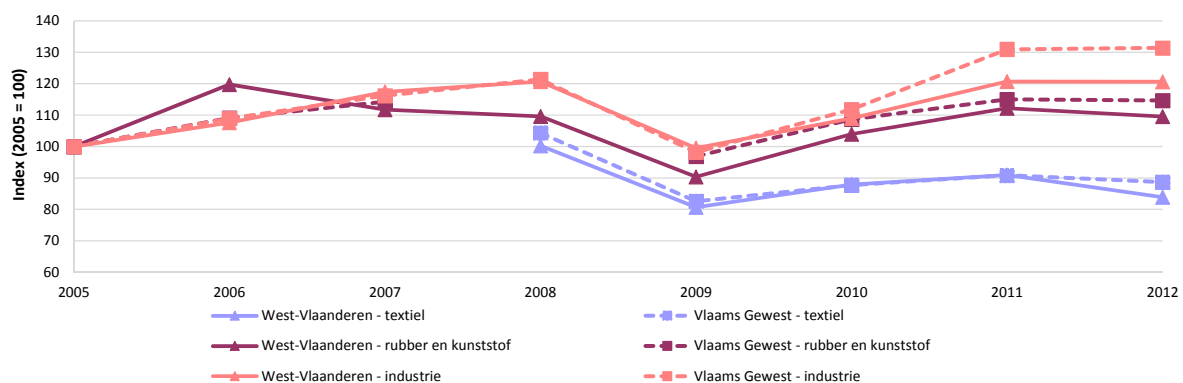
Tabel 7.1: Evolutie van de omzet (x1.000 euro) in de textiel- en rubber- en kunststoffensector en de industrie in West-Vlaanderen en het Vlaams Gewest, 2005-2012.

	West-Vlaanderen			Vlaams Gewest			Aandeel WV in VLG	
	2005	2012	Gem.jrl. groei	2005	2012	Gem.jrl. groei	2005	2012
Textiel	2.952.313	2.476.291	-2,5%	5.051.236	4.480.542	-1,7%	58,4%	55,3%
Rubber en kunststof	1.198.286	1.312.930	+1,3%	4.783.079	5.484.246	+2,0%	25,1%	23,9%
Industrie in enge zin	23.215.407	28.002.527	+2,7%	137.786.203	181.028.800	+4,0%	16,8%	15,5%
Aandeel textiel in industrie	12,7%	8,8%		3,7%	2,5%			
Aandeel rubber en kunststof in industrie	5,2%	4,7%		3,5%	3,0%			

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 7.2 toont dat de omzet in zowel de textielsector, de rubber- en kunststoffensector als de industrie in West-Vlaanderen en Vlaanderen een dieptepunt bereikte in 2009. Uit tabel 7.1 bleek dat de gemiddelde jaarlijkse omzetgroei in de industrie in de periode 2005-2012 groter was in Vlaanderen dan in West-Vlaanderen. Uit figuur 7.2 blijkt dat dit bijna uitsluitend toe te schrijven is aan een opvallend sterkere omzetgroei in de industrie in Vlaanderen in 2011 en 2012.

Figuur 7.2: Evolutie van de omzet in de textiel- en rubber- en kunststoffensector en de industrie, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2005-2012 (a).

(a) Als gevolg van een te klein aantal waarnemingen wordt het omzetcijfer in bepaalde jaren als vertrouwelijk beschouwd, waardoor de tijdreeks onvolledig is.

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

7.2. Export

De exportgerichtheid van de sectoren bekijken we aan de hand van de exportcijfers en vooral het aandeel van de export in de totale omzet (exportquote).

De nominale waarde van de export daalde tussen 2005 en 2012 en dit zowel in West-Vlaanderen als in het Vlaamse Gewest en zowel in de textielsector als in de rubber- en kunststoffensector (tabel 7.2). In de industrie daarentegen groeide de nominale waarde van de export in dezelfde periode met gemiddeld 2% per jaar in West-Vlaanderen en met gemiddeld 4,2% per jaar in Vlaanderen. Hierdoor daalde het aandeel van de textielsector in het exportcijfer van de industrie tot 11,8% in West-Vlaanderen en tot 2,6% in Vlaanderen. Ook het aandeel van de rubber- en kunststoffensector in het exportcijfer van de industrie daalde en dit tot 5% in West-Vlaanderen en tot 2,6% in het Vlaamse Gewest.

De West-Vlaamse textielsector is goed voor 58,7% van de nominale waarde van de export die door de sector in Vlaanderen wordt gerealiseerd. Het aandeel van West-Vlaanderen in de nominale waarde van de export in de rubber- en kunststoffensector (24,9%) en de industrie (15,5%) ligt een stuk lager.

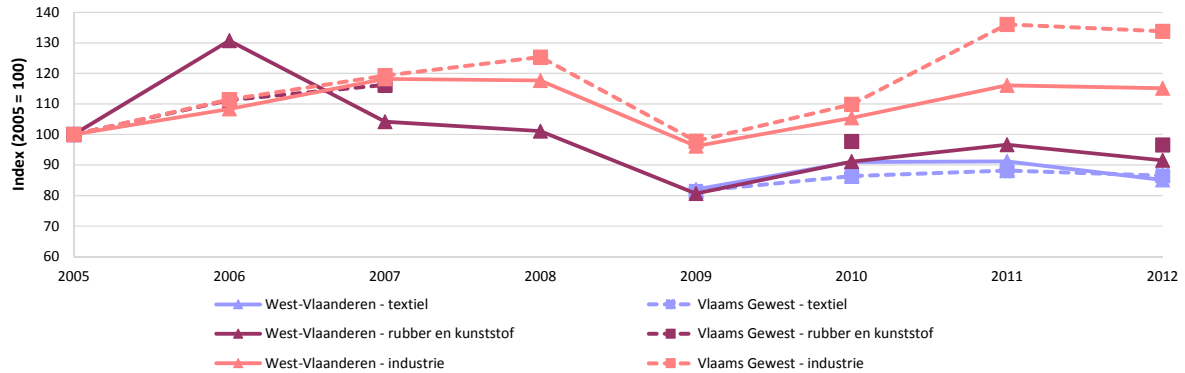
Tabel 7.2: Evolutie van de export (x1.000 euro) in de textiel- en rubber- en kunststoffensector en de industrie in West-Vlaanderen en het Vlaamse Gewest, 2005-2012.

	West-Vlaanderen			Vlaams Gewest			Aandeel WVl in VLG	
	2005	2012	Gem.jrl. groei	2005	2012	Gem.jrl. groei	2005	2012
Textiel	2.268.294	1.929.980	-2,3%	3.799.281	3.287.480	-2,0%	59,7%	58,7%
Rubber en kunststof	891.290	815.602	-1,3%	3.398.046	3.281.289	-0,5%	26,2%	24,9%
Industrie in enge zin	14.152.890	16.300.063	+2,0%	93.597.574	125.220.411	+4,2%	16,8%	15,5%
Aandeel textiel in industrie	16,0%	11,8%		4,1%	2,6%			
Aandeel rubber en kunststof in industrie	6,3%	5,0%		3,6%	2,6%			

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Net als bij de evolutie van de omzet blijkt ook bij de evolutie van de export in figuur 7.3 dat het grote verschil tussen West-Vlaanderen en Vlaanderen inzake de gemiddelde jaarlijkse groei van de export in de industrie toe te schrijven is aan de sterke exportgroei in de Vlaamse industrie in 2011 en 2012.

Figuur 7.3: Evolutie van de export in de textiel- en rubber- en kunststoffennijverheid en de industrie, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2005-2012 (a).

(a) Als gevolg van een te klein aantal waarnemingen wordt het exportcijfer in bepaalde jaren als vertrouwelijk beschouwd, waardoor de tijdreeks onvolledig is.

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Uit tabel 7.3 blijkt dat de West-Vlaamse textielsector een sterk exportgerichte sector is. Meer dan driekwart van de omzet wordt in het buitenland gegenereerd. Voor de West-Vlaamse rubber- en kunststoffensector was dat in 2012 ruim 60%. Opmerkelijk is dat de exportquote van de West-Vlaamse rubber- en kunststoffensector in 2012 een stuk lager lag dan in 2005. Zowel de West-Vlaamse textielsector als de rubber- en kunststoffensector hebben een hogere exportquote dan in de overeenkomstige sectoren in Vlaanderen.

Tabel 7.3: Evolutie van de exportquote in de textiel- en rubber- en kunststoffensector en de industrie, West-Vlaanderen en het Vlaamse Gewest, 2005-2012.

	West-Vlaanderen		Vlaams Gewest	
	2005	2012	2005	2012
Textiel	76,8%	77,9%	75,2%	73,4%
Rubber en kunststof	74,4%	62,1%	71,0%	59,8%
Industrie in enge zin	61,0%	58,2%	67,9%	69,2%

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

7.3. Investerings

De investeringscijfers van de sectoren zijn ook gebaseerd op de btw-statistieken. Ze geven een indicatie over het op peil houden of het uitbreiden of verbeteren van het productieapparaat. Vanuit macro-economisch perspectief veronderstelt een toename van de investeringen een gunstig effect op de economische groei. In de private sector weerspiegelen ze ook de toekomstverwachtingen van de bedrijfsleiders.

Uit tabel 7.4 leiden we af dat ook de investeringen in de textielsector daalden tussen 2005 en 2012. In West-Vlaanderen was die daling evenwel kleiner dan in Vlaanderen. Het omgekeerde stellen we vast in de rubber- en kunststoffensector. Daar stegen de investeringen en was de toename groter in West-Vlaanderen dan in het Vlaamse Gewest. De investeringen in de industrie groeiden in West-Vlaanderen met gemiddeld 3,9% per jaar; in het Vlaamse Gewest daarentegen bleven de investeringen in de industrie op hetzelfde niveau. Hierdoor daalde het aandeel van de textielsector in de industrie en steeg het aandeel van de rubber- en kunststoffennijverheid en dit in zowel West-Vlaanderen als Vlaanderen.

De investeringen in de West-Vlaamse textielsector waren in 2012 goed voor 64,4% van het Vlaamse totaal. Opmerkelijk is dat de West-Vlaamse rubber- en kunststoffensector in 2012 goed was voor ruim één derde van de investeringen in de Vlaamse sector¹⁰. De investeringen bij bedrijven in de West-Vlaamse industrie vertegenwoordigden 15,5% van het Vlaamse totaal.

Tabel 7.4: Evolutie van de investeringen (x1.000 euro) in de textiel- en rubber- en kunststoffensector en de industrie in West-Vlaanderen en het Vlaamse Gewest, 2005-2012.

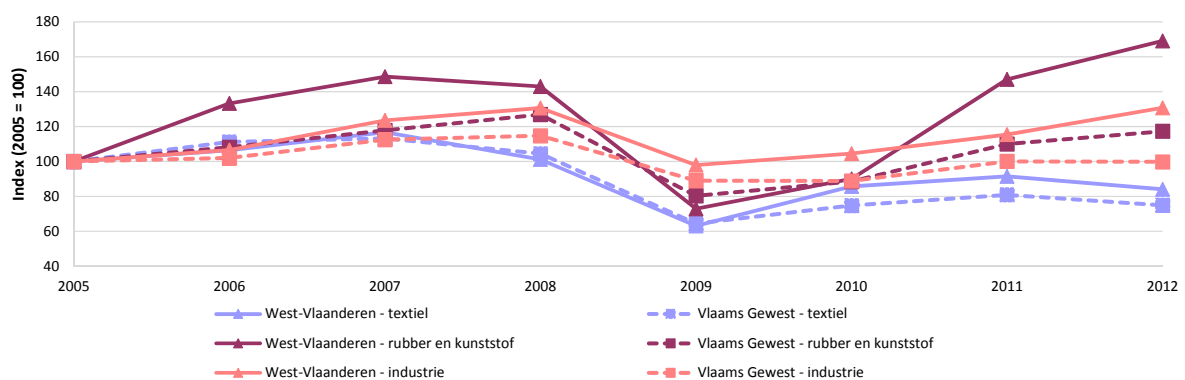
	West-Vlaanderen			Vlaams Gewest			Aandeel WV in VLG	
	2005	2012	Gem.jrl. groei	2005	2012	Gem.jrl. groei	2005	2012
Textiel	80.166	67.348	-2,5%	139.576	104.551	-4,0%	57,4%	64,4%
Rubber en kunststof	40.732	68.859	+7,8%	166.964	195.839	+2,3%	24,4%	35,2%
Industrie in enge zin	782.973	1.023.267	+3,9%	3.945.146	3.934.936	+0,0%	16,8%	15,5%
Aandeel textiel in industrie	10,2%	6,6%		3,5%	2,7%			
Aandeel rubber en kunststof in industrie	5,2%	6,7%		4,2%	5,0%			

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

¹⁰ Het aandeel van West-Vlaanderen in Vlaanderen inzake loontrekkende tewerkstelling bedraagt 61,3% voor de textielsector en 22,4% voor de rubber- en kunststoffensector.

Uit figuur 7.4 blijkt dat de investeringen tussen 2005 en 2012 in zowel de textielsector, de rubber- en kunststoffensector als de industrie een dieptepunt bereikten in 2009 en dit in zowel West-Vlaanderen als het Vlaamse Gewest. In tegenstelling tot de omzet en de export groeiden de investeringen in de industrie telkens sterker in West-Vlaanderen dan in Vlaanderen. De sterke groei van de investeringen in de West-Vlaamse rubber- en kunststoffensector in de periode 2006-2008 werd gevolgd door een sterke afname in 2009. Nadien kende de rubber- en kunststoffensector in West-Vlaanderen opnieuw een sterke investeringsgroei. In de industrie en de textielsector was de investeringsgroei na het dieptepunt in 2009 eerder beperkt.

Figuur 7.4: Evolutie van de investeringen in de textiel- en rubber- en kunststoffensector en de industrie, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2005-2012.

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

7.4. Toegevoegde waarde

De toegevoegde waarde is het bedrag dat de productiefactoren aan de waarde van de verbruikte goederen en diensten toevoegen en is gelijk aan het verschil tussen de waarde van de geproduceerde goederen en diensten en de waarde van de in het productieproces verbruikte goederen en diensten. Anders gezegd kan de bruto toegevoegde waarde ook beschouwd worden als de som van de vergoedingen voor de primaire productiefactoren die ingeschakeld zijn in het productieproces (lonen, wedden, kapitaalinkomen, winst ...).

In tegenstelling tot de btw-statistieken van de FOD Economie kunnen de toegevoegde waardestatistieken van de Nationale Bank van België (NBB) niet worden opgesplitst naar subsector. Daarom analyseren we hier de overkoepelende sectoren 'textiel, kleding en leer' en 'rubber, kunststoffen en bouwmaterialen'.

In West-Vlaanderen daalde de toegevoegde waarde in de textiel-, kleding- en leersector in de periode 2003-2011 jaarlijks met gemiddeld 5,3% (tabel 7.5). In het Vlaamse Gewest was de afname van de toegevoegde waarde in deze sector iets kleiner met gemiddeld 4,2% per jaar. In de West-Vlaamse sector van rubber, kunststoffen en bouwmaterialen kende de toegevoegde waarde in dezelfde periode een nulgroei terwijl er in Vlaanderen sprake was van een gemiddelde jaarlijkse groei met 1,4%. In de industrie was er zowel in enge als in ruime zin een toename van de toegevoegde waarde in West-Vlaanderen en het Vlaamse Gewest. In West-Vlaanderen daalde zowel het aandeel van de textiel-, kleding- en leersector als de sector van rubber, kunststoffen en bouwmaterialen in de toegevoegde waarde in de industrie (in enge en ruime zin). In het Vlaamse Gewest geldt dit enkel voor het aandeel van de textiel-, kleding- en leersector. Het aandeel van de sector van rubber, kunststoffen en bouwmaterialen in de industrie in enge en ruime zin kende namelijk een lichte toename.

De West-Vlaamse bedrijven in de textiel-, kleding- en leersector realiseerden in 2011 ruim de helft van de toegevoegde waarde die in deze sector in het Vlaamse Gewest werd gerealiseerd. Bij de sector van rubber, kunststoffen en bouwmaterialen en de industrie (in enge en ruime zin) blijft het aandeel van West-Vlaanderen in de Vlaamse toegevoegde waarde telkens beneden de 20%.

Tabel 7.5: Toegevoegde waarde (miljoen euro) tegen lopende prijzen in de sectoren 'textiel, kleding en leer' en 'rubber, kunststoffen en bouwmaterialen', West-Vlaanderen, Vlaams Gewest en België, 2003-2011.

	West-Vlaanderen			Vlaams Gewest			Aandeel WV in VLG	
	2003	2011	Gem.jrl. groei	2003	2011	Gem.jrl. groei	2003	2011
Textiel, kleding en leer	990	643	-5,3%	1.757	1.243	-4,2%	56,4%	51,7%
Rubber, kunststoffen en bouwmaterialen	542	542	+0,0%	2.477	2.776	+1,4%	21,9%	19,5%
Industrie in enge zin ¹¹	5.802	6.229	+0,9%	30.070	31.715	+0,7%	19,3%	19,6%
Industrie in ruime zin ¹²	6.185	6.832	+1,3%	33.635	36.871	+1,2%	18,4%	18,5%
Aandeel textiel, kleding en leer in industrie enge zin	17,1%	10,3%		5,8%	3,9%			
Aandeel textiel, kleding en leer in industrie ruime zin	16,0%	9,4%		5,2%	3,4%			
Aandeel rubber, kunststoffen en bouwmaterialen in industrie enge zin	9,3%	8,7%		8,2%	8,8%			
Aandeel rubber, kunststoffen en bouwmaterialen in industrie ruime zin	8,8%	7,9%		7,4%	7,5%			

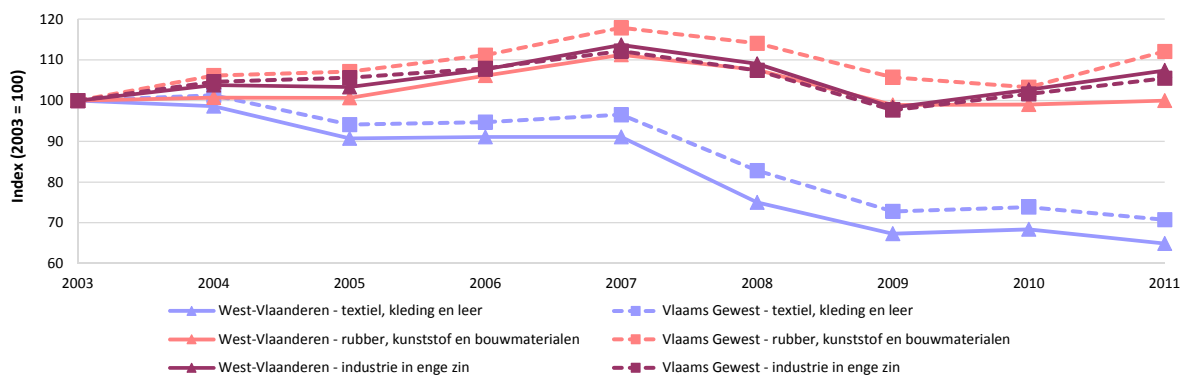
Bron: NBB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 7.5 toont dat de toegevoegde waarde in de textiel-, kleding- en leersector tot en met 2007 vrij constant bleef; in 2008 en 2009 volgde zowel in West-Vlaanderen als in Vlaanderen een sterke afname. In 2010 en 2011 bleef de toegevoegde waarde in de textiel-, kleding- en leersector opnieuw op nagenoeg hetzelfde niveau. De toegevoegde waarde van de sector van de rubber, kunststoffen en bouwmaterialen kent een gelijkaardig verloop als de toegevoegde waarde van de industrie. Tot en met 2007 was er zowel in West-Vlaanderen als in het Vlaamse Gewest een geleidelijke toename van de toegevoegde waarde in deze sectoren. In 2008 en 2009 kenden ook deze sectoren een afname van de toegevoegde waarde, zij het minder sterk dan in de textiel-, kleding- en leersector, waarna opnieuw een hogere toegevoegde waarde werd opgetekend in beide sectoren.

¹¹ De afbakening 'industrie in enge zin' komt overeen met de afbakening van de sector industrie bij de analyse van de omzet, export en investeringen.

¹² De afbakening 'industrie in ruime zin' komt overeen met de afbakening van de sector industrie bij de analyse van de loontrekkende tewerkstelling, de vacatures en de demografie van de ondernemingen.

Figuur 7.5: Evolutie van de toegevoegde waarde in de sectoren 'textiel, kleding en leer' en 'rubber, kunststoffen en bouwmaterialen' en de industrie (in enge zin), West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2003-2011.

Bron: NBB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

8. SAMENVATTENDE TABELLEN

Tabel 8.1: Samenvattende tabel voor de textielsector, West-Vlaamse regio's, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest.

Indicator	Datum	Brugge	Midden- West- Vlaanderen	Oostende	Westhoek	Zuid-West- Vlaanderen	West- Vlaanderen	Vlaams Gewest	Aandeel WVL in VLG
LOONTREKKENDE TEWERKSTELLING									
Aantal loontrekkenden, waarvan:	31/12/2011	55	4.429	70	751	5.801	11.106	18.110	61,3%
- vestiging < 50 tew	31/12/2011	55	580	70	228	1.924	2.875	4.861	59,1%
- vestiging 50 à 200 tew	31/12/2011	0	1.122	0	523	1.750	3.395	5.792	58,6%
- vestiging ≥ 200 tew	31/12/2011	0	2.727	0	0	2.109	4.836	7.457	64,9%
Evolutie loontrekkenden	2007-2011	-77,9%	-15,7%	-57,1%	-25,0%	-28,2%	-24,7%	-28,2%	-
Aandeel loontrekkenden textiel in industrie	31/12/2011	0,4%	15,6%	1,6%	6,0%	21,1%	12,8%	4,7%	-
Specialisatiegraad t.o.v. Vlaams Gewest	31/12/2011	6	589	21	145	624	328	100	-
Aantal vestigingen, waarvan:	31/12/2011	13	86	10	26	184	319	586	54,4%
- vestiging < 50 tew	31/12/2011	13	69	10	20	158	270	499	54,1%
- vestiging 50 à 200 tew	31/12/2011	0	10	0	6	20	36	65	55,4%
- vestiging ≥ 200 tew	31/12/2011	0	7	0	0	6	13	22	59,1%
ZELFSTANDIGEN (EXCLUSIEF ZELFSTANDIGEN IN BIJBEROEP) EN HELPERS									
Aantal zelfstandigen en helpers	31/12/2011	46	104	23	42	182	397	942	42,1%
WERKAANBIEDINGEN									
Ontvangen werkaanbiedingen in textiel	2012	5	93	7	9	52	166	339	49,0%
Aandeel werkaanbiedingen textiel in industrie	2012	0,6%	7,7%	2,7%	1,2%	7,2%	4,4%	2,2%	-
Ontvangen werkaanbiedingen in textiel, kleding en schoeisel, waarvan:	2012	20	108	9	18	64	219	513	42,7%
- geen diploma vereist	2012	18	46	9	15	38	126	297	42,4%
- 2 ^{de} graad secundair	2012	0	10	0	1	1	12	23	52,2%
- 3 ^{de} /4 ^{de} graad secundair	2012	1	19	0	2	13	35	104	33,7%
- hoger onderwijs	2012	1	33	0	0	12	46	89	51,7%

Indicator	Datum	Brugge	Midden- West- Vlaanderen	Oostende	Westhoek	Zuid-West- Vlaanderen	West- Vlaanderen	Vlaams Gewest	Aandeel WVL in VLG
ONDERNEMINGEN									
Aantal actieve ondernemingen	2012	45	162	12	37	322	578	1.218	47,5%
Evolutie aantal actieve ondernemingen	2008-2012	+4,7%	-3,0%	-20,0%	-9,8%	-22,2%	-15,0%	-8,7%	-
Aandeel actieve ondernemingen in industrie	2012	3,0%	7,2%	2,1%	2,8%	14,8%	7,4%	3,8%	-
Aantal starters	2008-2012	11	16	1	4	33	65	245	26,5%
Gemiddelde startersratio	2008-2012	4,9%	1,9%	1,4%	2,0%	1,8%	2,1%	3,8%	-
Aantal stopzettingen en faillissementen	2008-2012	8	31	4	8	114	165	351	47,0%
Gemiddelde uittredingsratio	2008-2012	3,5%	3,7%	5,7%	4,0%	6,3%	5,3%	5,5%	-
ECONOMISCHE ACTIVITEIT									
Omzet (x1.000 euro)	2012	-	-	-	-	-	2.476.291	4.480.542	55,3%
Gemiddelde jaarlijkse omzetgroei	2005-2012	-	-	-	-	-	-2,5%	-1,7%	-
Export (x1.000 euro)	2012	-	-	-	-	-	1.929.980	3.287.480	58,7%
Gemiddelde jaarlijkse exportgroei	2005-2012	-	-	-	-	-	-2,3%	-2,0%	-
Exportquote	2012	-	-	-	-	-	77,9%	73,4%	-
Investerings (x1.000 euro)	2012	-	-	-	-	-	67.348	104.551	64,4%
Gemiddelde jaarlijkse investeringsgroei	2005-2012	-	-	-	-	-	-2,5%	-4,0%	-
Toegevoegde waarde (x1.000.000 euro) in textiel, kleding en leer	2011	-	-	-	-	-	643	1.243	51,7%
Gemiddelde jaarlijkse groei van de toegevoegde waarde in textiel, kleding en leer	2003-2011	-	-	-	-	-	-5,3%	-4,2%	-

Bron: RSZ, RSVZ, VDAB, FOD Economie (ADSEI), NBB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Tabel 8.2: Samenvattende tabel voor de rubber- en kunststoffensector, West-Vlaamse regio's, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest.

Indicator	Datum	Brugge	Midden- West- Vlaanderen	Oostende	Westhoek	Zuid-West- Vlaanderen	West- Vlaanderen	Vlaams Gewest	Aandeel WVL in VLG
LOONTREKKENDE TEWERKSTELLING									
Aantal loontrekkenden, waarvan:	31/12/2011	99	2.581	52	195	1.322	4.249	18.977	22,4%
- vestiging < 50 tew	31/12/2011	99	669	52	103	393	1.316	4.430	29,7%
- vestiging 50 à 200 tew	31/12/2011	0	1.102	0	92	683	1.877	7.075	26,5%
- vestiging ≥ 200 tew	31/12/2011	0	810	0	0	246	1.056	7.472	14,1%
Evolutie loontrekkenden	2007-2011	-19,5%	-3,5%	+13,0%	-24,4%	+2,0%	-3,4%	-6,2%	-
Aandeel loontrekkenden textiel in industrie	31/12/2011	0,7%	9,1%	1,2%	1,6%	4,8%	4,9%	5,0%	-
Specialisatiegraad t.o.v. Vlaams Gewest	31/12/2011	11	328	15	36	136	120	100	-
Aantal vestigingen, waarvan:	31/12/2011	6	50	3	8	31	98	409	24,0%
- vestiging < 50 tew	31/12/2011	6	38	3	7	24	78	318	24,5%
- vestiging 50 à 200 tew	31/12/2011	0	10	0	1	6	17	72	23,6%
- vestiging ≥ 200 tew	31/12/2011	0	2	0	0	1	3	19	15,8%
ZELFSTANDIGEN (EXCLUSIEF ZELFSTANDIGEN IN BIJBEROEP) EN HELPERS									
Aantal zelfstandigen en helpers	31/12/2011	1	1	0	3	2	7	12	58,3%
WERKAANBIEDINGEN									
Ontvangen werkaanbiedingen in rubber en kunststof	2012	4	23	1	1	18	47	387	12,1%
Ontvangen werkaanbiedingen rubber en kunststof in industrie	2012	0,5%	1,9%	0,4%	0,1	2,5%	1,3%	2,5%	-
Ontvangen werkaanbiedingen in chemie en rubber en kunststoffen, waarvan:	2012	26	31	15	13	74	159	1.348	11,8%
- geen diploma vereist	2012	12	9	4	6	16	47	377	12,5%
- 2 ^{de} graad secundair	2012	6	4	0	0	1	11	43	25,6%
- 3 ^{de} /4 ^{de} graad secundair	2012	5	13	4	5	18	45	382	11,8%
- hoger onderwijs	2012	3	5	7	2	39	56	546	10,3%

Indicator	Datum	Brugge	Midden- West- Vlaanderen	Oostende	Westhoek	Zuid-West- Vlaanderen	West- Vlaanderen	Vlaams Gewest	Aandeel WVL in VLG
ONDERNEMINGEN									
Aantal actieve ondernemingen	2012	12	76	5	12	48	153	647	23,6%
Evolutie aantal actieve ondernemingen	2008-2012	-14,3%	+8,6%	+25,0%	+9,1%	-4,0%	+2,7%	-0,2%	-
Aandeel actieve ondernemingen in industrie	2012	0,8%	3,4%	0,9%	0,9%	2,2%	1,9%	2,0%	-
Aantal starters	2008-2012	2	9	2	3	11	27	133	20,3%
Gemiddelde startersratio	2008-2012	3,2%	2,4%	8,7%	5,4%	4,6%	3,6%	4,1%	-
Aantal stopzettingen en faillissementen	2008-2012	2	17	0	5	5	29	184	15,8%
Gemiddelde uittredingsratio	2008-2012	3,2%	4,6%	0,0%	8,9%	2,1%	3,9%	5,7%	-
ECONOMISCHE ACTIVITEIT									
Omzet (x1.000 euro)	2012	-	-	-	-	-	1.312.930	5.484.246	23,9%
Gemiddelde jaarlijkse omzetgroei	2005-2012	-	-	-	-	-	+1,3%	+2,0%	-
Export (x1.000 euro)	2012	-	-	-	-	-	815.602	3.281.289	24,9%
Gemiddelde jaarlijkse exportgroei	2005-2012	-	-	-	-	-	-1,3%	-0,5%	-
Exportquote	2012	-	-	-	-	-	62,1%	71,0%	-
Investerings (x1.000 euro)	2012	-	-	-	-	-	68.859	195.839	35,2%
Gemiddelde jaarlijkse investeringsgroei	2005-2012	-	-	-	-	-	+7,8%	+2,3%	-
Toegevoegde waarde (x1.000.000 euro) in rubber, kunststoffen en bouwmaterialen	2011	-	-	-	-	-	542	2.776	19,5%
Gemiddelde jaarlijkse groei van de toegevoegde waarde in rubber, kunststoffen en bouwmaterialen	2003-2011	-	-	-	-	-	+0,0%	+1,4%	-

Bron: RSZ, RSVZ, VDAB, FOD Economie (ADSEI), NBB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

9. BESLUIT

In het kader van het Nieuw Industrieel Beleid ontwikkelt de POM West-Vlaanderen een specifiek concept van de Fabrieken voor de Toekomst rond drie potentierijke clusters, namelijk (1) nieuwe en intelligente materialen en producten/industrial design, (2) voeding en (3) cleantech – blue energy. Het in kaart brengen van de omvang van de West-Vlaamse textiel- en rubber- en kunststoffensector moet de werking van de eerste fabriek ‘Innovatieve materialen’ ondersteunen.

In deze studie werden de textiel- en rubber- en kunststoffensector geanalyseerd vanuit een top-down benadering. Aan de hand van de Nace-Bel-nomenclatuur 2008 werd bepaald welke sectoren en subsectoren tot de textiel, rubber en kunststof behoren.

Eind 2011 telde West-Vlaanderen 11.106 **loontrekkenden** in de textielsector, dat is 61,3% van het Vlaamse totaal. De West-Vlaamse rubber- en kunststoffensector telde 4.249 werknemers of 22,4% van het Vlaamse cijfer. Met respectievelijk 1.164 en 67 werknemers zijn de West-Vlaamse kleding- en leersector eerder beperkt qua omvang.

Zowel de textiel- als de rubber- en kunststoffensector kunnen in West-Vlaanderen als zogeheten ‘achterblijvende sectoren’ worden bestempeld. Dit betekent dat West-Vlaanderen wel duidelijk een specialisatie heeft in deze sectoren in vergelijking met het Vlaamse Gewest, maar een achteruitgang kende op het vlak van tewerkstelling. Binnen West-Vlaanderen situeren de textiel- en rubber- en kunststoffensector zich vooral in Zuid- en Midden-West-Vlaanderen. In vergelijking met het Vlaamse Gewest zijn beide regio’s duidelijk gespecialiseerd in de textiel- en rubber- en kunststoffensector. De Westhoek heeft ook een specialisatie in de textielsector, zij het veel beperkter dan in Midden- en Zuid-West-Vlaanderen.

Van het totale aantal werknemers in de West-Vlaamse textielsector is 43,5% actief in grote **vestigingen** met meer dan 200 werknemers. Deze vestigingen bevinden zich uitsluitend in Midden- en Zuid-West-Vlaanderen. Binnen het Vlaamse Gewest bevinden de grote textielvestigingen zich bijna uitsluitend in Oost- en West-Vlaanderen. In de West-Vlaamse rubber- en kunststoffensector is er minder sprake van een overwicht van grote vestigingen. Deze vestigingen zijn goed voor ongeveer een kwart van de loontrekkende tewerkstelling in de sector en bevinden zich ook uitsluitend in Midden- en Zuid-West-Vlaanderen. Binnen het Vlaamse Gewest vinden we in elke provincie rubber- en kunststofvestigingen met meer dan 200 werknemers.

Bekijken we de **evolutie** voor de periode 2007-2011, dan zien we dat het aantal loontrekkenden in de West-Vlaamse textielsector daalde met 24,7% (of 3.642 werknemers). In de rubber- en kunststoffensector daalde het aantal werknemers in dezelfde periode met 3,4% (of 149 werknemers). In Vlaanderen was de afname van het aantal werknemers tussen 2007 en 2011 in relatieve termen in beide sectoren nog groter. Daarnaast zien we bij beide sectoren, net als bij de industrie, een trend tot vergrijzing. De **leeftijdsopbouw** in de West-Vlaamse textielsector is wel aanzienlijk ouder dan in de industrie. Bij de werknemers in de West-Vlaamse rubber- en kunststoffensector zien we het omgekeerde.

Niet alle loontrekkers die in de West-Vlaamse textiel- en rubber- en kunststoffensector actief zijn wonen in West-Vlaanderen. Beide sectoren tellen ook **pendelaars** die buiten West-Vlaanderen wonen. Zo woont 27,9% van alle werknemers in de West-Vlaamse textielsector buiten West-Vlaanderen. Hiervan woont ruim de helft in Frankrijk, 29,5% in Oost-Vlaanderen en 15,6% in Henegouwen. Omgekeerd zien we dat 9,5% van de textielwerknemers die in West-Vlaanderen wonen actief zijn buiten West-Vlaanderen. Hiervan pendelde 69,5% naar Oost-Vlaanderen en 27,1% naar Henegouwen. Van alle werknemers in de rubber- en kunststoffensector in West-Vlaanderen woont 23,4% buiten West-Vlaanderen. Anders dan bij de textielsector is de meerderheid (45,8%) afkomstig uit Oost-Vlaanderen en volgt Frankrijk nu op de tweede plaats (35,3%). Omgekeerd zien we dat van alle werknemers in de rubber- en kunststoffensector die in West-Vlaanderen wonen 9,8% gaat werken buiten West-Vlaanderen. Hiervan is 60,1% actief in Oost-Vlaanderen, 23,2% in de overige Vlaamse provincies en 13,5% in Henegouwen.

De rubber- en kunststoffensector en de leersector tellen nagenoeg geen **zelfstandigen**. In de West-Vlaamse textielsector werkten eind 2011 bijna 400 zelfstandigen en helpers. Dit is 42,1% van het Vlaamse totaal. Het overwicht van West-Vlaanderen inzake zelfstandigen is dus minder groot dan inzake de loontrekkende tewerkstelling. De West-Vlaamse kledingsector telt 421 zelfstandigen en helpers, wat overeenkomt met 33,1% van het Vlaamse totaal.

De West-Vlaamse textielsector was in 2012 goed voor 49% van de bij de VDAB ontvangen **werkaanbiedingen** voor de sector binnen Vlaanderen. In vergelijking met andere industriële sectoren ligt het aantal bij de VDAB ontvangen vacatures voor de textielsector eerder laag, wat doet vermoeden dat textielwerkgevers voor het aanwerven van personeel meer gebruikmaken van andere kanalen, zoals uitzendkantoren, advertenties en spontane sollicitaties. De West-Vlaamse rubber- en kunststoffensector is goed voor 12,1% van de bij de VDAB ontvangen vacatures in Vlaanderen voor de sector.

Voor het invullen van vacatures in de textiel- en rubber- en kunststoffensector zijn werkgevers sterk afhankelijk van het aanbod op de arbeidsmarkt en dus ook van de **studierichting** die werkzoekenden hebben gevolgd. In zeven jaar tijd daalde het aantal West-Vlaamse leerlingen secundair onderwijs in een textielrichting met 71% tot 52 leerlingen. In het schooljaar 2011-2012 konden leerlingen hiervoor enkel nog terecht in het PTI in Kortrijk, het VTI in Waregem en het VIBSO in Waregem. Volwassenen kunnen momenteel enkel nog in het PCVO een textielopleiding volgen. In het hoger onderwijs kan enkel aan de Hogeschool Gent of aan de Universiteit Gent een textielopleiding worden gevolgd. In het academiejaar 2011-2012 waren 36 West-Vlamingen ingeschreven in een textielopleiding. Het aantal West-Vlaamse leerlingen secundair onderwijs in een rubber- en kunststoffengerelateerde opleiding bleef op hetzelfde niveau. De overgrote meerderheid van deze 780 leerlingen volgde in het schooljaar 2011-2012 de richting techniek-wetenschappen. In het academiejaar 2011-2012 volgden 592 West-Vlaamse studenten een rubber- en kunststoffengerelateerde opleiding in het hoger onderwijs.

In 2012 telde West-Vlaanderen respectievelijk 47,5% en 23,6% van de actieve **ondernemingen** in de textiel- en rubber- en kunststoffensector in Vlaanderen. Vergelijken we dit met het aandeel inzake loontrekkers, dan kunnen we hieruit besluiten dat werknemers in West-Vlaanderen in de textielsector in grotere ondernemingen en in de rubber- en kunststoffensector in (iets) kleinere ondernemingen zijn tewerkgesteld in vergelijking met Vlaanderen. In de periode 2008-2012 waren er in West-Vlaanderen 65 **starters** in de textielsector, in de rubber- en kunststoffensector werden 27 starters geteld. Uitgedrukt ten opzichte van het aantal actieve ondernemingen leidt dit voor beide sectoren tot lagere startersratio's in vergelijking met het Vlaamse Gewest. Daartegenover staat dat deze sectoren in West-Vlaanderen ook lagere uittredingsratio's kenden in vergelijking met Vlaanderen.

In de West-Vlaamse textielsector daalde de **omzet** tussen 2005 en 2012, maar de rubber- en kunststoffensector wist de omzet te verhogen. Desondanks blijft de West-Vlaamse textielsector goed voor meer dan de helft van de omzet die door de Vlaamse textielsector wordt gegenereerd. De West-Vlaamse rubber- en kunststoffensector is goed voor een kwart van de Vlaamse omzet van de sector.

De nominale waarde van de **export** daalde tussen 2005 en 2012 en dit zowel in de textielsector als in de rubber- en kunststoffensector. De West-Vlaamse textielsector is goed voor 58,7% van de nominale waarde van het Vlaamse exportcijfer voor de sector. Het aandeel van West-Vlaanderen in de nominale waarde van de export in de rubber- en kunststoffensector ligt een stuk lager (24,9%). Zowel de West-Vlaamse textielsector als de rubber- en kunststoffensector zijn sterk exportgericht met respectievelijk 77,9% en 62,1% van de omzet die in 2012 in het buitenland wordt gegenereerd. Zowel de West-Vlaamse textielsector als de rubber- en kunststoffensector hebben een hogere **exportquote** dan in de overeenkomstige sectoren in Vlaanderen.

Naast de omzet en de export daalden ook de **investeringen** in de textielsector tussen 2005 en 2012. In de West-Vlaamse rubber- en kunststoffensector stegen de investeringen; de toename was zelfs opvallend hoger dan in Vlaanderen. De investeringen in de West-Vlaamse textielsector waren in 2012 goed voor 64,4% van het Vlaamse totaal. In de rubber- en kunststoffensector kon ruim één derde van de Vlaamse investeringen in de sector in West-Vlaanderen worden gesitueerd.

Tot slot stelden we vast dat de **toegevoegde waarde** in de textiel-, kleding- en leersector in West-Vlaanderen in de periode 2003-2011 daalde met gemiddeld 5,3% per jaar. In de West-Vlaamse sector van rubber, kunststoffen en bouwmaterialen kende de toegevoegde waarde in dezelfde periode een nulgroei. De West-Vlaamse bedrijven in de textiel-, kleding- en leersector realiseerden in 2011 ruim de helft van de toegevoegde waarde die in deze sector in het Vlaamse Gewest werd gerealiseerd. Bij de sector van rubber, kunststoffen en bouwmaterialen blijft het aandeel van West-Vlaanderen in de Vlaamse toegevoegde waarde beneden de 20%.

10. BIJLAGETABELLEN

Tabel 10.1: Overzicht subsectoren in de textiel-, kleding-, leer- en rubber- en kunststoffennijverheid.

13 VERVAARDIGING VAN TEXTIEL

- 13.1 Bewerken en spinnen van textielvezels
 - 13.10 Bewerken en spinnen van textielvezels
 - 13.100 Bewerken en spinnen van textielvezels
- 13.2 Weven van textiel
 - 13.20 Weven van textiel
 - 13.200 Weven van textiel
- 13.3 Textielveredeling
 - 13.30 Textielveredeling
 - 13.300 Textielveredeling
- 13.9 Vervaardiging van andere textielproducten
 - 13.91 Vervaardiging van gebreide en gehaakte stoffen
 - 13.910 Vervaardiging van gebreide en gehaakte stoffen
 - 13.92 Vervaardiging van geconfectioneerde artikelen van textiel, exclusief kleding
 - 13.921 Beddengoed, tafellinnen en textielwaren voor huishoudelijk gebruik
 - 13.929 Vervaardiging van overige geconfectioneerde artikelen van textiel, m.u.v. kleding
 - 13.93 Vervaardiging van vloerkleden en tapijt
 - 13.930 Vervaardiging van vloerkleden en tapijt
 - 13.94 Vervaardiging van koord, bindgaren, touw en netten
 - 13.940 Vervaardiging van koord, bindgaren, touw en netten
 - 13.95 Vervaardiging van gebonden textielvlies en van artikelen van gebonden textielvlies, exclusief kleding
 - 13.950 Vervaardiging van gebonden textielvlies en van artikelen van gebonden textielvlies, exclusief kleding
 - 13.96 Vervaardiging van ander technisch en industrieel textiel
 - 13.960 Vervaardiging van ander technisch en industrieel textiel
 - 13.99 Vervaardiging van andere textielproducten, n.e.g.
 - 13.990 Vervaardiging van andere textielproducten, n.e.g.

14 VERVAARDIGING VAN KLEDING

- 14.1 Vervaardiging van kleding, exclusief bontkleding
 - 14.11 Vervaardiging van kleding van leer
 - 14.110 Vervaardiging van kleding van leer
 - 14.12 Vervaardiging van werkkleding
 - 14.120 Vervaardiging van werkkleding
 - 14.13 Vervaardiging van andere bovenkleding
 - 14.130 Vervaardiging van andere bovenkleding
 - 14.14 Vervaardiging van onderkleding
 - 14.140 Vervaardiging van onderkleding
 - 14.19 Vervaardiging van andere kleding en toebehoren
 - 14.191 Vervaardiging van hoeden en petten
 - 14.199 Vervaardiging van andere kleding en toebehoren, n.e.g.
- 14.2 Vervaardiging van artikelen van bont
 - 14.20 Vervaardiging van artikelen van bont
 - 14.200 Vervaardiging van artikelen van bont
- 14.3 Vervaardiging van gebreide en gehaakte kleding

- 14.31 Vervaardiging van gebreide en gehaakte kousen en sokken
 - 14.310 Vervaardiging van gebreide en gehaakte kousen en sokken
- 14.39 Vervaardiging van andere gebreide en gehaakte kleding
 - 14.390 Vervaardiging van andere gebreide en gehaakte kleding

15 VERVAARDIGING VAN LEER EN VAN PRODUCTEN VAN LEER

- 15.1 Looien en bewerken van leer; vervaardiging van koffers, tassen, zadel- en tuigmakerswerk; bereiden en verven van bont
 - 15.11 Looien en bereiden van leer; bereiden en verven van bont
 - 15.110 Looien en bereiden van leer; bereiden en verven van bont
 - 15.12 Vervaardiging van koffers, tassen en dergelijke en van zadel- en tuigmakerswerk
 - 15.120 Vervaardiging van koffers, tassen en dergelijke en van zadel- en tuigmakerswerk
- 15.2 Vervaardiging van schoeisel
 - 15.20 Vervaardiging van schoeisel
 - 15.200 Vervaardiging van schoeisel

22 VERVAARDIGING VAN PRODUCTEN VAN RUBBER OF KUNSTSTOF

- 22.1 Vervaardiging van producten van rubber
 - 22.11 Vervaardiging van binnen- en buitenbanden van rubber; loopvlakvernieuwing
 - 22.110 Vervaardiging van binnen- en buitenbanden van rubber; loopvlakvernieuwing
 - 22.19 Vervaardiging van andere producten van rubber
 - 22.190 Vervaardiging van andere producten van rubber
- 22.2 Vervaardiging van producten van kunststof
 - 22.21 Vervaardiging van platen, vellen, buizen en profielen van kunststof
 - 22.210 Vervaardiging van platen, vellen, buizen en profielen van kunststof
 - 22.22 Vervaardiging van verpakkingsmateriaal van kunststof
 - 22.220 Vervaardiging van verpakkingsmateriaal van kunststof
 - 22.23 Vervaardiging van kunststofartikelen voor de bouw
 - 22.230 Vervaardiging van kunststofartikelen voor de bouw
 - 22.29 Vervaardiging van andere producten van kunststof
 - 22.290 Vervaardiging van andere producten van kunststof

Bron: Nace-Bel 2008, Economische activiteitennomenclatuur, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Tabel 10.2: Situering van de textiel- en de rubber- en kunststoffensector op basis van de loontrekkende tewerkstelling, West-Vlaamse regio's, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 31 december 2011.

Regio's	Textiel	Rubber en kunststoffen	Industrie	Totaal	Aandeel textiel in industrie	Aandeel rubber en kunststoffen in industrie	Specialisatiegraad textiel t.o.v. Vl. Gewest	Specialisatiegraad rubber en kunststoffen t.o.v. Vl. Gewest
Brugge	55	99	14.133	103.499	0,4%	0,7%	6	11
Midden-West-Vlaanderen	4.429	2.581	28.418	90.619	15,6%	9,1%	589	328
Oostende	70	52	4.363	39.820	1,6%	1,2%	21	15
Westhoek	751	195	12.448	62.509	6,0%	1,6%	145	36
Zuid-West-Vlaanderen	5.801	1.322	27.458	112.025	21,1%	4,8%	624	136
West-Vlaanderen	11.106	4.249	86.820	408.472	12,8%	4,9%	328	120
Vlaams Gewest	18.110	18.977	382.241	2.183.163	4,7%	5,0%	100	100

Bron: RSZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Tabel 10.3: Evolutie van de loontrekkende tewerkstelling in de textiel- en rubber- en kunststoffensector, West-Vlaamse regio's, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 31 december 2007-2011.

Regio's	Evolutie textiel			Evolutie rubber en kunststoffen			Evolutie industrie			Evolutie totaal		
	2007	2011	2007-2011	2007	2011	2007-2011	2007	2011	2007-2011	2007	2011	2007-2011
Brugge	249	55	-77,9%	123	99	-19,5%	14.949	14.133	-5,5%	100.944	103.499	+2,5%
Midden-West-Vlaanderen	5.253	4.429	-15,7%	2.675	2.581	-3,5%	30.369	28.418	-6,4%	88.671	90.619	+2,2%
Oostende	163	70	-57,1%	46	52	+13,0%	4.873	4.363	-10,5%	39.932	39.820	-0,3%
Westhoek	1.001	751	-25,0%	258	195	-24,4%	13.353	12.448	-6,8%	61.283	62.509	+2,0%
Zuid-West-Vlaanderen	8.082	5.801	-28,2%	1.296	1.322	+2,0%	30.955	27.458	-11,3%	112.222	112.025	-0,2%
West-Vlaanderen	14.748	11.106	-24,7%	4.398	4.249	-3,4%	94.499	86.820	-8,1%	403.052	408.472	+1,3%
Vlaams Gewest	25.231	18.110	-28,2%	20.223	18.977	-6,2%	417.589	382.241	-8,5%	2.139.878	2.183.163	+2,0%

Bron: RSZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Tabel 10.4: Evolutie van het aantal leerlingen secundair onderwijs in textielrichtingen, ingedeeld naar woonplaats, schooljaar 2004-2005 - schooljaar 2011-2012.

Instelling / Studierichting	Onderwijsvorm	Graad	2004-2005			2005-2006			2006-2007			2007-2008			2008-2009			2009-2010			2010-2011			2011-2012					
			Oost-Vl.	West-Vl.	Vl. Gewest	Oost-Vl.	West-Vl.	Vl. Gewest	Oost-Vl.	West-Vl.	Vl. Gewest	Oost-Vl.	West-Vl.	Vl. Gewest	Oost-Vl.	West-Vl.	Vl. Gewest	Oost-Vl.	Vl.-Brabant	West-Vl.	Vl. Gewest	Oost-Vl.	West-Vl.	Vl. Gewest	Oost-Vl.	West-Vl.	Vl. Gewest		
BuSO - De Kouter (Kortrijk)																													
Textiel	BuSO	n.v.t.	0	7	7	0	4	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Centrum Deeltijds Onderwijs (CDO, Kortrijk)																													
Co-operator textielmachines	BSO	n.v.t.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Operator textielmachines	BSO	n.v.t.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Provinciaal Technisch Instituut																													
Modulair stelsel (a)	BSO	n.v.t.	0	24	24	0	27	27	0	19	19	0	16	16	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Jacquardwever (a)	BSO	n.v.t.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7	7	0	0	3	3	0	3	3	0	1	1		
Platwever (a)	BSO	n.v.t.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	1	1	0	4	4	0	2	2		
Stopper/randafwerker (a)	BSO	n.v.t.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	3	3	0	2	2	1	2	3		
Tapijt-/fluweelwever (a)	BSO	n.v.t.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	3	0	0	5	5	0	3	3	0	2	2		
Tufter (a)	BSO	n.v.t.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	3	0	0	4	4	0	1	1	0	4	4		
Instellen van textielmachines	BSO	3 ^{de}	1	5	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Textiel	GSO	1 ^{ste}	0	10	10	0	9	9	0	6	6	0	4	4	0	4	4	0	0	6	6	0	6	6	0	3	3		
Textielontwerpstechnieken (b)	TSO	2 ^{de}	1	15	16	0	8	8	0	3	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
		3 ^{de}	0	21	21	1	14	15	0	7	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Textiel- en designtechnieken (b)	TSO	2 ^{de}	0	0	0	0	0	0	0	6	6	1	12	13	1	12	13	0	0	12	12	0	8	8	0	9	9		
		3 ^{de}	0	0	0	0	0	0	0	6	6	0	7	7	0	7	7	1	1	9	11	1	11	12	0	9	9		
Textielveredelingsstechnieken (c)	TSO	3 ^{de}	0	6	6	0	4	4	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Textiel- en chemische technieken (c)	TSO	3 ^{de}	0	0	0	0	0	0	0	5	5	0	6	6	0	3	3	0	0	5	5	0	2	2	0	1	1		
Textielproductietechnieken	TSO	3 ^{de}	0	9	9	0	4	4	0	3	3	0	4	4	0	1	1	0	0	1	1	0	1	1	0	2	2		
Textieltechnieken	TSO	2 ^{de}	0	10	10	0	11	11	0	6	6	0	4	4	0	2	2	0	0	2	2	0	6	6	0	5	5		
Vrij Instituut voor BSO (VIBSO, Waregem)																													
Hulpwever	BuSO	n.v.t.	3	16	19	5	17	22	2	7	9	2	7	9	2	7	9	2	0	6	8	1	6	7	1	3	4		
Textiel	BuSO	n.v.t.	2	3	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		

Vrij Technisch Instituut (VTI, Kortrijk)																								
Co-operator textielmachines	BSO	n.v.t.	2	4	6	0	1	1	0	6	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Operator textielmachines	BSO	n.v.t.	0	0	0	1	2	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Vrij Technisch Instituut (VTI, Waregem)																								
Instellen van textielmachines	BSO	3 ^{de}	1	6	7	2	5	7	0	5	5	2	3	5	1	2	3	1	0	2	3	0	3	3
Textiel (d)	GSO	1 ^{ste}	0	7	7	1	4	5	0	3	3	2	4	6	0	3	3	0	0	1	1	0	0	0
	BSO	2 ^{de}	2	11	13	2	10	12	2	10	12	2	6	8	0	4	4	0	0	0	0	1	1	2
Textielproductietechnieken	TSO	3 ^{de}	5	17	22	3	9	12	2	8	10	2	9	11	2	8	10	1	0	6	7	0	1	1
		3 ^{de}	3	5	8	2	4	6	1	8	9	0	5	5	1	3	4	1	0	4	5	1	4	5
Textieltechnieken (d)	TSO	2 ^{de}	1	8	9	0	9	9	1	6	7	1	5	6	2	6	8	2	0	6	8	0	5	5
TOTAAL			21	184	205	17	142	159	8	115	123	12	94	106	9	81	90	8	1	76	85	4	67	71

- (a) Het modulair stelsel kan worden uitgesplitst in de modules 'Jacquardwever', 'Platwever', 'Stopper/randafwerker', 'Tapijt-/fluweelwever' en 'Tufter'. In een modulair systeem kunnen certificaten worden behaald per module. Pas na het behalen van een certificaat voor één module kan worden overgestapt naar de volgende module. Vanaf het schooljaar 2012-2013 wordt het modulair stelsel niet meer aangeboden in het PTI en wordt opnieuw overgestapt naar een lineair systeem waarbij pas een diploma kan worden behaald na het beëindigen van het zesde jaar secundair.
- (b) Vanaf het schooljaar 2007-2008 werd de richting 'Textielontwerptechnieken' vervangen door de richting 'Textiel- en designtechnieken'. Door de afbouw van de richting 'Textielontwerptechnieken' en de opstart per graad van de richting 'Textiel- en designtechnieken' is er een overlapping in het schooljaar 2006-2007.
- (c) Vanaf het schooljaar 2007-2008 werd de richting 'Textiel en veredelingsstechnieken' vervangen door de richting 'Textiel- en chemische technieken'. Door de afbouw van de richting 'Textiel en veredelingsstechnieken' en de opstart per graad van de richting 'Textiel- en chemische technieken' is er een overlapping in het schooljaar 2006-2007.
- (d) Vanaf het schooljaar 2010-2011 werd een heroriëntering van de textielopleiding doorgevoerd waarbij achtereenvolgens het tweede, derde en vierde leerjaar 'Textieltechnieken' en 'Textiel' niet meer werden aangeboden.

Bron: Vlaamse Overheid, Departement Onderwijs en Vorming, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Tabel 10.5: Evolutie van het aantal studenten hoger onderwijs in textiel- en rubber- en kunststoffengerelateerde opleidingen, ingedeeld naar woonplaats, academiejaar 2007-2008 - academiejaar 2011-2012.

Opleiding / Instelling	Soort (a)	Academiejaar 2007-08						Academiejaar 2008-09						Academiejaar 2009-10						Academiejaar 2010-11						Academiejaar 2011-12					
		Antwerpen	Limburg	Oost-Vl.	Vl.-Brabant	West-Vl.	Vl. Gewest	Antwerpen	Limburg	Oost-Vl.	Vl.-Brabant	West-Vl.	Vl. Gewest	Antwerpen	Limburg	Oost-Vl.	Vl.-Brabant	West-Vl.	Vl. Gewest	Antwerpen	Limburg	Oost-Vl.	Vl.-Brabant	West-Vl.	Vl. Gewest	Antwerpen	Limburg	Oost-Vl.	Vl.-Brabant	West-Vl.	Vl. Gewest
Textieltechnologie																															
Hogeschool Gent	PB	1	0	3	0	9	13	2	0	5	1	11	19	1	0	8	1	13	23	0	0	9	1	11	21	0	0	13	0	7	20
Industriële wetenschappen - Textieltechnologie																															
Hogeschool Gent	AB	0	0	6	0	3	9	0	0	3	1	3	7	1	0	3	0	1	5	2	0	10	1	1	14	2	0	11	0	0	13
	M	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	1	0	2	3	0	0	1	0	0	1	0	0	1	1	0	2
Modetechnologie																															
Hogeschool Gent	PB	4	4	49	5	17	79	16	3	42	6	25	92	22	1	52	11	34	120	24	5	57	19	31	136	23	4	57	18	28	130
Chemie																															
Artesis Hogeschool	PB	4	0	0	1	0	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Hogeschool Gent	PB	4	0	81	7	41	133	7	0	95	10	51	163	12	0	98	13	59	182	11	1	107	17	73	209	15	2	106	20	79	222
Karel de Grote-Hogeschool	PB	89	0	6	0	2	97	93	0	6	0	2	101	88	2	11	3	1	105	93	4	11	3	1	112	115	1	22	1	2	141
KH Brugge-Oostende	PB	0	0	2	0	38	40	0	0	1	0	44	45	0	0	1	0	35	36	0	0	1	0	40	41	0	0	1	0	41	42
KH Kempen	PB	74	13	0	3	0	90	84	7	0	2	0	93	83	7	0	3	0	93	94	10	1	1	0	106	97	17	1	1	0	116
KH Leuven	PB	15	4	1	67	0	87	23	5	1	81	0	110	31	8	2	92	0	133	36	9	1	109	0	155	43	14	3	123	3	186
KH Limburg	PB	2	91	0	10	0	103	3	103	0	9	0	115	2	109	0	7	1	119	1	103	0	7	1	112	2	89	0	7	1	99
KH Sint- Lieven (Gent)	PB	3	0	100	1	35	139	3	0	125	8	55	191	3	0	140	11	63	217	6	0	157	9	65	237	5	1	156	7	73	242
Plantijn-Hogeschool	PB	112	0	6	4	1	123	117	0	6	4	1	128	159	0	8	1	0	168	157	1	8	1	0	167	158	2	14	1	0	175
Industriële wetenschappen - Chemie																															
Artesis Hogeschool	AB	82	1	10	1	1	95	119	0	10	0	1	130	138	0	11	0	1	150	129	0	8	0	1	138	118	0	7	0	1	126
	M	19	0	2	0	0	21	17	0	2	1	0	20	25	0	2	0	0	27	31	0	7	0	1	39	53	0	2	0	1	56
Groep T	AB	26	23	4	67	2	122	45	34	3	96	3	181	44	37	3	110	3	197	52	31	5	103	4	195	0	0	0	0	0	0
	M	3	2	2	8	0	15	5	4	0	8	0	17	2	4	0	6	0	12	8	6	1	9	1	25	12	3	0	11	2	28
Hogeschool Gent	AB	5	0	49	4	31	89	7	1	54	8	36	106	8	1	53	9	44	115	8	1	84	7	44	144	9	0	79	10	50	148
	M	2	0	1	0	4	7	2	0	9	0	7	18	2	0	6	0	6	14	1	0	11	1	10	23	0	0	11	1	9	21
Hogeschool West-Vl.	AB	1	1	4	0	75	81	1	0	4	0	79	84	2	0	3	0	76	81	0	0	4	0	64	68	0	0	4	0	75	79
	M	0	0	1	0	2	3	0	0	1	0	8	9	0	0	1	0	13	14	0	0	1	0	13	14	0	0	0	0	10	10

Karel de Grote-Hogeschool	AB	73	0	4	0	0	77	63	0	4	1	0	68	57	1	3	0	0	61	56	1	5	0	0	62	64	1	8	0	0	73	
	M	10	0	4	0	0	14	8	0	1	0	0	9	12	0	2	0	0	14	20	0	2	0	0	22	20	1	2	0	0	23	
KH Limburg	AB	4	49	0	2	0	55	4	45	0	1	0	50	4	47	0	0	0	51	2	34	0	0	0	36	1	18	0	0	19		
	M	0	8	0	0	0	8	4	13	0	1	0	18	2	17	0	2	0	21	2	12	0	0	0	14	2	16	0	0	18		
KH Sint- Lieven (Gent)	AB	2	0	77	2	34	115	3	0	84	4	40	131	1	0	115	5	41	162	0	1	102	4	43	150	0	0	47	3	15	65	
	M	2	0	16	0	10	28	0	0	11	0	12	23	1	0	16	0	5	22	1	0	23	0	10	34	2	0	24	0	15	41	
KH Sint-Lieven (Aalst)	AB	0	0	9	2	0	11	0	0	8	4	0	12	0	0	16	1	0	17	0	0	10	3	0	13	0	0	4	3	0	7	
Hogeschool voor W&K (b)	AB	69	0	0	11	0	80	80	0	0	12	0	92	84	0	0	8	0	92	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
	M	12	1	0	4	0	17	17	2	1	4	0	24	16	0	0	8	0	24	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Lessius Mechelen (b)	AB	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	76	1	3	9	0	89	48	1	3	4	0	56	
	M	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	19	1	0	12	0	32	28	0	0	12	0	40	
Industrial sciences - Chemical engineering																																
Groep T	AB	0	0	0	0	20	0	20	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Industriële wetenschappen - Kunststofverwerking																																
KH Brugge-Oostende	AB	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
	M	1	0	2	1	9	13	0	0	0	0	7	7	1	0	0	0	5	6	0	0	0	0	7	7	1	0	0	0	7	8	
Industriële wetenschappen - Verpakkingstechnologie																																
XIOS Hogeschool Limburg	AB	1	6	0	0	0	7	2	5	0	0	0	7	1	2	0	0	0	3	1	4	0	0	0	5	0	2	0	1	0	3	
	M	0	5	0	0	0	5	1	3	0	0	0	4	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	4	0	1	0	6	
TOTAAL HOGESCHOOL		620	208	439	220	315	1.802	726	225	477	262	385	2.075	802	237	555	291	403	2.288	830	225	629	316	421	2.421	819	176	576	225	419	2.215	
Textile Engineering																																
Universiteit Gent	M	0	0	4	0	0	4	0	0	6	2	1	9	0	1	4	1	1	7	0	1	4	0	1	6	1	0	2	0	1	4	
Chemie																																
KU Leuven (Leuven)	AB	32	21	3	34	7	97	32	15	2	29	10	88	33	14	2	29	6	84	26	15	1	32	6	80	32	18	3	40	5	98	
	M	4	4	0	7	0	15	14	12	4	17	3	50	16	13	4	21	9	63	14	14	2	26	10	66	23	21	1	18	8	71	
KU Leuven (Kortrijk)	AB	0	0	2	0	50	52	0	0	2	0	48	50	0	0	3	1	49	53	0	0	1	1	51	53	0	0	3	0	78	81	
Universiteit Antwerpen	AB	58	2	2	2	0	64	55	2	4	1	0	62	67	0	3	1	1	72	57	0	4	0	0	61	48	0	4	0	0	52	
	M	5	2	0	0	0	7	18	3	0	0	0	21	20	1	0	1	0	22	30	0	1	1	0	32	34	0	4	1	0	39	
Universiteit Gent	AB	5	1	72	2	32	112	11	2	81	6	33	133	13	2	96	8	44	163	7	2	80	13	40	142	6	1	88	10	44	149	
	M	1	0	10	0	7	18	1	0	37	0	15	53	2	0	34	0	17	53	6	7	31	1	19	64	10	9	49	5	18	91	
Universiteit Hasselt	AB	5	55	1	3	0	64	8	73	1	2	0	84	9	67	1	3	0	80	11	61	1	3	0	76	9	60	1	2	0	72	
Vrije Universiteit Brussel	AB	3	2	1	7	1	14	7	1	0	13	1	22	7	0	1	16	1	25	6	1	3	13	2	25	5	1	4	22	3	35	
	M	1	0	0	2	0	3	4	0	1	2	0	7	2	1	1	1	1	6	0	2	0	4	1	7	5	1	0	6	1	13	
Ingenieurswetenschappen - Chemie en materialen																																
Vrije Universiteit Brussel	M	4	0	0	1	0	5	6	0	0	4	0	10	6	0	0	4	2	12	3	0	0	6	2	11	3	0	0	9	2	14	

Ingenieurswetenschappen - Chemische technologie en materiaalkunde																															
Universiteit Gent	AB	2	1	25	1	7	36	3	0	38	1	16	58	9	0	39	1	18	67	10	0	33	2	16	61	12	1	47	6	19	85
Ingenieurswetenschappen - Chemische technologie																															
KU Leuven (Leuven)	AB	37	27	8	27	6	105	37	29	8	26	4	104	42	23	5	23	2	95	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	M	21	5	4	7	5	42	46	24	8	23	9	110	45	27	8	28	7	115	44	25	7	22	4	102	45	17	4	22	2	90
Universiteit Gent	M	1	0	11	1	8	21	2	1	17	1	11	32	3	1	19	0	6	29	4	0	23	0	7	34	8	0	20	1	11	40
Ingenieurswetenschappen - Materiaalkunde																															
KU Leuven (Leuven)	AB	4	3	0	12	1	20	10	5	1	12	6	34	9	3	1	6	7	26	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	M	1	2	1	0	1	5	5	4	1	8	2	20	6	3	0	13	2	24	8	7	0	11	4	30	11	9	0	5	7	32
Universiteit Gent	M	0	0	7	0	2	9	0	0	10	0	3	13	2	0	12	0	3	17	2	0	15	0	6	23	3	0	13	0	10	26
Engineering - Materials Engineering																															
KU Leuven (Leuven)	M	0	0	0	3	0	3	0	0	0	10	0	10	1	0	0	35	0	36	1	0	0	54	0	55	1	0	0	55	0	56
TOTAAL UNIVERSITEIT		184	125	151	109	127	696	259	171	221	157	162	970	292	156	233	192	176	1.049	229	135	206	189	169	928	256	138	243	202	209	1.048
TOTAAL HOGER ONDERWIJS		804	333	590	329	442	2.498	985	396	698	419	547	3.045	1.094	393	788	483	579	3.337	1.059	360	835	505	590	3.349	1.075	314	819	427	628	3.263

(a) PB = Professioneel gerichte bachelor, AB = Academisch gerichte bachelor, M = Master.

(b) De opleiding chemie aan de Hogeschool voor Wetenschappen en Kunst (W&K) werd ingericht aan het De Naeyer Instituut dat sinds 1 oktober 2010 deel uitmaakt van Lessius Mechelen.

Bron: Vlaamse Overheid, Agentschap voor Hoger Onderwijs en Volwassenenonderwijs, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Tabel 10.6: Textiel- en kledingsector, top 100 op basis van loontrekkende tewerkstelling, West-Vlaanderen, 31 december 2011.

Top 100	Naam	Gemeente	Subsector	Activiteit	Grootteklasse
1	Balta Industries	Wielsbeke	Textiel	Vloerkleden en tapijt	500-999 tew.
2	Balta Industries	Avelgem	Textiel	Vloerkleden en tapijt	500-999 tew.
3	Balta Industries Divisie I.T.C	Tielt	Textiel	Vloerkleden en tapijt	500-999 tew.
4	Balta Industries	Wielsbeke	Textiel	Vloerkleden en tapijt	200-499 tew.
5	B.I.G. Floorcoverings	Wielsbeke	Textiel	Vloerkleden en tapijt	200-499 tew.
6	Lano	Harelbeke	Textiel	Vloerkleden en tapijt	200-499 tew.
7	Concordia	Waregem	Textiel	Weven van textiel	200-499 tew.
8	Balta Weaving	Waregem	Textiel	Vloerkleden en tapijt	200-499 tew.
9	IVC	Avelgem	Textiel	Vloerkleden en tapijt	200-499 tew.
10	Mc Three Carpets	Waregem	Textiel	Vloerkleden en tapijt	200-499 tew.
11	Libeltex	Meulebeke	Textiel	Gebonden textielvlies en artikelen van gebonden textielvlies, excl. kleding	200-499 tew.
12	Orotex Belgium	Oostrozebeke	Textiel	Vloerkleden en tapijt	200-499 tew.
13	Grandeco Wallfashion Group - Belgium	Tielt	Textiel	Wandbekleding	200-499 tew.
14	Libeco - Lagae	Meulebeke	Textiel	Weven van textiel	100-199 tew.
15	Weverij Jules Clarysse	Pittem	Textiel	Beddengoed, tafellinnen en textielwaren voor huishoudelijk gebruik	100-199 tew.
16	Roger Vanden Berghe	Waregem	Textiel	Vloerkleden en tapijt	100-199 tew.
17	De Witte-Lietaer Industries	Wervik	Textiel	Weven van textiel	100-199 tew.
18	Monks International	Wielsbeke	Textiel	Weven van textiel	100-199 tew.
19	Sioen	Ardoorie	Kleding	Werkkleding	100-199 tew.
20	Sioen Industries	Ardoorie	Textiel	Technisch en industrieel textiel	100-199 tew.
21	Bekaert Textiles	Waregem	Textiel	Weven van textiel	100-199 tew.
22	Ideal Floorcoverings Wielsbeke	Wielsbeke	Textiel	Vloerkleden en tapijt	100-199 tew.
23	Flanders Weavers	Waregem	Textiel	Vloerkleden en tapijt	100-199 tew.
24	Lano	Harelbeke	Textiel	Vloerkleden en tapijt	100-199 tew.
25	Thule	Menen	Textiel	Koffers, hoezen en tassen	100-199 tew.
26	Mercuryflooring	Waregem	Textiel	Vloerkleden en tapijt	100-199 tew.
27	Masureel Wevelgem	Wevelgem	Textiel	Textielveredeling	100-199 tew.
28	Ter Molst International	Oostrozebeke	Textiel	Weven van textiel	100-199 tew.

29	Seyntex	Tielt	Kleding		Werkkleding	100-199 tew.
30	Brustor	Wervik	Textiel		Zonweringen	50-99 tew.
31	De Witte Lietaer International Textiles	Menen	Textiel	Beddengoed, tafellinnen en textielwaren voor huishoudelijk gebruik		50-99 tew.
32	Depraetere Industries	Anzegem	Textiel		Weven van textiel	50-99 tew.
33	Tyber	Menen	Kleding		Vervaardiging van artikelen van bont	50-99 tew.
34	Etablissements Textiles Veltis	Harelbeke	Textiel		Zonweringen en muggengaas	50-99 tew.
35	Ieperband	Ieper	Textiel		Weven van textiel	50-99 tew.
36	Deslee Textiles	Zonnebeke	Textiel		Weven van textiel	50-99 tew.
37	Declercq & Declercq	Ardoorie	Kleding		Herenbroeken en petten	50-99 tew.
38	Verlimas	Wevelgem	Textiel		Textielveredeling	50-99 tew.
39	Devos-Caby	Deerlijk	Textiel		Vloerkleden en tapijt	50-99 tew.
40	Belgian International Carpet Co	Wevelgem	Textiel		Vloerkleden en tapijt	50-99 tew.
41	Verstraete - Hahn	Waregem	Textiel		Vloerkleden en tapijt	50-99 tew.
42	Plastibert & Cie	Wielsbeke	Textiel		Technisch en industrieel textiel	50-99 tew.
43	Copahome	Kortrijk	Textiel		Gordijnen, zonweringen	50-99 tew.
44	Osta Carpets	Deerlijk	Textiel		Vloerkleden en tapijt	50-99 tew.
45	Lava	Wielsbeke	Kleding		Matrashoezen	50-99 tew.
46	Maes Dyeing & Finishing	Zwevegem	Textiel		Weven van textiel	50-99 tew.
47	Creatuft	Kuurne	Textiel		Vloerkleden en tapijt	50-99 tew.
48	Messiaen	Anzegem	Textiel		Weven van textiel	50-99 tew.
49	Kunstateliers Slabbinck	Brugge	Kleding		Werkkleding	50-99 tew.
50	Renson Sunprotection-Screens	Waregem	Textiel		Zonweringen	50-99 tew.
51	Shadow Belgium	Roeselare	Textiel		Gordijnen, zonweringen	50-99 tew.
52	O.J. Van Maele	Tielt	Textiel		Weven van textiel	50-99 tew.
53	Coatex	Poperinge	Textiel	Gecoate weefsels en PVC membranen voor industriële toepassingen		50-99 tew.
54	Flocart	Wevelgem	Textiel		Textielveredeling	50-99 tew.
55	Algemene A.F.W.	Ledegem	Textiel		Weven van textiel	50-99 tew.
56	Jos Vanneste	Harelbeke	Textiel		Bewerken en spinnen van textielvezels	20-49 tew.
57	Veranneman Technical Textiles	Ardoorie	Textiel	Vervaardiging van ander technisch en industrieel textiel		20-49 tew.
58	Devantex	Deerlijk	Textiel		Weven van textiel	20-49 tew.

59	Verstraete & Verbauwede	Deerlijk	Textiel		Bekledingsstoffen	20-49 tew.
60	Masureel International	Harelbeke	Textiel		Textielveredeling	20-49 tew.
61	Avs Spinning	Spiere-Helkijn	Textiel		Bewerken en spinnen van textielvezels	20-49 tew.
62	Confectiebedrijven Elanco	Tielt	Kleding		Uniformhemden en -bloezen	20-49 tew.
63	Ragolle	Waregem	Textiel		Katoen en zijde of zijdeachtige weefsels	20-49 tew.
64	Verbatex	Kortrijk	Textiel		Weven van textiel	20-49 tew.
65	Spinnerij Van Veurne	Veurne	Textiel		Bewerken en spinnen van textielvezels	20-49 tew.
66	Finipur	Deerlijk	Textiel		Textielveredeling	20-49 tew.
67	Trassald	Waregem	Textiel		Bewerken en spinnen van textielvezels	20-49 tew.
68	Pattijne - Duprez	Avelgem	Textiel		Vloerkleden en tapijt	20-49 tew.
69	Byttebier Home Textiles	Anzegem	Textiel	Beddengoed, tafellinnen en textielwaren voor huishoudelijk gebruik		20-49 tew.
70	Osta Carpets	Avelgem	Textiel		Vloerkleden en tapijt	20-49 tew.
71	Vanmarcke Textielveredeling	Waregem	Textiel		Textielveredeling	20-49 tew.
72	Wesco	Zwevegem	Kleding		Vrijetijdsleding	20-49 tew.
73	Vetex	Ingelmunster	Textiel		Textielveredeling	20-49 tew.
74	Belgo Carpet	Wevelgem	Textiel		Vloerkleden en tapijt	20-49 tew.
75	Decotex	Oostkamp	Kleding		Ceremonie- en bruidskledij	20-49 tew.
76	Waelkens	Oostrozebeke	Textiel		Vlaggen en wimpels	20-49 tew.
77	Tansens En Casaert	Deerlijk	Textiel		Vloerkleden en tapijt	20-49 tew.
78	Maes Mattress Ticking	Zwevegem	Textiel		Weven van textiel	20-49 tew.
79	Ragotex	Waregem	Textiel		Vloerkleden en tapijt	20-49 tew.
80	Zargal	Oostende	Textiel		Bewerken en spinnen van textielvezels	20-49 tew.
81	Ravel Textiles	Deerlijk	Textiel		Weven van textiel	20-49 tew.
82	Verbatex International	Kortrijk	Textiel		Weven van textiel	20-49 tew.
83	Muvantex	Deerlijk	Textiel		Weven van textiel	20-49 tew.
84	Bruvatex - Sagaert & Speyer	Deerlijk	Textiel		Weven van textiel	20-49 tew.
85	Sonalex	Waregem	Textiel		Bewerken en spinnen van textielvezels	20-49 tew.
86	Movelta	Deerlijk	Textiel		Weven van textiel	20-49 tew.
87	Tonickx	Waregem	Kleding		Damesmode	20-49 tew.
88	Cositex	Zwevegem	Textiel		Meubelstoffen	20-49 tew.

89	Oni Onik	Staden	Kleding	Bruids- en avondkledij	20-49 tew.
90	Somtex Intern	Wielsbeke	Textiel	Weven van textiel	20-49 tew.
91	Fitco	Oostende	Textiel	Technisch en industrieel textiel	20-49 tew.
92	Confectiebedrijf Celesta	Wevelgem	Kleding	Kinderkleding, bad- en sportkleding, dassen en sjaaltjes, hemden	20-49 tew.
93	Weverij G.G. Delabie	Anzegem	Textiel	Weven van textiel	20-49 tew.
94	Anckaert Confectie	Waregem	Kleding	Kinderkleding	20-49 tew.
95	Lampe Textiles	Tielt	Textiel	Weven van textiel	20-49 tew.
96	Jonckvansteen Weverij	Zonnebeke	Textiel	Weven van textiel	20-49 tew.
97	Weverij Van Neder	Anzegem	Textiel	Weven van textiel	20-49 tew.
98	Sunprotex	Ieper	Textiel	Zonweringen	20-49 tew.
99	Ververij Van Anzegem	Anzegem	Textiel	Textielveredeling	20-49 tew.
100	Interspinning	Waregem	Textiel	Bewerken en spinnen van textielvezels	20-49 tew.

Bron: Kubus Provincie West-Vlaanderen o.b.v. RSZ en RSZPPO, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Tabel 10.7: Rubber- en kunststoffensector, top 50 op basis van loontrekkende tewerkstelling, West-Vlaanderen, 31 december 2011.

Top 50	Naam	Gemeente	Activiteit	Grootteklasse
1	Deceuninck	Hooglede	Kunststofartikelen voor de bouw	500-999 tew.
2	Abriso	Anzegem	Verpakkingsmateriaal van kunststof	200-499 tew.
3	Quadrant Epp Belgium	Tielt	Platen, vellen, buizen en profielen van kunststof	200-499 tew.
4	Unilin Systems	Waregem	Kunststofartikelen voor de bouw	100-199 tew.
5	Vitalo Industries	Meulebeke	Plasticfolie en verpakkingen	100-199 tew.
6	Wymar International	Dentergem	Kunststofartikelen voor de bouw	100-199 tew.
7	Recticel	Wevelgem	Platen, vellen, buizen en profielen van kunststof	100-199 tew.
8	Quadrant CMS - Erta	Tielt	Platen, vellen, buizen en profielen van kunststof	100-199 tew.
9	Axxis	Tielt	Platen, vellen, buizen en profielen van kunststof	100-199 tew.
10	Winsol Actuell	Izegem	Kunststofartikelen voor de bouw	100-199 tew.
11	Allibert Hovac	Dentergem	Huishoudartikelen van kunststof	100-199 tew.
12	I.P.B. In Extenso Industrial Plastics Belgium	Waregem	Kunststofartikelen voor de bouw	100-199 tew.
13	A.G. Plastics	Harelbeke	Kunststofartikelen voor de bouw	50-99 tew.
14	Innova Packaging Systems	Ieper	Verpakkingsmateriaal van kunststof	50-99 tew.
15	Anziplast Tavernier	Izegem	Spuitgietonderdelen	50-99 tew.
16	Injextru Plastics	Tielt	Platen, vellen, buizen en profielen van kunststof	50-99 tew.
17	Medibeg	Wevelgem	Technische rubberartikelen	50-99 tew.
18	Vitalo Plastics	Meulebeke	Verpakkingsmateriaal van kunststof	50-99 tew.
19	Bpi Formipac	Roeselare	Verpakkingsmateriaal van kunststof	50-99 tew.
20	Winsol Industries	Izegem	Kunststofartikelen voor de bouw	20-49 tew.
21	Etablissementen Paul Van Hollebeke	Roeselare	Verpakkingsmateriaal van kunststof	20-49 tew.
22	Banden Reca Pneus	Dentergem	Binnen- en buitenbanden van rubber; loopvlakvernieuwing	20-49 tew.
23	Harinck	Wielsbeke	Kunststofartikelen voor de bouw	20-49 tew.
24	Lemahieu H.K.	Beernem	Schuimstofproducten	20-49 tew.
25	Isomo	Kortrijk	Kunststofartikelen voor de bouw	20-49 tew.
26	Storsack Belgium	Izegem	Verpakkingsmateriaal van kunststof	20-49 tew.
27	Moderna Products	Izegem	Kunststofproducten voor huisdieren	20-49 tew.
28	Sovoplastics	Tielt	Spuitgieten	20-49 tew.

29	Orac	Oostende	Decoratieve profielen en ornamenten in kunststof	20-49 tew.
30	M.D. Windows	Menen	Kunststofartikelen voor de bouw	20-49 tew.
31	Vertirama	Tielt	Kunststofartikelen voor de bouw	20-49 tew.
32	Deceuninck	Diksmuide	Kunststofartikelen voor de bouw	20-49 tew.
33	Foamflex	Menen	Polyurethaan vormschuim	20-49 tew.
34	Verimpex	Brugge	Inkommatten	20-49 tew.
35	Plastivan	Oostrozebeke	Kunststofartikelen voor de bouw	20-49 tew.
36	Unigom	Wevelgem	Binnen- en buitenbanden van rubber; loopvlakvernieuwing	20-49 tew.
37	Clem	Kortrijk	Plaatmateriaal van kunststof	20-49 tew.
38	Pol-Mar-Plast	Waregem	Rolluiken en zonwering	20-49 tew.
39	MBS	Roeselare	Transportbanden	20-49 tew.
40	Plastic Dekeyser	Zonnebeke	Kunststofartikelen voor de bouw	20-49 tew.
41	Transportbanden Bruynooghe	Hooglede	Transportbanden	20-49 tew.
42	D'Hont Paul	Waregem	Rubberslangen, sponzen, transportbanden	20-49 tew.
43	Lecluyse	Kortemark	Kunststofartikelen voor de bouw	20-49 tew.
44	Geco	Anzegem	Kunststofartikelen voor de bouw	20-49 tew.
45	Seuropak	Wevelgem	Polystyreenschuim	20-49 tew.
46	Stockplastics - Vormspuitwerk	Wingene	Kunststof producten en onderdelen	20-49 tew.
47	Deceuninck	Roeselare	Kunststofartikelen voor de bouw	20-49 tew.
48	CGK Group	Wevelgem	Opslagbakken en –tanks van kunststof	20-49 tew.
49	Van Den Hoven	Kuurne	Rubber, rooibanden, slijtriemen, zuignappen	20-49 tew.
50	Vlieghe Kunststof	Kortrijk	Kunststofartikelen voor de bouw	20-49 tew.

Bron: Kubus Provincie West-Vlaanderen o.b.v. RSZ en RSZPPO, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

11. LITERATUUR

Anoniem. Een blik achter de bedrijfsmuren van de Vlaamse textielbedrijven: een onderzoek naar arbeidsmarktknelpunten bij 132 textielbedrijven in Oost- en West-Vlaanderen in 2002. Sint-Denijs-Westrem, Cobot en Cobot-Bedienden, 2004, 144 p.

Moyaert, N., De textielnijverheid in West-Vlaanderen, Sectoraal rapport. Brugge, GOM - West-Vlaanderen, 2005, 105 p.

Neefs, B., Herremans, W., Sels, L., Vergrijzing in de sectoren. Waar is de nood aan vervanging het hoogst? Analyses en bijlagetabellen. Leuven, Steunpunt Werk en Sociale Economie, 2013, 29 p.

Vlaamse Overheid, Departement Werk en Sociale Economie. Sectorfoto Kleding en Confectie. Brussel, 2012, 29 p.

Vlaamse Overheid, Departement Werk en Sociale Economie. Sectorfoto Textiel. Brussel, 2012, 29 p.

<http://www.cobot.be/cobot/cobota.nsf/weblaunch?OpenPage&pagina=hettextielonderwijs>

<http://www.fedustria.be/Content/Default.asp?pageid=49&languagecode=nl>